

Biblické studium pro domácí skupinky

Biblické postavy

David Novák

ABRAHAM

Úvod – seznámení s Abrahamem

Genesis 12:1 I řekl Hospodin Abramovi: "Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. 2 Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním! 3 Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země."

Genesis 15:1 Po těchto událostech se stalo k Abramovi ve vidění slovo Hospodinovo: "Nic se neboj, Abrame, já jsem tvůj štít, tvá přehojná odměna."

2 Abram však řekl: "Panovníku Hospodine, co mi chceš dát? Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Elézer."

3 Abram dále řekl: "Ach, nedopřáls mi potomka. To má být mým dědicem správce mého domu?"

4 Hospodin však prohlásil: "Ten tvým dědicem nebude. Tvým dědicem bude ten, který vzejde z tvého lůna."

Text, který čteme v 15 kapitole následuje po té, co Abram porazil spojenou koalici králů, protože se rozhodl vysvobodit svého bratra Lota. Pokud trochu znáte biblickou dějepravu, pak víte, že Lot se s Abramem rozešel a to tak, že Abram velkoryse Lotovi nechal vybrat si kam chce jít. Lot si vybírá lepší území, aby posléze upadl do zajetí králů, kteří území obývali. Abram by si mohl říci: „Dobře mu tak, to má za svoji hamižnost“. Jenže Abram takto neuvažuje. Byl to člověk víry a věřil, že i když na něj zbyla horší část, že se o něj Hospodin postará.

Abrahamovi pochybnosti

V 15. kapitole je zvláštní rozhovor mezi Hospodinem a Abramem, který se navíc odehrává v noci, ve vidění. Abram vyhrál válku, spravedlivě rozdělil kořist, a teď když je sám ve stanu, nemůže spát a jeho duše se zmocňuje strach. Jak to víme? Protože čteme slova „Abrame, neboj se“. Hospodin mu jeho strach nevyčítá. Zná člověka, zná i naše strachy. Vidí i Abrama, který se nebál opustit rodný dům, nebál se boje a teď prožívá úzkost. Snad z toho, že se poražení králové pomstí, snad jiných věcí. Možná podobné pocity známe. Na jednu stranu se nám může dařit, na druhou nás může svírat strach, úzkost, někdy přesně jako u Abrama. Kdosi o strachu řekl: „*Strach nás pokouší, abychom se soustředili na sebe. Uzavírali se na svých ostrovech, nehleděli dopředu, neživili sny a naděje.*“ Hospodin Abramovi ale dává ujištění – neboj se. I když se ti leccos honí hlavou, já jsem tvoje odplata i ochrana. V tu chvíli Abram před Hospodinem otevře bolavou ránu, svoje zásadní nevyřešené životní otázky: *Bože, mám pozemské bohatství, důvěřuji ti, podržel jsi mě v těžkých situacích, to všechno vím, ale před deseti lety (Gen 12, 2 a 13, 16) jsi mi slíbil potomka, dědice a ono je vše při starém.* Jako by říkal – je hezké že jsi moje odměna, že jsi mi dal majetek, dobytek, sluhy, ale to nejdůležitější si mi nedal – potomka. Je třeba si uvědomit, že se pohybujeme ve staré smlouvě, kdy lidé ve svých dětech viděli pokračování Božího spasitelského díla na zemi. Smysl jeho života vlastně nebude naplněn, pokud nebude pokračovat v jeho potomstvu.

Konání a jednání

Když se díváme na Abrahamův příběh, potom zde nastává velmi důležitý zlom. *Abram doposud ve víře konal. Zde se ale karta obrací a Hospodin Abrama učí ve víře čekat*, což je někdy těžší než konání. Myslím, že podobné situace prožívá leckdo. Určitě se z mnoha věcí radujeme, ale máme jiné oblasti, které nás mohou trápit. Často je těch dobrých věcí mnohem víc, ale je jedna, dvě, které nás trápí. Možná si říkáme, že existuje něco, co nám Hospodin nedal, o čem víme, že kdybychom měli, prožívali bychom větší radost a štěstí. Nebo si myslíme, že kdybychom toho či onoho dosáhli, byli bychom spokojenější. Snad se tím nezabýváme každý den, i když někdy ano, ale podobně jako na Abrama to na nás občas padne. Třeba nemoc dětí, neporozumění druhých, problémy v práci, nespokojenost ve sboru, vlastní nemoc, nenaplněné tužby a nevím co ještě.

Nakonec Abram rezignuje a vymýšlí nouzové řešení, kdy bude adoptovat jednoho ze svých služebníků jako svého dědice, což byla tehdejší běžná praxe. Prostě když Bůh se svými sliby váhá nebo je neplní tak, jak bychom si představovali, vždy si člověk nějaké řešení najde. Nicméně v této první části vidíme praotce víry jako člověka pochybujícího, jako člověka trápícího se otázkami nad Boží věrností. Jenže pochybnost je zlá a PB nechce Abrama v tomto stavu ponechat.

Proto Hospodin dává Abramovi lekci z přírody. *Gn 15:4 Hospodin však prohlásil: "Ten tvým dědicem nebude. Tvým dědicem bude ten, který vzejde z tvého lůna." 5 Vyvedl ho ven a pravil: "Pohled' na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat." A dodal: "Tak tomu bude s tvým potomstvem." 6 Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost.*

Ukazuje mu hvězdy a říká, že tolik bude mít potomků. Čteme Abramovu reakci – Abram uvěřil a Bůh mu to přičetl ke spravedlnosti. Později PJ řekne Tomášovi“ „*Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili*“ a pisatel Židům definuje víru jako takto: „*Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. K takové víře předků se Bůh přiznal svým svědectvím.*“

Smlouva a duchovní boj

Bůh dává Abramovi neřešitelný úkol, protože spočítat hvězdy nelze. Přesto čteme, že Abram věří. Co to vlastně znamená? Hospodin zde vlastně Abramovi komunikuje - spolehni se na mně. Jenže PB Abramovi ani v nejmenším nenaznačuje, co bude dělat a jak jeho potomstvo rozmnoží. Abram svoji důvěru již několikrát osvědčil, jenže PB se rozhoduje, že Abram potřebuje projít ještě větším tříbením. Poté, co mu zaslibuje potomstvo, mu zaslibuje i zemi. Abram se ale ptá: *Gn 15:8 Abram odvětil: "Panovníku Hospodine, podle čeho poznám, že ji obdržím?" 9 I řekl mu: "Vezmi pro mne tříletou krávu a tříletou kozu a tříletého berana, hrdličku a holoubě." 10 Vzal tedy pro něho to všechno, rozpůlil a dal vždy jednu půlku proti druhé; ptáky však nepůlil. 11 Tu se na ta mrtvá těla slétli dravci a Abram je odháněl. 12 Když se slunce chýlilo k západu, padly na Abrama mrákoty. A hle, padl na něho přístrach a veliká temnota.*

Gn 15:17 Když pak slunce zapadlo a nastala tma tmoucí, hle, objevila se dýmající pec a mezi těmi rozpůlenými kusy prošla ohnivá pochodeň. 18 V ten den uzavřel Hospodin s Abramem smlouvu: "Tvému potomstvu dávám tuto zemi od řeky Egyptské až k řece veliké, řece Eufratu, 19 zemi Kénijců, Kenazejců a Kadmónců, 20 Chetejců, Perizejců a Refájců, 21 Emorejců, Kenaanců, Girgašejců a Jebúsejců."

Zde vidíme uzavření smlouvy tak, jak se konalo na předním východě. Šlo o rozpůlení zvířat, mezi kterými se ti, kdo smlouvu uzavřeli, prošli a vlastně tím komunikovali následující: Pokud smlouvu poruším, ať jsem rozpůlen jako toto zvíře. Hospodin ale nepřichází a na oběť, která byla připravena pro Pána Boha, se začínají slétat dravci. Dravci jsou ve SZ obrazem Bohu nepřátelských sil. Podívejme se na situaci z naší perspektivy. I nám se někdy zdá, že Bůh mešká, že mlčí, že nepřichází ve správném čase. Vlastně tento pocit prožívá od začátku Abram. A v takovýchto chvílích přichází „dravci“ v podobě zlých myšlenek, pochybností a nedůvěry typu nerozuměl jsem Bohu dobře? Nemstí se mi Bůh za něco? Skončí to vůbec někdy? Má mě vůbec rád? Nezanevřel na mě? Změnil svoje plány? Má smysl věřit? Má smysl o něco usilovat? Tuto otázku jsem si kladl při svých bolestech, tuto otázku jsem slyšel z úst matek, které se dlouho nevyspali kvůli malým dětem nebo jejichž dítě je nemocné, tuto otázku jsem slyšel od rodičů, jejichž děti skončili ve světě, od lidí, kteří zažili zklamání v církvi, od svých nejbližších, kteří procházeli obdobím depresí nebo krizí víry atd. Tyto otázky slyšíme při mnohých problémech a zápasech. Zároveň Abram tyto dravce odhání, nechce to nechat jen tak. Smyslem života není udělat si z problémů či pochybností program. Přesto - čekání odčerpává duševní a psychické síly, právě v okamžicích čekání přichází výše popsaní dravci. A tak nakonec Abram usne. Snad z únavy, ale snad i z rezignace, že Bůh nepřijde. Podobný příběh čteme těsně před ukřižování Pána Ježíše, kdy učedníci usnou v Getsemanské zahradě. Poté nastane soumrak a mezi rozpolcenými zvířaty prochází pec a pochodeň. Co toto znamená? Pec je symbolem utrpení. Příklad známe třeba z knihy Daniel. Na jiných místech se píše o „tavící peci“, která svým žářem odděluje ryzí zlato od nečistot. Zároveň po peci přichází pochodeň – tedy symbol světla osvětlujícího svět. Kdosi toto komentuje, že „nejdříve musí přijít výheň pece, aby přišlo světlo“. Zároveň utrpením ale i čekáním, se tříbí důvěra v Hospodina, která nás v něm v konečném důsledku zakotvuje, činí nás hodnověrnými svědky o Něm a který se stává světlem.

Přebírání vlastní iniciativy a Abrahamova pasivita

Řekli bychom, že zde by celý příběh mohl skončit. Stejně to prožíváme v životě. Tak si nás Pane Bože potrápil, ale je to za mnou, teď už nějaké to požehnání jako odměna za to, že jsem to ustál. Jenže ono se nadále nic neděje, Bůh stále mlčí! Pár veršů poté, co čteme o zaslíbení, čteme krátkou

zmínku „Sáráj mu nerodila“! Proč tedy smlouva, rozhovory s Hospodinem, Abramův strach...!? Čekání pokračuje, stejně tak Boží nečinnost. Do děje tedy vstupuje Sáráj a podobně jako její pramáti Eva se chápe iniciativy. Smlouva nesmlouva, zaslíbení nezaslíbení, je čas jednat! Jako bychom zde slyšeli přísloví pomoz si, a Pán Bůh ti pomůže. Sáráj udělá to, co bylo v tehdejší kultuře obklopující Izrael běžné – dává svému muži otrokyni, která je plodná a se kterou bude mít její manžel děti. *Ge 16:1 Sáráj, žena Abramova, mu nerodila. Měla egyptskou otrokyni, která se jmenovala Hagar. 2 Jednou řekla Sáráj Abramovi: "Hle, Hospodin mi nedopřál, abych rodila, vejdi tedy k mé otrokyni, snad budu mít syna z ní." Abram Sárájiny rady uposlechl.*

Výsledkem tohoto počínání je Izmael o kterém je řečeno, že bude divoký jako osel a jeho ruka bude proti všem. Izmael se stává výsledkem Abramovi pasivity a Sáráiny přílišné aktivity. Stává se plodem jejich nedůvěry. Všimněme si, že je zde malá, ale důležitá zmínka – Abram uposlechl Sáráiny rady. Podobně jako Adam upadá do pasivity. V 6. verši potom při Hagar a Sárá řeší postojem „dělej s tím co uznáš za vhodné“. Jeho pasivita a mlčení ve vedení rodiny, ale i v duchovním rozhodnutí, mají destruktivní výsledek. Vidíme, že výsledek v podobě narozeného dítěte a spokojené maminky se dostaví, ale nedostaví se požehnání, o které ale v našich životech jde. Myslím, že tento příběh se opakuje v mnoha podobách i dnes. Jednak v podobě pasivních mužů, jednak v tom, že smyslem a cílem života se stává spokojenost a zabezpečení. Dále zde vidíme všechno jiné, než důvěru v Pána Boha. Kladu si otázku, kolik jsme my porodili Izmaelů, tedy kolik našich rozhodnutí je svévolných, nebo dokonce v rozporu s Božími plány pro náš život. Zde je třeba podotknout, že Abram a Sára nedělají nic neobvyklého. V tehdejší době se jednalo o běžnou praxi. Když se díváme do dějin Božího lidu, potom vidíme, že Pán Bůh často „školil“ lidi, které si později použil tak, že je nechal čekat. Že jim jistě věci odhaloval či dával postupně. Příkladem je Mojžíš a jeho 40 let u ovcí, Jozue a putování po poušti, Josef a vězení, mnozí proroci řadu let vykonávali běžné životní činnosti, Pavel je na několik let poslán do ústraní, nakonec i Pán Ježíš strávil na veřejnosti jen tři roky. Klademe si otázku co dělal před tím, během svého produktivního života? Řekněme od svých 15ti do 30ti? Stejnou školou měl projít Abram. Znal Boží zaslíbení, ale měl čekat a učit se věrnosti.

Ge 18:1 I ukázal se Hospodin Abrahamovi při božišti Mamre, když seděl za denního horka ve dveřích stanu. 2 Rozhlédl se a spatřil: Hle, naproti němu stojí tři muži. Jakmile je spatřil, vyběhl jim ze dveří stanu vstříc, sklonil se k zemi Pak se ho otázali: "Kde je tvá žena Sára?" Odpověděl: "Tady ve stanu." 10 I řekl jeden z nich: "Po obvyklé době se k tobě určitě vrátím, a hle, tvá žena bude mít syna." Sára naslouchala za ním ve dveřích stanu. 11 Abraham i Sára byli staří, sešli věkem, a Sáře již ustal běh ženský. 12 Zasmála se v duchu a řekla si: "Když už jsem tak sešlá, má se mi dostat takové rozkoše? I můj pán je stařec." 17 Tu Hospodin řekl: "Mám Abrahamovi zamlčet, co hodlám učinit? 18 Abrahame jistě stane velikým a zdatným národem a budou v něm požehnány všechny pronárody země.

Ge 21:1 Hospodin navštívil Sáru, jak řekl, a splnil jí, co slíbil. 2 Sára otěhotněla a Abrahamovi, ačkoli byl stár, porodila syna v čase, který mu Bůh předpověděl. 3 Abraham dal svému narozenému synu, kterého mu Sára porodila, jméno Izák. 4 Když mu bylo osm dní, Abraham svého syna Izáka obřezal, jak mu Bůh přikázal. 5 Abrahamovi bylo sto let, když se mu syn Izák narodil.

Ge 22:1 Po těch událostech chtěl Bůh Abrahama vyzkoušet. Řekl mu: "Abrahame!" Ten odvětil: "Tu jsem." 2 A Bůh řekl: "Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!" Ge 22:10 I vztáhl Abraham ruku po obětním noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka. 11 Vtom na něho z nebe volá Hospodinův posel: "Abrahame, Abrahame!" Ten odvětil: "Tu jsem." 12 A posel řekl: "Nevztahuj na chlapce ruku, nic mu nedělej! Právě teď jsem poznal, že jsi bohobojný, neboť jsi mi neodepřel svého jediného syna." 13 Abraham se rozhlédl a vidí, že vzadu je beran, který uvízl svými rohy v houští. Šel tedy, vzal berana a obětoval jej v zápalnou oběť místo svého syna. Ge 22:16 "Přísáhl jsem při sobě, je výrok Hospodinův, protože jsi to učinil a neodepřel jsi mi svého jediného syna, 17 jistotně ti požehnám a tvé potomstvo jistotně rozmnožím jako nebeské hvězdy a jako písek na mořském břehu. Tvé potomstvo obdrží bránu svých nepřátel 18 a ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu."

Náš příběh pokračuje až do chvíle, kdy se nakonec Hospodin smiluje a svoje zaslíbení splní. Jako kdyby Bůh chtěl Abrahama dostat do situace, kdy musí rezignovat na jakékoli svoje aktivity, na jakoukoli snahu PB pomáhat a vymýšlet svoje řešení. Jako bychom zde slyšeli echo slov: *2 Kor 12:9 ale on mi řekl: "Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla." A tak se budu raději chlubit slabostmi, aby na mně spočinula moc Kristova.*
2 Kor 4:7 Tento poklad máme však v hliněných nádobách, aby bylo patrné, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás.

Zkouška nejtěžší

Jinými slovy my můžeme celý život získávat vliv, zabezpečení a nevím co ještě, ale pokud Bůh nepožehná, nadarmo se namáháme. U Abrahama se PB smiluje jenže...

Když už to vypadá, že se příběh chýlí ke konci, přichází poslední zkouška. Abrahame, dej mi to nejdražší co máš. Dej mi svoje dítě. Rád bych zde vystihl dva momenty. První moment je „dej mi svoje dítě“. Před pár dny jsem slyšel smutnou statistiku o dětech z věřících rodin. Více jak jedna třetina končí ve světě. Tedy zamysleme se nad vaším sborem a pokud půjde vše podle statistik, potom každé třetí dítě skončí ve světě. Důvody proč tomu tak je, se uvádí dvojí – děti nevidí svoje rodiče praktikovat svoji víru doma. Tedy doma neprobíhá to, k čemu vyzývá Písmo – konkrétně aby rodiče s dětmi o víře pravidelně hovořili. Druhý důvod potom je konzumní životní styl, kdy praktikování víry není pro rodinu prioritou. Spíše se jedná o jeden z důležitých rodinných koníčků, kterému ale rodina příliš nepodřizuje svůj život. Myslím, že existuje i třetí důvod a tím je slabá práce s dětmi v tom daném společenství a s tím související nedostatek křesťanských vzorů. Pán Bůh nechce, abychom svoje dítě obětovali v doslovném slova smyslu, ale i pro nás platí ono „dej mi svoje dítě“. Proč? Protože to je pro něj to nejlepší, jakkoli se nám to někdy nemusí zdát.

Druhý moment – možná že mezi námi a Hospodinem existuje nějaký Izák. Něco, co máme raději než pána Boha, něco o co se příliš obáváme, něco, na čem nám příliš záleží, oblast, se kterou stojí a padá naše identita. Nemusí to být nic hříšného, zlého či bezbožného. „Pouze“ něco, co stojí mezi námi a PB. Člověk to často nepozná předem, spíše v okamžiku, kdy nám PB na tu či onu oblast sebere nebo na ní sáhne. Třeba když se dítě nedostane na školu, když jsme nemocní, když se nám nedaří naše služba, když nám někdo zkříží naše plány, dokážeme být nepřičetní. Najednou se ukáže, že toto je náš Izák. Několikrát jsem slyšel vyznání křesťana typu: „Na tohle mi nikdo ani Bůh nesmí sáhnout. Nebo tohle chci za každou cenu. Úplně za každou cenu.“ Možná to takto černobíle neřekneme, ale přesto se tak chováme.

Jenže Abraham zde osvědčuje svoji víru. Zajímavý komentář čteme v knize Židům, kde nám pisatel poodhaluje jak Abrama smýšlel. *Žd 11:17 Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: 18 'Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo.' 19 Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení.*

Prostě Abraham věřil, že Bůh si svoje dílo podrží. Už nic nevymýšlí, nenechává se nikým ovlivnit, protože poznává, co od něj Bůh chce a nejen to, rozhoduje se Boha následovat a dát mu to nejcennější. A až poté přichází požehnání. V Abrahamovi muselo nejdříve něco zemřít – konkrétně jeho nedověra, pochybnosti, vlastní řešení a až pak Bůh začal jednat. A tak se stal nejen otcem věřících, ale stal se požehnáním a o to v životě jde...

Otázky na základě textu o Abrahamovi:

- Zažil jsi v životě situace, kdy jsi pochyboval o Boží přízni pro tvůj život?
- Proč myslíš, že Bůh tak dlouho čekal, než dal Abrahamovi a Sáře zaslíbeného potomka? Máš s něčím podobnou zkušenost (nemyslím nutně s čekáním na potomka, ale s čekáním obecně)?
- V textu jsou slova o boji proti "dravcům", kteří jsou symbolem ohrožení smlouvy mezi člověkem a Bohem (viz. strana 3 nahoře). Máš nějaké konkrétní zkušenosti s dravci, kteří ohrožují tvůj vztah s Bohem? Jak to řešíš?
- Když Hospodin dlouho váhá, do hry vstupuje Sára a dává Abrahamovi Hagar. Abraham se nijak nebrání, neprotestuje, dělá co mu řekne Sára. Jak vnímáš mužskou pasivitu v našem sboru? Sám u sebe (pokud jsi muž) nebo u svého muže?
- Z nedůvěry se rodí Izmael. Co může být oním Izmaelem v našich životech?

- Bůh nakonec požaduje oběť nejvyšší - Izáka. Proč? Co myslíš, že by bylo pro tebe oním Izákem?
- Pokus se domýšlet svoji odpověď do konkrétní reality tvého života - tedy zřejmě
- Bůh nebude požadovat, abys podřezal svoje dítě, ale přesto požadavky má a určité oblasti mohou stát mezi tebou a jím.
- Nevidíš, že potřebuješ více důvěřovat Pánu Bohu?

IZÁK v Geraru (Gn 26)

My kazatelé poměrně rádi začínáme kázání odlehčeně, s humorem, aby bylo jasné, že jsme taky veselé kopy a že se v kostele (případně na gymnáziu) se nemusíte ani bát, ani nudit. Rozhodl jsem však, že vás pro dnešek svého vtipného – tolik proslulého ušetřím. Ne snad, že bych neměl nic v záloze, ale spíš z časových důvodů – mám jen 20 minut. Přesto o smích dneska hodně půjde. Máme před sebou totiž příběh o muži, kterému byl smích dán přímo do vínku. Bůh o něm ještě před narozením řekl, že se bude jmenovat „směje se“, nebo přímo „chechtá se“. A když to slyšel jeho budoucí otec, tak se nad tím poušmál. Stejně ovšem, jako jeho budoucí maminka, když se dozvěděla, že se má maminkou stát. Potíž byla totiž v tom, že byli na rodičovství už poněkud v letech – konkrétně byli ve víc jak devětadevadesáti letech, když jim Bůh přišel říct tu velkou novinu. A tak není divu, že to brali jako nepříliš povedený pokus o vtip. Byl to hořký smích, ironický, smích „starých lidí, kteří už přece vědí...“. Vědí, ale tady se přepočítali, Sára opravdu do roka porodila zdravého kluka a Izák - Smíšek je na světě.

A teď je teprve důvod k pořádnému smíchu – „Hospodin mi nakonec dopřál, že se můžu smát.“, to je něco, takhle na starý kolena. Z hořkého posměšku je výbuch nefalšované radosti! Kdo se to tady směje?

Jenže když pak čteme dál, radost je rychle vystřídána těžkými věcmi, bolestí a velikou nejistotou. Žerty stranou – Izákově dětství - to je velmi podivný humor. Už hned na začátku je svědkem rodinné tragédie – máma se rozhodla (prý pro Izákovu dobro, ve skutečnosti ze žárlivosti) vyhnat jeho staršího brácha i s matkou – drsný rozkol, velký zářez do života rodiny.

A o pár let později skutečně a nepředstavitelné trauma – ponurá pouť Izáka s otcem do země Móríja – osamělý výstup k místu, které má být Izákovým popravištěm. Napřažený obětní nůž v ruce nejbližšího člověka. A pak podivný zvrat, zpátečka v poslední chvíli – místo Izáka bude obětován beránek. A Izák od té doby zmlkne. Nic neříká, ani na cestě zpátky domů už se otce na nic neptá, jakoby utichl ve svém vnitřním království, jakoby by viděl příliš mnoho. Z Izáka je tichý a bojácný muž. Slyšíme ho znovu mluvit až v jeho pokročilém věku, v našem příběhu o pobytu v pelištejské zemi Geraru. Žádný vůdce, žádná výrazná, průbojná osobnost. Spíš naopak – Izák je velmi nenápadný. Vystihuje ho nejistota, nedůvěřivost, dokonce ustrašenost. Možná měl prostě takovou povahu – ale zdá se, že je to i výsledek zmiňovaných zážitků. Co to s ním asi muselo udělat, když ho jeho vlastní otec sváže do kozelce a napřahuje se nad ním s nožem? Jak hluboce se musela otřást jeho důvěra v lidi? A co teprve v Boha? Izák znamená „směje se“ – Jenže kdo se to tady směje? Izák rozhodně ne. Je to snad sám Bůh? To on se chechtá nad naším zamotaným životem? Odvážná, rouhavá otázka. Jenže (jak dál uvidíme) v souvislostech Izákovy života je to otázka na místě. A někdy je na místě i v tom našem životě. V určitých situacích prostě nevystačíme s ocitováním 1 Kor 11 – „nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný, spolu se zkouškou vám připraví i východisko.“ – ano, obecně - celkově tomu tak věříme. Jenže jsou situace, ve kterých to nestačí. Jsou situace, kdy pochybujeme a kdy je pochybnost úplně na místě. „Někdy se stane, že se kulisy zhroutí“ (Camus). Svět tak, jak fungoval se otřese v základech. A my jenom zíráme jako opaření. Tak jako Izák. A možná (tak jako on) zmlkne, ukryjeme v sobě bolest, zklamání a strach. A oni v nás pak žijí vlastním životem – číhají ve skrytu, a leccos nám diktují. Jako šedá eminence, která nenápadně tahá za nitky.

Ohromné maličkosti

Až ve 40 letech má Izák konečně první opravdový důvod k radosti – potkává Rebeku – krásnou mladou ženu, se kterou spojí svůj život. I k tomu sňatku mu však museli pomoci druzí, jakoby ani tady si sám nevěřil a raději nic nepodnikal – manželku mu vyhledal a přivedl

rodinný služebník na příkaz Izákova otce Abrahama. Snadno se to přehlédne, to Izákovo setkání s Rebekou, prostě se oženil a založil rodinu jako starý mládenec. Ale u Izáka je to opravdu první zmínka o něčem radostném v jeho životě. Není to maličkost. Stejně jako v našich životech – ohromné maličkosti hrají ohromnou roli. Věci, které považujeme za samozřejmé – nejsou samozřejmé. A je důležité vidět jejich význam, vnímat všemi smysly život okolo nás, radovat se z dobrých věcí, nepodceňovat je, nenechat si vzít radost z nich. Bible je v tom jasná – upozorňuje třeba na fyzickou, tělesnou krásu Rebeky, celou jednu kapitolu vyplývá na to, aby vykreslila osobnost Rebeky a její vůli dát se s Izákem dohromady.

Bible se zdržuje s detaily, s přízemními věcmi. Nemává nad nimi rukou, nepřehlídí ty „ohromné maličkosti“, ty obyčejné věci. Ve všech obdobích v životě jsou tady tyhle ohromné maličkosti jako malé zázraky. Věci nenápadné, které nebijí do očí. A přece jsou tak podstatné. Co bychom si počali nemít střechy nad hlavou, nebýt naší rodiny, toho dobrého kamaráda, nebýt modlitby. Stačí dostat hloupou chřipku, dva dny mít tak vysokou horečku, že počítáte minuty, abyste si mohl vzít další brufen (teprve sedmatřicátý ten den, to se snese..) A pak jste vděční za každou chvilku spánku, za každou desetinku, o kterou jde teplota dolů. Není toho málo, co nám nenápadně pomáhá a z čeho je možné se těšit. I to je zázrak. I to je duchovní život. I to má svou přímou souvislost s Bohem. Mít radost a děkovat za dobré věci (ať už jsou ohromné, nebo malé).

Izák – otec zbabělých a vystrašených

Izákovi se uleví, možná si i užívá první roky manželství. Jenže pak přichází další rána. V zemi je hlad. Skutečná krize. Nebezpečná, vážná. Ne taková ta naše, středoevropská, kdy se zlobíme na to, že si asi to druhé, nebo třetí auto letos nepořídíme, a kdy si můžeme dovolit přestat pracovat, dát výpověď, aby nám vláda přidala peníze a my se zase v klidu na své místo vrátili. To není tenhle druh krize. Hlad ve starověké Palestině – to je jiný rozměr – tam jde o život. A Izák jedná tak, jak se naučil od svých rodičů a tak jak ho známe. A zná ho i Pán Bůh, takže k němu promluví, „Nesestupuj až do Egypta, zůstaň blíž – postarám se o vás. Požehnám ti a skrže tebe celé zemi.“ A Izák poslechne – usídli se v Geraru (jižním sousedství Palestiny), ale přesto - hlavní slovo má jeho nedůvěra, jeho bytostný strach. Izák poví místním, že půvabná Rebeka je volná: „To je sestra, a svobodná, pánové..“. V krizové chvíli přebírá velení strach. Tak to známe i ve svém životě. Občas se zasním, že se rytířsky zastanu někoho utlačovaného – v hlavě se mi přehrávají dramatické scénáře toho, jak se postavím k ochraně slabšího. Jenže v samotné situaci jsem už několikrát sklopil oči a poodešel stranou. Nedávno jsem jel na kole domů, někdy kolem 11 večer, a na autobusové zastávce stál mladý kluk s holkou a ten kluk byl hodně rozčilený a zblízka na tu dívku křičel. Nikde nikdo, kdyby ji uhořel, nikdo se vůbec nic nedozví. Nejdřív jsem jel dál – *(přece spěchám domů, co tomu řekne manželka, když se zase zdržím. Je to jenom hádka, nemůžu se mezi ně jen tak plést, třeba má ten kluk pravdu – vždyť přece neznám kontext, anebo ještě jinak – co když bych byl nucen mu něco v případné potyčce udělat – nerad bych mu ublížil...)*. No nakonec jsem (zdůrazňuju, že proti všem svým zvyklostem) zastavil a kousek se vrátil. A velmi nenápadně jsem na protější zastávce předstíral, že zjišťuju, kdy mi jede autobus – nedávalo to moc smysl, ale nic nenápadnějšího mě v tu chvíli nenapadlo. No, chlapec se po chvíli znovu rozeřval, takže jsem se nakonec odhodlal, krátce pomodlit a vydal směrem k nim (cestou jsem si všiml, že mám na ruku barevné pletené palčáky – ty jsem si chvatně sundal). No kluk byl opravdu rozrušený, chvilku jsme si povídali, další chvilku to vypadalo, že se budeme nějak strkat, nakonec se tedy jako uklidnil, slečna mi poděkovala a já jsem odjel s pocitem, jestli to teď chudák holka neslízne i za mě. Tak nevím. Ale v každém případě vím, že celou dobu jsem cítil především strach. A ten mě opravdu svazoval. Je to přirozené, řekneme. Ano, ale mna druhou stranu nikdo z nás přece nechce být zbabělý, to je jasné. Strach je opravdu silný, překvapivě silný motiv v životě člověka. Jeden současný teolog, přední znalec C. S. Lewise, dokonce označuje strach za prvotní motiv, s kterým pracuje ďábel při svém setkání s prvními lidmi v ráji: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ Jste si jistí, že to s vámi Bůh myslí tak dobře? Neskrývá vám to nejpodstatnější? Není to jen velký lhář, krutý samovládce? Nesměje se nad vaši slepotou?“ Semínko bylo zaseto. A rostlo a vyrostl z něj strom - s plody dobrými k jídlu, ale jedovatými, s plody, které

hubí a ničí život.

Rád bych vám nabídl nějaký recept na strach. Jak ho odhalit, jak se ho snadno zbavit, jak nad ním vládnout. Ale jak už jsem popisoval, neznám ho. Ani Izák ho neznal a jeho plachost mu zůstala patrně celý život. Ale přece jen se ty události v Geraru vyvinuly tak, že to s Izákovým strachem něco udělalo. Nečteme tam vlastně o ničem zásadním, co by udělal on sám. Je to spíš tak, že se Izákovi přihodily věci, které se pro něj staly šancí, aby se uvnitř proměnil, aby se zbavil své hluboké nejistoty, svého strachu, té zakořeněné nedůvěry.

Lék na strach – nečekané laskavosti

Začalo to jednou nečekanou událostí. Jde o reakci abímeleka – pelištejského krále. Když zjistil Izákův zbabělý podvod, reaguje překvapivě. Žádný trest, ale naopak - imunita pro Izákovu rodinu. Neobyčejná laskavost. Vzpomínejme ve svém životě. Mnohdy se bojíme a všelijak přetvařujeme, zastíráme pravdu, skrýváme svou pravou tvář (třeba i svou víru), pitvoříme se kvůli druhým, jednáme třeba i pokrytecky – jen proto, že se ve skrytu duše bojíme. A pak se ukáže, že náš strach byl úplně zbytečný. Že to s námi někdo třeba myslí nečekaně dobře. Že nás má rád, že umí být trpělivý, že rád toleruje naši slabost. Anebo že se nehroučí svět, když si sami přiznáme, že na tohle třeba nestačíme, že to máme vzdát a jít jinudy. Svět není jen krutá džungle, není to místo plné nástrah, a lidé (dokonce ani ti nevěřící, ab co víc ani ti židé a mohamedáni!) nejsou jenom šelmy, které hledají, koho by pohltily. Určitě to nechci přehánět a vykreslovat náš svět jako rozjásanou Moskvu (*to tedy opravdu ne! chraň Bůh!*). Chci ale zdůraznit, že na světě je prostor pro život a život je veliký dar, že je to dobrodružství, nádherný úkol, který dává smysl. Ale nám může snadno protéct mezi prsty, protože se zabydlíme v podezření, v úzkosti, v podprahovém plíživém strachu.

Izák - otec pokorných a mírných

V událostech v Geraru je však dále vidět, že v životě opravdu není všechno růžové. Pár let jde všechno parádně. Bůh jakoby konečně naplňoval svůj slib, že bude velmi žehnat. Nejen, že Izák smí žít v klidu, ale z Izáka se stává přebohatý muž. A to vzbudí u domácích závist. A abímelek ukáže, že je taky jenom člověk, a tak nakonec Izákovi říká: „Odejdi od nás, jsi mocnější než my.“ A v téhle nové situaci (a v několika dalších, které budou následovat) najednou poznáváme toho nejistého, nebo dokonce zbabělého Izáka z druhé strany. Jako kdyby Izákova plachost měla ještě jeden – velmi dobrý, dokonce spíš obdivuhodný rozměr. Už ne zbabělost, ale spíš mírnost, pokora, ochota ustoupit. Izák na abímelekovu výzvu reaguje smířlivě – nehádá se, nevymýšlí nějaké kličky, nepohoršuje se nad tím, – ano, dokonce ani nevyjednává, nesmlouvá – prostě sklopí hlavu a ustupuje. Odstěhuje se z Geraru o kus dál. Jenže ani tady není Izákův dům vítán. Když Izákovy služebníci vykopou studně, které jsou základní podmínkou pro život – místní osadníci si je nárokují pro sebe. To už je jednoznačná, nehorázná křivda – šikana proti vetřelci. A co na to Izák? Znovu se nepouští do potyčky za svá práva, znovu ustupuje. Ale to už je snad trochu moc, ne? No jo, celý Izák – á, zase to jeho přizdí...stání, ta jeho zbabělost. A opravdu jí tam možná kus bylo. Ale chci zaměřit naši pozornost na tu druhou, lepší stránku Izákova charakteru – mírnost, smířlivost a pokoru. Vnímám kolem sebe poměrně často určitou výzvu, že my křesťané nesmíme být pořád takoví slaboši. Přece nemůžeme být pořád ti otloukánci, zakomplexovaní pytlíci, co se věčně litují, foukají si v kostele na své bolístky, před výzvami v životě se jim rozklepou kolena, ve vzdělání to nikam pořádně nedotáhnou, v zaměstnání neobstojí ve světě ostrých loktů, jsou odkázáni na práci, kterou nechce nikdo za ty směšné peníze dělat – takže jsou z nich tak nejlíp učitelé, sociální pracovníci, nebo si dokonce poctivou práci nenajdou – takže skončí jako kazatelé, nebo něco podobného. Neumí řešit konflikty, takže vždycky odejdou poraženi se sklopenými ušima, atd. Přesně jak ten bačkora Izák. A z tohoto důvodu je třeba světu ukázat, že to tak přece není! Musíme se učit zdravému křesťanskému sebevědomí, využít činnorodě všechny možnosti, co nám svět nabízí, když se někde (na magistrátě) válejí peníze, tak po nich sáhnout, být konkurenceschopní, osvojit si zdravou křesťanskou asertivitu! Být prostě silní! Určitě souhlasím, že Pánu Bohu se nelíbí, když pod maskou pokory nosíme zbabělost a lenost. Ale rozhodně nesouhlasím, že lékem proti tomu je na opravdovou pokoru a opravdovou mírnost rezignovat. A tak je potřeba zdůraznit, že nadále je dobře a je to dokonce zásadní, když v konfliktech neoplácíme zlým za zlé, když se

umíme ovládnout...a pro nás třeba nespravedlivě ustoupit. Je dobře, když neodvozujeme svou hodnotu od toho, jak vysoce jsme postavení ve firmě, kolik vyděláváme, jaký máme titul. Je dobře, když nepohrdáme nenápadnou prací a umíme v ní vidět velké poslání (přestože jsme v tom třeba úplně sami). Je dobře se učit obdivovat ty divácky neaktraktivní nenápadné činnosti, a také lidi (a to jak v běžném životě, tak v tom našem spolužití ve sborech). Je prostě dobře, když se učíme pokládat druhé za přednější sebe. To není slabošství, to je opravdová pokora, která vyrůstá z jediného kořene – z důvěry v Boha. Jedině ve světle právě téhle důvěry, je možné chápat jednu zvláštní větu, v níž je řečeno něco podobného a kterou dávno (mnoho set let) po smrti Izáka, slyšel v setkání s Bohem jiný věřící – ap. Pavel: „Stačí, že máš mou milost, vždyť v slabosti se projeví má síla.“ (2Kor 12, 9). Křesťané (nebo spíš prostě my lidé) nepotřebujeme víc síly, potřebujeme víc důvěry, naděje a lásky.

Závěr: A jak to bylo dál s Izákem? Čekají ho ještě všelijaké kotrmelce a zákruty. Ale jeho exil v Geraru končí a končí velmi dobře. Po dalším přestěhování kvůli těm studním konečně nachází místo, odkud už je nikdo nevyhání – vykopou tam další studnu a nazvou ji výmluvně – „prostor pro život“. A celou tu dobu se jakoby mimochodem blíží zpátky domů – do své zaslíbené země. A tady, v Beeršebě Izáka podruhé oslovuje sám Bůh, - aby vše zarámoval, aby utišil stále přítomný dřímající strach: „Neboj se, jsem s tebou. Požehnám ti. Nevysmívám se ti, Izáku. Nevysmívám se ani vám, moje děti. Chci, abyste vy se mohli smát, spolu se mnou. Ne ze zoufalství, ale radostí. A udělám pro to úplně všechno. Tak se nebojte.

Otázky na základě textu o Izákovi

- Když se podíváte na Izákovo dětství a mládí, potom v něm vidíme různá traumata, především pak jeho skoro-obětování jeho otcem. Vybavuješ si ve svém dětství nebo mládí situace, které byly těžké a které tě nějakým způsobem poznamenali? Jak se s nimi vyrovnáváš?
- V textu čteme o „ohromných maličkostech“. Jak se dokážeš s maličkostí radovat ty?
- Jak se vyrovnáváš ze strachem? Kdy jsi naposledy překonával nějakou těžkou situaci, které jsi se bál? Jak to dopadlo?
- Izák se projevuje jako člověk, který umí ustoupit. Kde je hranice slabosti a pokory?
- V textu je nadsázka: Musíme se učit zdravému křesťanskému sebevědomí, využít činorodě všechny možnosti, co nám svět nabízí, když se někde (na magistrátě) válejí peníze, tak po nich sáhnout, být konkurenceschopní, osvojit si zdravou křesťanskou asertivitu! Být prostě silní! Kdy myslíte, že se ze sebevědomí stává asertivita? Jak se na toto podle vás dívá Písmo a konkrétně příběh o Izákovi? Jak v této oblasti vedete své děti (pokud máte)?
- Jak reaguješ na křivdu? Stala se ti v poslední době nějaká? Reagoval Izák správně?
- V čem je nám Izákův příběh inspirací? Vyber alespoň dvě oblasti.

JÁKOB – Izrael, Gen 25, 21, 24 – 34

ÚVOD – strach z minulosti

Možná že jste se někdy setkali s termínem „spor o smysl českých dějin“. Jedná se o dvě základní koncepce, kdy obě vychází ze stejných dat, ale otázkou je, jak tato data interpretovat. Jedna koncepce je prezentována jmény jako Palacký, Jirásek nebo Masaryk druhá potom např. historikem Pekařem a dalšími. Jedna vidí v např. husitství vrchol českých dějin, druhá pohromu. Jedna dobu rekatolizace relativizuje s tím, že v mnohém se český národ kulturně pozdvihl, druhá vidí v době rekatolizace temno. Možná se vám toto zdá poněkud odtažitě, pojďme se tedy podívat na jiný rozměr historie – historii našeho života. Představte si, že jednou bude za kazatelnou stát vaše dítě a bude hovořit o tom, co ho zásadně ovlivnilo. Bude hovořit nejen o určitých faktech, ale především tato fakta bude nějak interpretovat. Asi budeme rádi, pokud dítě zmíní, že to, co jsme mu předali, na něj mělo dobrý vliv. Zároveň možná budeme rádi, pokud některá fakta vynechá...

Když čteme příběh o Jákobovi, potom se musíme divit, že dostal do Bible. Jákob sice nakonec dostává nové jméno – Izrael. Jenže Jákob znamená úskočný. Otázka zní: *Jak může Izrael odvozovat*

svůj původ. resp. svoje jméno od takového člověka? Nebylo by lepší podobné postavy raději zamřčet? Problém je v tom, že když procházíme jednou biblickou postavou za druhou, vlastně nenajdeme téměř žádnou, která by byla výlupkem ctností a dokonalosti. Toto nám ukazuje na velmi důležitý rozměr biblické zvěsti – že nalézt zalíbení před Bohem není v tom, že dosáhnou stavu dokonalosti, ale v čemsi jiném. V čem... k tomu se dostaneme na konci tohoto výkladu.

Výchovné kiksy v rodině Izáků

Příběh začíná tím, že se Izákovi narodí dvojčata. Nicméně jedno se narodí dříve a tím získá prvorozenství. Tedy získá přirozený nárok nejen na dědictví, v tomto případě na půdu, ale stává se i tím, kdo má být hlavním nositelem požehnání a víry pro další generace. Být dědicem byla výsada, závazek a poslání zároveň. Jenže hned na začátku nám dává Bible nahlédnout za oponu rodinných vztahů u Izáků. Izák měl raději Ezaua. Můžeme se domnívat proč – možná proto, že Ezau byl tím, kým Izák nebyl. Izák byl spíše smířlivé povahy, nečteme, že by kdy s někým bojoval. Čteme, jak mu nepřítelé zasypávali studny a Izák místo konfrontace jde a vykope další. Najednou se mu narodí syn, který je lovec, bojovník, který by na rozdíl od otce o studny možná bojoval. Nechci příliš psychologizovat, ale v tomto nebezpečí je každý rodič – tedy projektovat do dětí to, co nejsem, co jsem nestihl a co bych rád byl.

Oproti Ezauovi vidíme Jákoba, který byl mírný, raději se držel v bezpečí domova a který svojí povahou více připomínal otce. Jákob díky své mírné povaze a lásce k domácímu krbu byl oblíbencem matky. Už zde vidíme první kapičky, které se posléze přelijí v řeku problémů. Oním problémem je nadřzování nebo stranění určitým osobám či lidem. Tedy nejedná se pouze o rodinné problémy.

Chci to teď a jak rozhodování ovlivňuje charakter

Na konci 25. kapitoly máme jeden z důležitých zvrátů celé knihy – oním zvratem je, že Ezau prodá prvorozenství. Kniha Židům tento moment komentuje: *Žd 12:15 Dbejte na to, ať nikdo nepromešká Boží milost; ať se nerozbují nějaký jedovatý kořen, který by nakazil mnohé. 16 Ať nikdo není nevěrný a bezbožný jako Ezau, který prodal prvorozenství za jediný pokrm. 17 Víte přece, že když se potom chtěl stát dědicem požehnání, byl odmítnut. Neměl už příležitost k nápravě, ačkoliv ji s pláčem hledal.*

Kladu si otázku proč pisatel Židům zdůrazňuje, že Ezau chtěl svůj skutek vrátit, ale už to nešlo. Jakoby to odporovalo Boží milosti. Přece vždy musí být cesta zpět. Zřejmě ale nemusí. Alespoň to vidíme v tomto příběhu. Někdy cesta zpět vede, někdy nevede. Někdy nás špatné rozhodnutí může nevratně přehodit na zcela jinou životní výhybku, než bychom si představovali. Na nás potom je, se s touto realitou naučit žít. Tedy někdy nezměníme co se stalo, ale můžeme změnit to, jak se s tím, vyrovnáme. Zároveň si všimněme proč Ezau o prvorozenství přišel – zdá se nám neskutečné, že tak důležitou věc, prodá za mísu čočky. Ezau byl zřejmě člověk, který žil pro přítomný okamžik. Teď měl hlad, teď se chtěl najíst. Neřešil jak moc jeho rozhodnutí ovlivní jeho budoucnost. Problém je, že naše přítomné rozhodnutí a skutky ovlivňují náš charakter a to, kým budeme. Nemyslím, že bychom díky tomu měli žít v nějaké sevřenosti, zároveň není pravda, že špatná rozhodnutí jsou špatná jen teď a že příště se rozhodnu jinak. Možná ano, zároveň platí, že z myšlenky sklízím skutek a ze skutku se tvoří skutky – tedy návyky, které potom ovlivňují můj charakter, tedy to, kým jsem. Tedy to, co děláš teď ovlivňuje kým budeš za pár let. xxx

Opět pasivní muž...

Ve 27 kapitole je potom popsán podvod, kterého se dopustí Jákob pod vedením své matky Rebeky. Příběh připomíná to, co známe od Adama a Evy, ale i Abrahama a Sáry. Na scéně je pasivní muž, který podléhá ženě. Vidíme muže, který je tak trochu bez názoru a bez směru. Když ho jeho matka postrčí, tak udělá co chce. Nejde o to, že ho žena někam strká – problém je v selhání, kterého se jak Adam, tak Abraham tak Jákob dopouští. Zhruba 15 let jsem se věnoval službě celé církvi. Poznal jsem mnoho sborů a nejen to – poznal jsem i trochu z historie těchto sborů. Když jsem se bavil s pastory, starými lidmi, někdy zabrousil i do archivů, potom jeden z možných důvodů dnes některých prázdných sborů je selhání jedné generace mužů. Jak konkrétně? Jako největší problém vidím, že nedokázali nastupující generaci předat Boží věci v duchu následujícího textu: *Dt 6:5 Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. 6 A tato slova, která*

ti dnes přikazují, budeš mít v srdci. 7 Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat.

Mnozí muži vlastně nikoho duchovně nevedli. Mladší generace neviděla svoje otce pracovat s Písmem, neviděla je modlit se (mimo hlasité modlitby po shromáždění), vlastně nikdy s nimi skutečně nesdílela věci o Bohu. Často duchovní výchovu ve sborech i v rodině táhly ženy. Dělal to (na rozdíl od Rebeky) skvěle, ale muži chyběli – tedy ne fyzicky, ale když měli mluvit. A tak muži sice seděli ve staršovstvech, kázali, živili rodiny, ale duchovní vliv neměli nebo měli jen malý. Netvrdím, že tomu tak bylo všude, jen chci povědět, že tam, kde sbor stagnoval či stagnuje, byste někdy mohli toto vystopovat. Podobné stopy byste ovšem našli i v mnohých rodinách. Domnívám se, že dnes je určitý trend „hlavně trávit s dětmi čas“. Souhlasím, ale čas není největší hodnota, kterou předáváme nastupující generaci.

Pokud nepředáme určité hodnoty, vychováváme z další generace generaci pasivních dětí. A přesně takový byl Jákob. Vlastně neustále hledal způsob jak vyžít na život, na Boha a na druhé. Báł se jednat přímo. Proto hledá nějaké zkratky. V podstatě bychom řekli, že je to takový podvodník. Zároveň ale dělá to, co viděl doma, co ho naučila jeho matka. Kopíruje vzor, který viděl a zažíval, který ho přivedl k prvorozenství. Přesto se Hospodin rozhoduje, že Jákoba promění. Že ho nenechá být oním vychytralým Jákobem, ale že z něj udělá Izraele. Že nechce, aby byl poznamenaný svojí rodinou, ale chce ho poznamenat sám.

Poté, co si Ezau uvědomí, co se stalo, rozhodne se Jákoba zabít. Od chvíle svého podvodu se Jákob stane psancem. Rebeka Jákobovo radí, aby utekl ke svému strýci Lábanovi. Zde začíná Boží škola. Jákob se zamiluje do Ráchel, ale musí odpracovat 7 let aby si ji mohl vzít. Pak mu Lában podstrčí Leu a Jákob musí pracovat dalších sedm let. Pak pracuje u Lábana dál. Nakonec prchá, Lában ho pronásleduje. Nakonec se setkají a uzavřou smlouvu: Gen 31, 38 – 46. Jenže přichází další problém a tím je pronásledování od Ezaua. Uvědomme si, že ale uplynulo skoro 20 let od podvodu, kterého se dopustil. Až ho okolnosti nakonec dostihnou.

Boj s Bohem

Gen 32, 7 – 9. Ezau Jákoba dostihuje. Nicméně ten zapojuje svoji chytrost, rozděljuje tábor na několik vln s tím, že během pobíjení jedněch uniknou druzí (v. 9). Zároveň ale každá vlna přináší dary, aby snad Ezau postupně roztál. Vv. 21. vidíme, že Jákob šel zřejmě v poslední vlně. Nakonec se v noci sebere a uniká před potok Jabok. Tedy příliš nám nepřipomíná válečníka, který jde v čele svých lidí. Jákob je na podobné kroky příliš bázlivý a navíc si v každé situaci ví rady. Navíc mu podobné kroky zatím celkem vycházely.

V Gen 32, 25 -31 čteme klíčovou pasáž o zápase Jákoba s Bohem. Jedná se zvláštní pasáž. Nemyslím si, že cílem pasáže je sdělit technické detaily o tomto zápase, o podobě zápasícího, o „metamorfózách Boha“ atd. Bible hovoří o tom, že oním zápasícím byl Bůh (v. 29). První věc, které si všimneme je, že **Jákob zápasil sám**. Stejně jako jeho dědeček Abraham když šel obětovat Izáka, byl v klíčové chvíli svého života sám. Najednou za něj nikdo nebude bojovat a stejně jako kdysi za Abrahamem i teď za Jákobem v jeho klíčové zkoušce nikdo nestojí. Tím není řečeno, že nepotřebujeme společenství, zároveň ale vidíme, že se ve svých rozhodnutích týkajících se nás a Pána Boha, nemůžeme skrývat za druhé. Připomíná nám to jeden spirituál „to já ó Pane můj, stojím tady v modlitbách. Ani kněz můj, ani matka, ani otec, ale jsem to já...“. Jinými slovy máme za sebou různou minulost, prošli jsme různými zkušenostmi, opíráme se o mnohé rady, ale to vše z nás nesnímá zodpovědnost za klíčová rozhodnutí života. Nedávno jsem hovořil s jedním člověkem, který jednoznačně selhal. Svoje selhání neztajil, protože to ani nešlo, ale vždy tam naskakovalo ono „ale“. To moje žena, to kamarádi, to tvrdá výchova, to sbor atd. Tento příběh nám ale ukazuje na Jákoba, který se *musí postavit na vlastní nohy*. Druhá věc – jakkoli vidíme Jákoba jako člověka prohnáného, **v tomto zápase vidíme, že mu jde ještě o jednu věc – o požehnání**. Problém Jákoba až do tohoto zápasu byl v tom, že o požehnání usiloval způsobem, který mu požehnání přinést nemohl. Někdy jsme v církvi v pokušení prosadit dobré a bohudobré věci za každou cenu. Třeba nějakým srdceryvným duchovním příběhem, nebo manipulací... Stejně platí v jakýchkoli vztazích – prostě člověk „ví“, co je nejlepší a různými způsoby druhé tlačí k obrazu svému. Ono je příznačné, že často cíle, které sledujeme jsou skutečně správné. Nakonec usilovat o požehnání, tak jak tomu bylo v případě Jákoba, je bohudobré. Jenže Bůh se nedívá jen na cíle, ale i na cestu k nim. A ani krásné cíle nejsou

ospravedlněním k tomu, abychom volili zakázané cesty. Zde vidím obrovské nebezpečí duchovní ale i jakékoli jiné manipulace a z ní plynoucího nepřímého jednání. Chci krásné věci, usiluji o vznosné cíle a tak každá cesta je dobré. Není!

Třetí věc – **Pán Bůh se ho ptá na jméno.** Po všech útrapách, kterými prošel, po snaze vyhnout se Ezauovi musí vyznat, jmenuji se, nebo-li *jsem úskočný*. Nejedná se jen o moje jméno, to je můj celoživotní problém. Od té doby, kdy jsem si koupil prvorozenství, až do teď. Jedná se o defekt, který mi brání v tom, aby přijal to, po čem celý život toužím. Stejným způsobem oslovuje Pán Ježíš Petra na konvi Janova evangelia, kdy mu říká Šimone a pak Petře. Tedy oslovuje ho starým jménem a až potom skalou. Tato otázka ale není jen otázka, kterou dostal Jákob nebo Petr. Pán Bůh se ptá i nás – kdo jsi? Kdo skutečně jsi? Co je oním „tvým Jákobem“, co je tím, co stojí mezi tebou a mnou? Pokud s tím „mezi tebou a mnou“ něco chceš dělat, musíš to pojmenovat, vyznat a dát mi to.

Na začátku tohoto textu jsme četli údiv, proč Bůh ponechal tento příběh v Bibli. Proč je Jákob praotcem Izraelců, od kterého odvozují svoje jméno? Protože velikost člověka podle Písma není v bezhříšnosti, ale ve schopnosti svoji hříšnost nahlédnout a pojmenovat. Zároveň jí vydat Bohu. A zde se příběh láme – Jákob dostává nové jméno. Možná bychom Pánu Bohu řekli „zadrž“, přece zatím nic velkého Jákob nedokázal. Dej mu nové jméno až po roční zkoušce! Tak snadno to přece nejde. Tolik let byl mimo a teď mu svěruješ takovou důvěru. Bůh Jákoba postupně přetvářel. Nic z toho, co zažil nebyla náhoda. Zároveň Bůh bere vážně naše rozhodnutí a důvěruje nám. Takže to jsme nejen my, kdo důvěrujeme Bohu, ale i on, do důvěruje nám, což je nepochopitelné, skandální, ale tak úžasného máme Boha. Zároveň právě ona důvěra se stává motorem, abychom ho nezklamali. A důvěra je lepší motivátor než strach. Jákob si ale přesto určitou památku odnese – neznámý mu poraní kyčli a Jákob bude do smrti kulhat. Připomíná nám to slova apod. Pavla:

2 Kor 12:6 I kdybych se chtěl chlubit, nebyl bych pošetilý, vždyť bych mluvil pravdu. Nechám toho však, aby si někdo o mně nemyslel víc, než co na mně vidí nebo ode mne slyší.

7 A abych se nepovyšoval pro výjimečnost zjevení, jichž se mi dostalo, byl mi dán do těla osten, posel satanův, který mne sráží, abych se nepovyšoval. 8 Kvůli tomu jsem třikrát volal k Pánu, aby mne toho zbavil, 9 ale on mi řekl: "Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla." A tak se budu raději chlubit slabostmi, aby na mně spočinula moc Kristova. 10 Proto rád přijímám slabost, urážky, útrapy, pronásledování a úzkosti pro Krista. Vždyť právě když jsem slabý, jsem silný.

Pavel hovoří o tom, že **je slabý, ale právě proto je silný.** Proč? Protože si tak poručil? Ne. Protože mu nic jiného nezbyvá. Jákob už nemůže před Ezauem utíkat, protože kulhá. Musí se spolehnout na Pána Boha, že ho Ezau při setkání nezabije. Dochází k podobnému momentu jako u Abrahama, když má obětovat Izáka. Najednou se už není o co opřít – „pouze“ o Pána Boha.

Nakonec se bratři po mnoha letech setkají a jak čteme, dojde k usmíření. Ezau se již nechce mstít, Bůh způsobí v jeho srdci změnu. Na závěr se ještě podíváme do 35. kapitoly. Gn 35, 1 – 7. Asi všichni známe termín „Jákobův žebřík“. Jedná se o narážku na Jákobův sen, který měl když prchal před Ezauem (Gn 28). Zdálo se mu, jak po žebříku vystupovali a sestupovali andělé. Poté se mu zjevil Hospodin a slíbil, stejně jako Abrahamovi, že velice rozmnoží jeho potomstvo a že jej bude doprovázet a chránit na jeho cestách. Přes toto zaslíbení ale vidíme, že Jákob tomuto zaslíbení příliš nevěřil a spíše se řídil heslem pomoz si a Pán Bůh ti pomůže. Bůh ho však vede zpátky na místo, kde se mu kdysi zjevil a dal svůj slib, zároveň mu připomíná, že je všemohoucí. Zároveň zde čteme, že mu dává podruhé jméno Izrael. Jakoby jemu, ale i nám komunikoval následující: Nezapomeň co jsem ti kdysi slíbil. Přes všechny tvoje úlety, kiksy jsi můj vyvolený. Já jsem nezapomněl a stále ti důvěruji. Nepřestal jsem s tebou počítat, následuj mne. Důvěruji ti ne proto, že bych si o tobě dělal iluze, že bych tě neznal. Znáám tvoje staré jméno, ale vidím tě jinak. Jen mi důvěruj.

Závěr: V příběhu Jákoba a později Izraele vidíme zápas člověka, který usiloval o Boží požehnání, dlouho ale o něj usiloval špatným způsobem. Příliš do svého života zapojoval svoji úskočnost, snahu vyzrát na druhé i na Pána Boha. Povzbuzující pro nás může být, že přes tyto vlastnosti se jej Pán Bůh nezřekl, že s ním jednal a že jej nakonec k sobě přitáhl. Snad můžeme říci že byla škoda pro Jákoba i jeho okolí, že díky některým nepovoleným zkratkám zkomplikoval život sobě i druhým. Důvodem oněch zkratk byla nedůvěra. A tak stojíme před otázkou i my, zda si někde nezkracujeme cestu způsobem, který se PB nelíbí. Dobrá zpráva je, že lze začít znovu. Člověk se ale musí rozhodnout, že skutečně chce.

Otázky na základě textu o Jákobovi

- Existuje ve vaší životní historii něco, co byste nejraději vymazali? Jak se s tím srovnáváte, popř. jak jste se s tím srovnali?
- Pokud máš děti – jak jsi na tom s projekcí svých tužeb do jejich života a úspěchů? Jak to zvládáš? Vedeš je někdy k podobným „faulům“ jako to udělala Rebeka?
- Jak ovlivnili tebe některá špatná rozhodnutí nebo příklad tvých rodičů? Jak se s tím vyrovnáváš? Pojmenoval jsi to někdy?
- Ezau lehkomyšlně prodá svoje prvorozenství. Pocit „ted“ vymění za svoji budoucnost. V jakých oblastech máš tendenci řídit se okamžitým pocitem, požitkem a nemyslet na dlouhodobou perspektivu?
- Jákob část života utíká nejen před Ezauem, ale i sám před sebou, konkrétně před svým charakterem. Jak toto může vypadat v našem životě?
- V textu se píše o mužské pasivitě. Jak tuto oblast vidíš ve vašem sboru?
- Proč musel Jákob před tím, než dostal nové jméno vyznat jméno staré? Co to může znamenat pro nás?
- Jákob nakonec odchází se zraněním, nese si slovy apod. Pavla „osten v těle“. Proč je v Bibli síla spojována se slabostí? Jak se to projevuje v tvém životě?

JOSEF a RUBEN Genesis 37

Úvod

V tomto příběhu se dostáváme do jisté míry k jádru dějin Izraele. Josef je prodán do Egypta, zde se stává známým. V době neúrody k němu přichází jeho bratři, Josef je poznává a usmíruje se s nimi. Nakonec se celá rodina kvůli neúrodě v rodné stěhuje do Egypta. Zde se usidluje, postupně se z jedné rodiny stává etnikum, až nakonec odchází do zaslíbené země. Počátek Izraelských dějin se odehrává ve 37. kapitole. Kdyby v dějinách existovalo kdyby, potom by platilo, že kdyby se Josef nevytáhnul, bratři by ho nehodili do studny a neprodali, kdyby ho neprodali, Josef by se nedostal do Egypta, kdyby se nedostal do Egypta, nestal by se slavným atd. Jenže v historii ale i v našich životech kdyby existuje jen teoreticky. Realita je, že se svoji minulostí nic neuděláme. Co ale můžeme udělat je, že z ní neuděláme břemeno. Naopak – Bůh skrze naši minulost, ať byla jakákoli, může tvořit naši přítomnost. Můžeme si někdy říkat „kdyby se to či ono nestalo, to by...“. Jenže ono se to stalo. V tomto příběhu nakonec vidíme, že Bůh si ke svým cestám použije nejenom velké příběhy odvahy a víry, ale i lidská selhání. Jinými slovy pokud důvěřujeme Bohu, potom se mu nic v našich životech nevymkne z rukou – i když se nám to ne vždy zdá smysluplné a příjemné. Pojďme se tedy společně podívat do příběhu, který nám ukazuje nejen Josefa a jeho bratry, ale možná i naše sklony a zápasy.

Josef a jeho rodina.

První dějství, která nám Písmo ukazuje, jsou „hyper-protektivní rodiče“. Náš text jasně hovoří o tom, že Izrael (Jákob) miloval Josefa více než ostatní své syny. Dokonce udělal jednu z největších rodičovských chyb – nejen že mu nadržoval, ale veřejně skrze krásné šaty vyjádřil, že ho má nejraději. Představte si, že máte více dětí a jen jednoho pozvete do restaurace, dáte mu dárek atd. Toto ale nemusí být pravdou jen v rodině, ale v jakémkoli kolektivu se kterým pracujete. Vzpomínám si na jeden pobyt s jakousi mládeží. Byl jsem tam asi tři dny. Moc se mi nechtělo s nikým hovořit. Popravdě řečeno mi lidé na tomto pobytu nebyli moc sympatičtí. Najednou ale přijeli další tři lidé – velmi komunikativní, příjemní a najednou se kolem nich doslova vše točilo. Pak za mnou přišel vedoucí tábora a zeptal se mě, jak si myslím, že se cítím... a vyjmenoval pár lidí, kteří moc atraktivní nebyli a se kterými se nikdo moc nebavil. Přiznám se, že jsem odjížděl a bylo mi smutno – ze sebe samotného. Myslím, že v tomto pokušení – tedy určitého favorizování dětí nebo lidí, jsme každý z nás.

Výsledek Izraelova nadržování na sebe nenechal dlouho čekat. Synové otcovu přízeň vycítili a začali Josefa nenávidět. Nejdříve díky postoji otce, ale nakonec i díky samotnému Josefovi. Nepochybně Josef měl sny, o kterých zde, ale i později čteme. Nicméně je otázka, zda je měl takto veřejně vykládat. Jde o následující věc. Josef byl mimořádně obdarovaný. Když vidíme jeho další život v Egyptě, potom výklady snů mu vlastně otevřeli cestu na trůn. Jenže zde se ho nikdo na jeho

сны neptal. Zároveň čteme kolik mu bylo – 17 let. Je těžké zvládnout svoje obdarování v jakémkoli věku, nejen v mládí. Josef zřejmě věděl, že bratry v lecčem převyšuje a tak jim to dal najevo. A když k tomu připočítáme i obdiv a nadřozování otce, je dílo zkázy dokonáno. Josef ví že je „borec“, že „na to má“. A skutečně „na to měl“. Jenže jedno neměl – a to byl charakter. Měl pouze obdarování. Běda sboru, kde jsou v čele lidé obdarováni bez pevného charakteru! Charakter se často získává až skrze bolestivé a nepříjemné zkušenosti. A ty na sebe nenechali dlouho čekat. Nicméně zatím Josef dobrý charakter postrádal, a proto se stal nesnesitelným. Myslím, že zde je někdy problém tzv. pozitivní výchovy. Je třeba děti povzbuzovat, ale je třeba jim zároveň nastavovat zrcadlo. Chlapec nebo dívka, kteří slyší pouze že jsou dobří, že se časem stanou stejně nesnesitelní jako Josef. Zaposlouchejme se do slov R. Rohra: *„Existuje škodlivý mýtus, že neustálá bezpodmínečná láska obou rodičů vytváří zdravé struktury ega, zdravé lidi nebo potřebnou kontrolu impulzivity. Ale potřebujeme posvátné „ne“, něco co nám vytváří mezní situace, jinak nikdy nepůjdeme do hloubky. Bůh nás miluje jak totálními požadavky, tak čistou a nezaslouženou milostí. Muž z nějakého důvodu nerespektuje nic, co dostal zadarmo.“* Josefova tragédie spočívala v tom, že zřejmě u svých rodičů, hlavně otce, nenarazil na ono posvátné „ne“. Ještě jedna myšlenka – *od koho se málo vyžaduje, od toho se nedá nic očekávat.* Od Josefa se nic nevyžadovalo – suknicí měl jen proto, že mu otec nadřozoval a nakonec vidíme, že když chlapci jdou na pastvu, Josef zůstává doma. Asi si dovedete představit, jak rostla zášť jeho bratrů. Moje otázka je – jaké jsou naše požadavky na naše děti, naše svěřence? Zda je milujeme, ale zároveň zda slyší i ono „ne“.

Pojďme dál – vv. 11 čteme poznámku, že otec nad tím vším přemýšlí. Jedna věc je ale přemýšlet, druhá činit. Problém je, že člověka nezmění nové myšlenky, ale nové zkušenosti. Otec Josefa jen přemýšlí. ***Pamatujme si ale, že Boha nepoznáme skrze pojem, ale skrze zkušenost!***

Ruben

Josef vyráží za svými bratry a ti mají poněkud přímočaré řešení: „Zabijeme ho“. Vidíme, že jejich zloba přerostla v nenávist na smrt. Skutečně, nenávist zatemňuje mysl. A kolektivní nenávist dvojnásobně.

V té chvíli existoval jediný člověk, který mohl Josefa zachránit a tím byl nejstarší Izraelův syn, Ruben. V nepřítomnosti otce měl otcovskou autoritu. Kdyby ve své autoritě řekl nezabijete ho, s velikou pravděpodobností by bratři na Josefa nevztáhli ruku. To by bylo téměř jako otcovražda, což by pravděpodobně nespáchali. Ruben začne vymýšlet plán jak nezklamat bratry a zároveň jak zachránit Josefa. Navrhuje hodit ho do jámy a pro sebe si řekne, že Josefa později vytáhne. Jenže zde byl problém. Josef nejedná přímo, poskakuje na obě strany. Nechce zklamat otce ani bratry. Jakoby echo zde znějí Ježíšova slova „vaše slovo budiž ano, ano, ne, ne“. Jinak řečeno buďte jednoznační. Myslím, že toto platí jak při jednání s druhými, tak i ve vztahu k dětem. Lepší je být jednoznačný, jasně povědět co si myslím, s čím nesouhlasím, než mlžít. Tato nejednoznačnost, neschopnost být jednoznačný, jednat skrze svoji autoritu se projevila i na Rubenových potomcích. 1M 49, 3 – 4 mu Jákob na smrtelné posteli řekne - „Jsi jak voda“. Voda jde cestou nejmenšího odporu. Ruben selhal v případě Josefa, později když spal s jednou služkou resp. ženinou svého otce Bilhou. Ještě později, v době Soudců, se Rubenovi prapotomci zachovávají jako jejich praděd. Když byla bitva, čteme co dělali: *Sd 15, 5 - 6 Isacharští velmožové šli s Debórou, Isachar hned za Bárakem, vyslán do doliny, šel mu v patách. Avšak u potoků Rúbenových, bylo velké zasedání. 16 Proč jsi zůstal sedět mezi ohradami? Abys naslouchal, jak svolávají stáda? U potoků Rúbenových bylo velké rokování.*

Ruben byl srab a jeho potomci se chovali stejně. Nemyslím, že opakem sraba je agresor, manipulátor nebo člověk zneužívající sílu. Ruben postrádal odvahu a rozhodnost. Odvahu postavit se na stranu pravdy. Muži, bratři nepřipomínáme někdy spíše Rubena? Není to s námi někdy tak, že používáme *potestas* – tedy vnější moc a chybí nám *autoritas* – tedy vnitřní autorita? Jak se rodí ona *autoritas*? Skrze boj, konkrétně s temnotou a zármutkem. Skrze víru se kterou vstupují do oblastí, které nemám pod kontrolou. Ruben se tohoto boje zalekl... a po něm tisíce dalších. Proto mu zůstala pouze ona vnější autorita plynoucí z jeho prvorozenství, statusu, ale skutečnou autoritu nikdy neměl. Mimochodem smutným refrénem je jeho reakce, když přijde ke studni a ta je prázdná... volá „co si jen počnu?“ Tedy ne chudák Josef, ale chudák já, jak to vysvětlím?

Bratři

Bratři Josefa prodají a vymyslí lež, že Josefa sežrala divá zvěř. Všimněme si určité schizofrenie v jednání bratrů. Nezabijeme ho, „jen“ ho prodáme. Bylo zabití horší než prodání do otroctví? V podstatě se jednalo o zabití zaživa. Nesmíme si představovat, že otroctví v Egyptě bylo něco jako naše vězení. Otrok byl považován za věc a byl zcela v rukou svého pána. Později (Ex. 21, 16, Dt 24, 7) bylo zakázáno prodávat otroky pod trestem smrti. Tedy byl za to stejný trest jako za vraždu. Proč? Protože se o vraždu de facto jednalo, jen jinak provedenou. Co nám tím bratři ukazují? Ukazují určitou zvláštní část lidského (tedy i našeho) jednání. Na jednu stranu nechceme zhřešit, víme co bychom dělat neměli. A tak to neuděláme, ale najdeme jinou cestu, která je špatná, jen jinak špatná. Trochu si uchlácholíme svědomí, ale stejně jdeme proti Božím plánům a proti Boží vůli. Jen máme trochu lepší pocit. Snad i proto píše prorok Jeremiáš: *„Nejúskočnější ze všeho je srdce a nevyčísitelné. Kdopak je zná?“* (Jer. 17, 9.) Snad i proto je v Přísloví psáno: *„Především stráž a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život.“* (Př 4, 23) Jak si může člověk střežit svoje srdce? Jak se dostat do podivného stavu, v kterém se nacházeli Josefovi bratři? Jedna z věcí, kterou vidíme, je, že bratři se nechali vést pomstychtivostí a nenávistí. Toto je velmi zavádějící motivace, která oslepuje duchovní zrak. Druhá věc – špatné okolí má špatný vliv. Možná mezi bratry ne všichni souhlasili, ale v „tlupě“ se jde těžko proti proudu. Pochopitelně nemůžeme utéci ze světa, ale nemáme přijímat to, co svět kolem nás vnímá jako standart. Někdy slyším výmluvy typu „všichni lidé v mém věku to dělají“, „všichni lidí v mé branži to dělají“ atd. Víte co je naprostým základem SZ etiky? Nenápadný verš: *„Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo. Nebudeš vypovídat ve sporu s ohledem na většinu a převracet právo.“* (Ex 23, 2) Tedy i kdyby všichni kradli, ty krást nebudeš. I proto je Desatero psáno v 1 os. singuláru. V křesťanské tradici existuje mnoho způsobů jak si uchovat čisté srdce (Písmo, samota, půst, četba duch. literatury, zřeknutí se na nějaký čas TV, internetu atd.) O co jde? Nikoli o prázdné moralismy ale o to, abychom neztratili citlivost na Boží věci, abychom nedopadli jako bratři, kteří nakonec Josefa nezabijí, ale dělají v podstatě totéž. Jen si trochu uchlácholí svědomí. Proč? Protože jejich srdce ztvrdlo.

Závěr: Nejsme otroky své minulosti – toto hlavní poselství života Josefa, druhá oblast – obdarování bez charakteru je jako časovaná bomba, zároveň selhání ve výchově dané strachem své dítě omezit. Dále vidíme Rubena jako člověka s vnější autoritou, ale člověka slabého, který se bojí postavit zlu. A nakonec vidíme zvláštní omlouvání si hříchu hříchem jiným...

Cesta z tohoto stavu zní: Střež si své srdce, protože z něj vychází život. Tedy zápas o každodenní Boží přítomnost v našich životech, která nám dává rozpoznávat nejrůznější šedivé oblasti našeho života.

Otázky na základě textu o Josefovi a jeho rodině

- Jaká byla tvoje výchova? V čem se rodičům dařila a v čem ne?
- Co si myslíš, že si Bůh použil z tvójí minulosti?
- Začtete se do citátu R. Rohra. Co si o tom myslíš? Jak ono „posvátné ne aplikuješ“? Jak jej „aplikoval“ Josefův otec?
- Asi nikdo z nás, včetně Rubena, nechce jít do konfliktu. Někdy to ale nejde a je správné do konfliktu jít. Jak to řešíš ty?
- Jak vnímáš uchlácholení si svědomí v podání Josefových bratrů? Stalo se to někdy něco podobného?
- Jak by jsi charakterizoval rozdíl mezi dvěma druhy autority (viz. text)?
- Jak střežit svoje srdce? Máš nějaké konkrétní zkušenosti?

MOJŽÍŠ (Ex 2, 1 – 15; 3, 1 – 3; 4, 13 – 14)

Dětství

Život Mojžíše začíná dramaticky. Faraó má strach z rozrůstající se Izraelské populace. Proto vydá krutý rozkaz – zabít novorozence chlapeckého původu, konkrétně tak, že je hodí do Nilu. Nil byl posvátnou řekou Egyptanů a to především proto, že na něm byli zcela závislí. Nazývali jej otcem bohů a lidí, dárce úrody a je známo, že Nilu přinášeli i lidské oběti. Proto topení Izraelských chlapců znamenalo více než jen systematické zabíjení. Jednalo se o obětování lidských obětí bohu jménem Nil. Pro našince zní tento příběh velmi krutě. Představa, že moje dítě by mělo být utopeno nebo komusi

obětováno zní děsivě. Zároveň ale jisté paralely vidíme i dnes. Od některých rodičů jsem slyšel povzdech – moje dítě bylo něčím špatným pohlceno. Nejednalo se o Nil, ale o špatnou partu, pornografii, alkohol, počítačové hry. Rozkaz pobít prvorozené dal faraon, pohltit to či ono dítě nebylo na rozkaz, ale též se tak stalo díky někomu. *Někdo* musel drogu vyrobit, *někdo* musel alkohol prodat atd. A tak najednou vidíme, že příběhem, který se odehrál před mnoha lety, se v leccems dotýkáme současnosti. Dokonce někdy slýcháváme, že současná doba je v mnohém pro děti záluďnější, než byla doba minulá. Neexistuje totalitní stát vedený faraonem či Gottwaldem, nikdo nám nezabíjí naše děti, ale existují jiné způsoby, často velmi rafinované, které se snaží dítě pohltit a zničit. A všichni víme, že naše děti nejsou v bezpečí. Bylo tomu tak kdysi, je tomu tak i dnes.

Příběh pokračuje dál – vidíme obraz, který se nespočetněkrát v dějinách opakoval. Obraz matky snažící se chránit svoje dítě. Každá matka, každý milující rodič se snaží pomoci svému dítěti, chránit ho, poskytnout mu oporu. Někdy to děláme dobře, někdy nešikovně. Nicméně se snažíme svoje dítě ochránit a je pravda, že to chvíli jde. Zároveň čas nám svěřený, abychom na dítě měli vliv, je z hlediska lidského života krátký. O to je neuvěřitelnější, jak tento krátký čas dokáží někteří rodiče promarnit. Čas, který dostala Mojžíšova matka, byl krátký. Pouhé tři měsíce. Potom se matka uchyluje k zoufalému činu. Udělá provizorní loďku, do položí Mojžíše a nechá ho plavat po Nilu. Myslím, že zde je důležitá lekce. Děti nám byli svěřeny, leccos pro ně můžeme dělat, ale nemáme je plně pod kontrolou. Příběh, který zde čteme je extrém, svoje děti nebudeme ze zoufalství posílat po Vltavě, nicméně jednou budeme pozorovat, jak nám, obrazně řečeno, odplouvají a jak náš vliv slábne. Nevíme toho o Mojžíšových rodičích mnoho. Je ale řečeno, že byli Izraelité, tedy znali Hospodina. Představují si, jak malého Mojžíše dávají na vodu a prosí Hospodina, aby se smiloval a zachoval jej. Pokud člověk důvěřuje Pánu Bohu, potom jedna z úžasných věcí je to, že jeho výchova nemusí být poháněna strachem o dítě. Pokud se o dítě budete příliš bát, potom budete schopni a ochotni pro něj udělat všechno a to i za cenu kompromisů. A to je spolehlivá cesta, jak ho charakterově zničit. V tomto příběhu vidíme nepatnou ženu, která ale neposlechne faraona a která důvěřuje Hospodinu. Přál bych vám všem, abyste byli jako Mojžíšova matka, která v důvěře svoje dítě dává Hospodinu.

Mládí

Mojžíš byl vychován na faraonově dvoře. Z toho, co něm čteme lze usuzovat, že se zřejmě jednalo o výbušného muže, který, tak jako mnoho mladých lidí, příliš nedomýšlel některá svoje rozhodnutí. Kdosi řekl o mládí následující: „Mládí je nejkrásnější dobou života, škoda že musíme nejdříve zestárnout, abychom to poznali.“ Krásné na mládí je mimochodem to, že člověk má mnoho sil a že život je stále neprobádaný, že má v sobě mnoho záhadného, které mladý člověk touží probádat. V našem textu čteme, že mladý Mojžíš vidí nespravedlnost. Reaguje prchlivě a zabije Egyptana, který trápí jakéhosi Izraelce. Jenže místo pochvaly od vlastních, se mu dostane výčitek: „Kdo tě ustanovil nad námi soudcem“? Jinak řečeno – co si vlastně o sobě myslíš? Nehraj si na hrdinu! Místo aby Mojžíšovi poděkovali, že se jich zastal, se proti němu obrací. Myslím, že to muselo Mojžíše pěkně dopálit. Možná to byla první ztráta ideálů mládí. Tragédie mnohých je v tom, že kdysi, třeba v mládí ztratili ideály a stali se z nich cynici. Již více nedovolí, aby je život zranil. V našem příběhu je vše smutnější o to, že neporozumění přichází od vlastních, což bolí dvojnásobně. Přemýšlím nad tím, kolik lidí se stalo špatnými partnery, špatnými rodiči, prarodiči, nesnesitelnými kolegy proto, že kdysi utrhli od života nějakou ránu, která se nikdy nezhojila.

Když se vrátíme k Mojžíšovi, potom vidíme že jedno prchlivé rozhodnutí ovlivnilo část jeho života. V celkové perspektivě ale vidíme, že Bůh i s tímto Mojžíšovým rozhodnutím pracoval. Někdy, když se stane něco špatného nám nebo našim blízkým, klademe si otázku proč? Ptám se, zda je toto správně položená otázka. Zda bychom se neměli Pána Boha ptát, co mě tím či oním chceš naučit. Tedy ne proč to děláš, ale jak mám reagovat. Mojžíš se zastal svého lidu, ale problém byl v tom, že ještě nenastal jeho čas. Vykonal jeden snad statečný čin, ale to nic nevyovídalo o jeho charakteru. A to, co Bůh chce, je, aby v jeho službě stáli lidé, kteří mají proměněný charakter. Proto Bůh Mojžíše vede na mnoho let do exilu, kde, jak se dočítáme, pase ovce.

Tento obraz byste našli jak v Bibli, tak i u jiných starověkých národů. Jde o to, že naši předci přišli na zajímavou věc, která by určitě neškodila žádnému člověku, který je pověřený vést druhé. Ona věc, či princip je, že před tím, než si budeš chtít poradit s druhými, musíš si poradit sám se sebou. Proto budoucí vůdci bývali vyvedeni někam do pustiny, kde museli přežít a vydržet sebe sama. Nebo jinak řečeno – před tím, než se tito lidé naučili stát pódium, měli se naučit stát pod ním. Dobře to kdosi

řekl následujícími slovy: „To kdo jsi, poznáš podle toho co děláš, když tě nikdo nevidí.“ Mojžíše často viděli pouze ovce, které pásli.

Dospělost jako úkol

Doposud jsme se dotkli dětství a mládí. Dostáváme se k další periodě a tou je dospělost. Mojžíš je dospělý muž a najednou se mu zjeví Hospodin. Ponechme stranou technické detaily, které nakonec stejně uspokojují jen naši zvědavost a podívejme se na zvěst tohoto příběhu. Onou zvěstí je přijetí poslání. Pro Mojžíše se jedná o poslání vyvést národ z poroby. Pro nás povolání znamená něco jiného, přesto princip je stejný. V určité periodě života člověk má přijmout určitou výzvu. Některé výzvy plynou z momentální situace – prostě procházíme obdobím, kdy je např. výzvou být dobrou matkou a ne něčím dalším. Toto období nebude trvat dlouho, ale pokud trvá, jedná se o výzvu a povolání zároveň. To neznamena, že nedělám nic jiného, stejně tak jako být otcem neznamena několik let nevystřít paty z domu. Zároveň ale nemá být životní výzvou či programem zabezpečit sebe a rodinu. To může být určitá přidaná hodnota, ale pro život to nestačí. Představte si, že jednou budete na konci života, budete hodnotit jak jste žili a řeknete si, bylo to skvělé, protože mám záchodové prkýnko z mahagonu, poslední model Audi, finančně zabezpečené děti a hezký domek. Pro to skutečně stálo žít. Nestálo... skutečně ne. Člověk je stvořen pro něco většího, než aby přežil. Potřebujeme přijmout poslání a pokud máte děti, máme je vést k tomu, aby se stali lidmi poslání. Aby vnímali, že jejich život bude bohatší, když uvidí potřeby druhých, když přijmou cestu, kterou jim připravil Bůh.

V našem příběhu vidíme Mojžíše, jak se hádá s Hospodinem. Celý rozhovor bychom mohli shrnout do slov „Bože dej mi se svým posláním pokoj“. Nakonec je mi s manželkou Siporou, ovce a rodinkou dobře, mám své jisté, v minulosti, když jsem byl mladý, jsem to už zkusil a dopadlo to špatně. Podruhé stejnou chybu opakovat nebudu. Dej mi pokoj! Nakonec Mojžíš dává Hospodinu dobrou radu – pošli někoho jiného. Jenže Hospodin Mojžíše nenechá a k jeho povolání ho přesvědčí, možná bychom řekli přímo přinutí. Snad se nám to může zdát až despotické, ale raději žít smysluplný byt' těžký život, než životem proplouvat bez cíle a vize.

V Ex 33, 13 potom čteme zajímavý zlom: „*Dej mi poznat svou cestu, abych tě poznal*“. Tedy chci tě následovat, hledat tvoji, ne svoji své-vůli. A Bůh Mojžíšovi skutečně odpoví. V celém dalším příběhu potom vidíme silného a zbožného muže, který je silným, protože se dotazuje Hospodina a protože je v něm hluboce zakotven.

Stáří

Bible nám ukazuje i závěr Mojžíšova života. Mojžíš nakonec nevejde do zaslíbené země, pouze ji uvidí. Přes tuto skutečnost, přes všechny další nesnadné situace, kterým byl vystaven, nevidíme zatrpklého staříka dštícího síru na své okolí, ale starého muže, který je syt svých dní a který žehná (5 M. 33). Zároveň je řečeno, že vychoval Jozua, který byl plný moudrosti, i proto, že na něj Mojžíš položil své ruce (5 M. 34, 9), tedy protože mu žehnal. Kolik mladých mužů dnes touží po požehnání starších mužů a místo toho se dočkají spíše despektu... Z Mojžíšova příběhu víme, že Mojžíš Jozua brával s sebou a stal se mu živým příkladem. Úžasné a shrnující, co je o Mojžíšovi řečeno je, že „znal Hospodina“ což byl nakonec i zdroj jeho autority. Toto se mimochodem může stát i zdrojem autority rodičů.

Vzpomínám si na svědectví, které mi jeden bratr v Kristu vyprávěl, že když byl mladý, prožil si období vzdoru. Když se vracel nad ránem opilý domů, několikrát zakopl o klečícího otce, který se modlil. Nevěděl za co se modlí, ale tušil, že za něj. Později vyznal, že toto ho nakonec zlomilo a navrátilo zpět k Bohu. Kdo jste v čele nebo kohokoli vedete – od dětí doma až po nějaký tým, jste vystaveni tlakům. Každý tlak je specifický, daný s kým pracujete, ale tlaky existují a existovat budou. Lidé kolem vás hodnotí vaše výsledky, Hospodin se dívá k srdci. Síla Mojžíše byla, že při všech těchto tlacích byl blízko Hospodinu. Proto se pro něj nakonec nikdy nestalo rozhodujícím ono známé „vox populi, vox dei“, tak jak to dnes vidíme nejen v politice, ale někdy i v církvi. Zároveň přesně toto bylo tajemství jeho moudrého vedení, ve kterém obstál a díky čemu mohl nakonec i pokojně zemřít. Věděl, že jde domů.

Závěr: Viděli jsme čtyři periody Mojžíšova života. V období dětství byla klíčová myšlenka nemáš to pod kontrolou, ale můžeš a máš důvěřovat. V období mládí potom to, že si myslíš, že to máš pod

kontrolou, ale nemáš. Zároveň některé špatné okolnosti někdy i z období mládí nás nesmí zatvrdit. V období dospělosti vidíme jako úkol přijetí životního poslání. Tedy člověk není stvořen proto, aby pouze přežíval jako jakýsi biologický druh. V tomto stavu vlastně ani nemůže být spokojený. A nakonec jsme se dotkli stáří, kdy vidíme Mojžíše jako žehnajícího muže, který i přes těžký život rozdává mnohé z toho, co v životě od Pána Hoha přijal. Jakoby se vyplavuje tajemství jeho života, které je popsáno slovy „znal důvěrně Hospodina“. A o to vlastně v životě jde.

Otázky na základě textu o Mojžíšovi

- Jak moc prožíváš strach o svoje děti? Jak se o tebe báli tvoje rodiče?
- V čem vidíš, že na děti číhá nejvíce nebezpečí? Co je oním „Nilem“, který je může zahubit?
- Mojžíš je nakonec vychován na faraonově dvoře, ale zkomplikuje si život. Nakonec se jeho snaha pomoci obrací proti němu. Stalo se ti něco podobného? Jak vůbec snášíš křivdu?
- Mojžíš je vyhnán mimo velký svět, kde si ho ale Bůh připravuje na budoucí úkoly. Zažil jsi ve svém životě tříbení, skrze které tě Bůh na něco připravoval? Jak snášíš, když nemůžeš mít vliv na věci, které by jsi ale rád ovlivnil?
- Jaké myslíš, že je poslání tvého života? Hledáš jej vůbec? Jak jsi jej přijal? Jak jej hledáš?
- Jak by jsi charakterizoval „dospělého člověka“? Co mnohým brání v přijetí dospělosti?
- V čem tkvělo tajemství Mojžíšovi síly?
- Co bylo zdrojem Mojžíšovi autority? Znáš ve svém okolí někoho, kdo má podobnou autoritu? Čím je ti příkladem?
- Myslíš, že autorita je nutně odvislá od věku? V čem ano a v čem ne?

SAMSON – Sd. 13 – 16

Úvod – mezi charismatem a charakterem

Možná někteří z vás znají jméno Hušák. Jednalo se o jednoho z nejmocnějších lidí v zemi. Snad i proto mnohé překvapila zpráva, že se při jednání s akcionáři tento mocný muž zhroutil. Sazka, kterou vedl, se ocitla před krachem. Nicméně chci zmínit něco jiného. Hušák prý někdy dával k dobrému, jak již na základní škole terorizoval učitele a ti se ho proto báli. Zároveň se jednalo o velmi dobrého žáka co se učení týká. Jak to skutečně bylo, nevíme (pokud jsme s ním nestudovali), nicméně podobný příběh bychom mohli slyšet častěji. Tedy velmi obdarované dítě, které když vyroste, neskončí dobře.

V roce 2011 jsme se dočetli o smrti slavné herečky Liz Taylorové. Podívejme se na některé momenty jejího života. V době Elizabethina dospívání se o ni začala zajímat média, což se projevovalo zejména spekulacemi o zasnubách s mnoha slavnými lidmi. Prvním snoubencem byl William Pawley ml., se kterým se Liz zasnoubila v červnu 1949. Na podzim téhož roku bylo ale zrušeno. V květnu 1950 se konala velkolepá svatba, při níž se Liz stala chotí o 5 let staršího Nicka Hiltona, dědice hotelových sítí. V lednu 1951 proběhl rozvod, majetková vyrovnání (především o svatební dary) trvala o několik měsíců déle. V únoru 1952 se Liz v Anglii provdala za anglického herce Michaela Wildinga, o 19 let staršího. V lednu 1957 se Elizabeth s Wildingem rozvedla, několik dní na to se stala ženou Mikea Todda. 1958 při leteckém neštěstí soukromého letadla zahynul Mike Todd. Liz se dlouho vzpamatovávala z této ztráty, hrozilo, že spáchá sebevraždu až jí pomohl Mikeův přítel a svědek ze svatby Eddie Fisher. Ten se stal Elizabethiným manželem 1959 a Liz kvůli němu konvertovala k judaismu. Při natáčení Kleopatry se potkala se ženatým Richardem Burtonem. Oba se kvůli svému vztahu rozvedli a v březnu 1964 slavili svatbu. V červnu 1974 byli Burtonovi rozvedeni, v říjnu 1975 se znovu vzali, zejména proto, že ani jeden z nich nechtěl být sám. Richard na tom nebyl zdravotně nejlépe. Tento sňatek vydržel pouze několik měsíců, Richard se znovu oženil a Liziným dalším manželem se stal v prosinci 76 budoucí senátor John Warner. Liz se účastnila jeho volební kampaně. V listopadu 1982 se ale rozvedli. Během svého života podstoupila herečka několik odtučňovacích kúr v lázních.

Nechci těmito dvěma příběhy dokazovat, že takto končí všichni mocní či slavní. Jen chci ukázat, že ne vždy jsou schopnosti, sláva a možnosti spojeny s tím, o co v životě jde nejvíce. Dobře toto napětí vystihuje Ježíš ve slovech *co je člověku platné, když získá celý svět, ale učiní škodu své*

duši? Pojďme se pod touto optikou podívat na Samsona. Sd 13, 5 a 24. V těchto dvou krátkých textech vidíme, že se má narodit dítě, které má požehnání od Hospodina. Z pozdějšího vyprávění víme, že je Samson vybaven nadpřirozenou silou a že se díky ní stane Izraelským soudcem. Dnes bychom řekli, že měl jisté „vlohy“ nebo schopnosti, které ho vynesly do čela. Je jedno zda se jedná o schopnosti manažerské, intelektuální nebo o sílu. Paradox schopností je v tom, že pro smysluplný a úspěšný život stačí snad na základní škole, možná na střední a občas na vysoké. Tedy v období studia. Jenže později si s nimi člověk většinou nevystačí a dříve či později ho život dostihne, pokud život nepostaví na dobrých základech. A o tomto zápase je Samsonův příběh...

Samson působí jako zázračný vysvoboditel. Izrael je v porobě Pelištejců, Samson však v několika popsáných epizodách Pelištejce pobíjí a brzy se stává vůdcem Izraele. Pojďme se podívat na pár jeho „kousků“. *Sd 14:5 I sestoupil Samson s otcem a matkou do Timnaty. Když přišli k timnatským vinicím, vyskočil náhle proti němu řvoucí mladý lev. 6 Tu se ho zmocnil duch Hospodinův, že jej holýma rukama roztrhl jako kůzle. Otcí ani matce nepověděl, co udělal. Sd 14:19 Tu se ho zmocnil duch Hospodinův, sestoupil do Aškalónu a pobil tam třicet mužů. Sd 15:14 Když přišel do Lechí, Pelištejci ho přivítali válečným pokřikem. Tu se ho zmocnil duch Hospodinův a provazy na jeho pažích byly jako nitě, které sežehl oheň. Pouta mu na rukou povolila. 15 Našel čerstvou oslí čelist, popadl ji do ruky a pobil jí tisíc mužů. 16 I řekl Samson: "Oslí čelistí jsem pobil hromadu, dvě hromady, oslí čelistí jsem pobil tisíc mužů." 17 Když domluvil, odhodil čelist. To místo nazval Rámat-lechí (to je Výšina čelisti).*

Co nám tyto epizody ukazují? Ponechme stranou spekulace jak lze pobít 1000 lidí oslí čelistí nebo lva holýma rukama... spíše přemýšlejme nad poselstvím příběhu. Jde o to, že člověk dostane určité dary či schopnosti a to nejen v podobě talentů, ale třeba i v podobě partnera, dětí, víry (tedy doufám, že i to považujete za dar). Jenže tyto dary mohou zplanět – pokud o ně nepečujeme, nerozvíjíme je nebo máme pokřivený charakter. Co vlastně Samsona zničilo?

(Nezřízená) sexuální touha

Prvním problémem Samsona byly ženy. Prostě se mu některá zalíbila a tak ji chtěl, což se u většiny mužů nevyklučuje. Jednou to je žena z řad Pelištejců, potom prostitutka a nakonec opět Pelištejka. Čtenářky mohou namítnout „a co její charakter?“. Odpověď je jednoduchá. Muži ho k sexu nepotřebují... Podobný příběh se od dob Samsonových opakoval nekonečněkrát. Silný muž, podléhá křehké ženě. To, co nedokázala armáda 1000, mužů nakonec dokáže Dalila. Víme, že od něj nakonec vyzví tajemství jeho síly (vv. 16, 17 – 18), které mělo zůstat tajemstvím. V tomto příběhu vidíme zcela otevřeně jednu z největších slabin mužů, kterým je pokušení a z něj plynoucí bezhlavá touha.

Nejdříve Samson vstupuje do svazku se ženou, která vyznává jiné Bohy než on – dnes bychom mohli říci jiné hodnoty. Rodiče Samsona varují, jenže Samson jejich varování nedbá. Touha je silnější. Stejně je tomu při jeho vztahu s prostitutkou. I zde je touha silnější. Víme, že zápas s nezvládnutou sexuální touhou se týká mnohem více mužů než žen, nechci tento text přizpůsobovat pro muže, zároveň ale nelze toto varování z tohoto textu vypustit. Na sexuální vykojení „dojelo“ mnoho mužů a spolu s nimi i mnoho rodin. Nejedná se o hřích neodpuštělný, zároveň ale o hřích, který může paralyzovat jak osobní duchovní život, tak celé společenství. Zároveň se jedná o oblast, o které je třeba i mezi sebou hovořit.

Chaos a neřád

Když vidíme Samsonův život, potom zde chybí jakýkoli směr, plán. Řekli bychom, „je to živel“. *Sd 16:1 Pak se Samson odebral do Gázy. Spatřil tam ženu nevěstku a vešel k ní. 2 Obyvatelům Gázy bylo oznámeno: "Přišel sem Samson." Obcházeli kolem a číhali na něho celou noc v městské bráně. Po celou noc tiše vyčkávali. Řekli: "Až nastane jítro, zabijeme ho." 3 Ale Samson ležel jen do půlnoci. O půlnoci vstal, vysadil křídla vrat městské brány s oběma veřejemi, vytrhl je i se závorou, vložil si je na ramena a vynesl je na vrchol hory ležící směrem k Chebrónu. 4 Potom se zamiloval do ženy v Hroznovém úvalu. Jmenovala se Delíla.*

Tedy jedná živelně, z jeho života je cítit chaos nebo též neřád. Jednou ho ovládá sexuální vášně, podruhé touha po pomstě. Člověk žijící v neřádu jen těžko zvládá sebe, natož druhé. V podstatě se řídí svými pudy. Myslím, že chaos je jedním ze zásadních problémů duchovního života. Víme, že se

o tomto aspektu života moc nemluví, nicméně člověk, který nemá řád je v podstatě odsouzen k neúspěchu. Toto neplatí jen o sportu či hudbě, ale i o modlitbě, čtení Písma a vlastně všech oblastí souvisejících s duchovním životem. Ne nadarmo někteří křesťané hovoří o „Duchovních disciplínách“. Když jsem o těchto věcech hovořil s některými křesťany, bylo mi řečeno, že jsem orientovaný na výkon a na vůli. Problém je, že i vůle je součástí naší osobnosti a to i tehdy, když se staneme křesťany. Bez ní to zřejmě nepůjde a dopředu se nehne. Příklad vidíme na Samsonovi. Prostě někdy dělal do čeho se mu chtělo, „co cítil“. Spisovatel S. Peck napsal, že duchovní život je plný úsilí... Ne nadarmo Pavel někdy přirovnává život s Bohem k běhu.

Potřeba disciplíny platí i v rodině. Pokud ve vaší rodině v duchovní výchově vládne chaos, potom se obávám, že svému dítěti škodíte. Pokud sami *prožíváte období duchovního sucha, potom se ptejte, zda jednou z příčin není chaos*. V Bibli je chaos znamením Bohu nepřátelských sil, doslova „nesličnosti a pustoty (Gn 1). Kam přichází Bůh, tam je řád. *Citát: „Často trpíme vnitřní vyprahlostí a prázdnotou. /.../ Rada otce Poimena (pouštní otec) je jednoduchá: zachovávat řád. Zachovávaní řádu je v naší moci. Pokud dáme řád našemu vnějšmu životu, bude mít vliv i na naši duši.*“ Pochopitelně řád není všelék, ale může to být významný lék.

Charisma, hodnoty a když Bůh odstoupí

Život Samsona nebyl postavený na hodnotách, ale na jeho charismatu a schopnostech. V podstatě vše se mu dlouhou dobu dařilo až do chvíle, kdy přestal zvládat svoji sexualitu, pomstychtivost a další oblasti. Na ovládnutí těchto oblastí nám naše talenty a schopnosti nestačí. Přesto všechno, co jsme četli, vidíme, že si PB Samsona používal. Křesťanství není pro super – duchovní lidi, ale pro omilostněné hříšníky, tedy i pro Samsony. Bůh mu dlouhou dobu žehná a i přes jeho „kiksy“. Nicméně nakonec z něj Dalila vymámí tajemství jeho síly.

Sd 16:20 Křikla: "Samson, jdou na tebe Pelištejci!" Procitl ze spánku a pomyslně si: "Dostanu se z toho jako dosud vždycky a pouta setřesu." Nevěděl, že Hospodin od něho odstoupil. 21 Pelištejci se ho zmocnili, vypíchli mu oči a odvěkli ho do Gázy, kde ho spoutali dvojitým bronzovým řetězem. Ve vězení musel mlít.

V textu čteme zvláštní větu: „Nevěděl, že Hospodin od něho odstoupil“. Samson vlastně dělá to samé, co dělal vždy. Když na něj někdo zaútočí, použije svoji sílu a díky ní své nepřátele porazí. Stejně to může být ve službě Bohu. Určité metody se lze naučit a vlastně je pouze opakovat stále dokola. Člověk si je stále jistější a jistější. Už ví jak a co dělat, co funguje a co nefunguje. Jenže naše otázka je, zda v tom, co konáme, je Hospodin. Zda ho do svých rozhodování vpouštíme, zda je pro nás autoritou, nebo pouhým „potvrzovačem“ toho, co zvládneme stejně dobře i bez něj. Slovy Žalmu, „nestaví-li Hospodin dům, marně se namáhají stavitele“. Najednou člověk může dřít, snažit se, vynakládat litry potu, ale bez požehnání. Nemáme život ani službu ve svých rukou...

Závěr: Samson měl skvělé předpoklady do života, které promarnil. Konkrétně se tak stalo díky neovládané sexuální touze, pudovému životu a tomu, že v určitý moment už nemohl použít metody, které kdysi fungovaly. Proč? Protože od něho Hospodin odstoupil. Samson se tímto stává určitým mementem i do našich dnů, protože když čteme jeho příběh tak vidíme, že jediné co se změnilo je doba. Člověk ani Pán Bůh zajisté ne...

Otázky na základě textu o Samsonovi

- Jaký vidíte vztah mezi charakterem a obdarováním? Proč je to někdy těžké skloubit?
- Jaká obdarování myslíš, že ti byla dána?
- Oblast, na kterou Samson mj. „dojel“, byla neřízená sexuální touha. Proč myslíš, že je v současné době sexualita tak akcentována? Jak se s tím vyrovnáváš, jak v tomto vedeš svoje děti (pokud máš)? Jak v této oblasti funguje výchova ve vašem dorostu, mládeži?
- Jak jsi na tom co se životního řádu týká? Považuješ jej za důležitý? Je řád ve vaší domácnosti? Jak je to ve tvém duchovním životě?
- V textu jsme četli o životě postaveném na hodnotách. O co myslíte, že konkrétně jde?
- V textu vidíme, že v určité chvíli Hospodin od Samsona odstoupil. Najednou to, co fungovalo, fungovat přestalo. Myslíš, že toto nebezpečí hrozí i církvi? Jak se tomu vyhnout?
- Co je pro tebe hlavním poselstvím Samsonova života?

SAUL – 1 Sam 15

Saul byl první Izraelský král, zároveň nešťastná postava Izraelských dějin. Na jednu byl velmi dobrý vojevůdce, zároveň je jeho život poznamenán snahou zlikvidovat Davida, neschopností vyrovnat se tím, že někdo jiný je úspěšnější než on. Jiná kapitola pak je jeho neposlušnost, ke které se dostaneme v tomto příběhu.

Hlubiny duše

Jedním z nepřátel, se kterým Saul válčil, byli Amálekovci. O koho vlastně šlo? Na rozdíl od jiných národů o kterých se píše v Bibli (Chetitě, Asyřané, Kenánci atd.) nemáme o Amálekovcích žádnou zmínku v mimobiblických pramenech. Někteří vykladači toto komentují tak, že Amáleka nelze ztotožnit pouze s etnickou skupinou. Amáleek znamená někoho, kdo má amálecký životní postoj, amáleckou víru. Pokud se podíváme na význam slova Amáleek, potom kořen tohoto slova (emek), znamená údolí, úžlabinu nebo hlubinu. Na několika místech v Bibli je tímto označeno údolí, které ale nemá se zeměpisem nic společného (tedy že by se jednalo o údolí, které je někde lokalizováno). Je to jakýsi zářez do země, ze kterého může vylézt příšera – Amáleek. Jak toto slovo tedy přeložit? Hlubinář? Podsvětník? Ani jedno není hezké. Spíše to znamená, že kdekoli se s Amálekem setkáváme, tam to „páchne“. Amáleek, to je vyznání. Izraeli škodí především proto, že Izrael je Izraelem (podle Heller J., Na čem mi záleží, Vyšehrad). Saul má Amáleka zničit, ale ne z pomsty nebo z hněvu. Asi není třeba připomínat, koho nám Amáleek připomíná... Nicméně mám na mysli nejen satana, který je naším nepřítelem prostě proto, že patříme Kristu. V obecnější rovině kladu otázku, co temného vylézá z našich hlubin, zářezů, z duše? Řečeno s Jungem, co je naše stínové já? Tedy co jsou oblasti, které potlačujeme, kterých se jaksi podvědomě bojíme a které jsou uloženy, nebo řečeno tímto textem „zaříznuty“, v našem podvědomí a které čas od času problesknou? Hospodin k Saulovi hovoří jasnou řečí – Amáleka (podsvětníka) musíš zničit, vykořenit. Jinak zničí on tebe. Zde není možný kompromis, či smlouvání. Jde zde o víc, než o dobývání země či území. V podstatě Hospodin říká – Izraeli, pokud se chceš usadit v zaslíbené zemi, pokud mě chceš následovat, musíš ze zbavit věcí, která tě potencionálně strhávají resp. mohu strhávat. Zřejmě v životě existují oblasti, o kterých víme, že jsou našimi slabiny, že nás oddělují od Hospodina, nebo které nás oddělovat mohou. Zde Hospodin říká – zbav se jich nebo řeš je. V Novém Zákoně čteme o kvasu:

1 Kor 5:6 Vaše vychloubání není dobré. Nevíte, že 'trocha kvasu všechno těsto prokvasí'?

7 Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem, vždyť vám nastal čas nekvašených chlebů, neboť byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus. 8 Proto slavme velikonoce ne se starým kvasem, s kvasem zla a špatnosti, ale s nekvašeným chlebem upřímnosti a pravdy.

Amáleek v našem textu znamená více než jen pronárod. Stává se určitým obrazem kvasu, který je v tomto textu obrazem hříchu. Kvas je charakteristický tím, že není vidět, ale že „má vliv“. Stejně tak častokrát hřích není hned vidět, ale má vliv. Pojdme se ještě podívat na další důvod, proč měl Saul Amáleka pobít. Písmo připomíná, co udělal kdysi Amáleek Mojžíšovi.

Dt 25:17 Pamatuji, co ti učinil Amáleek, když jste táhli z Egypta. 18 Střetl se s tebou na cestě a zničil ti zadní voj, všechny churavé za tebou, když tys byl ochablý a unavený; a nebál se Boha.

Amáleek zaútočil na churavé a ochablé, na zadní voj. Myslím, že toto dobře vystihuje jak přichází satan (Amáleek). Přichází zákeřně, ze zálohy. Ve sboru to může znamenat neřešené vztahy, hořkost, staré a neřešené jizvy, pomluvy, tvrdá slova atd. Z těchto zářezů či zákoutí pak vylézají pomyslní „hlubinář“, tedy zásvětníci. I v osobním životě též mohou existovat jakési „zadní voje, churavé oblasti“ atd. Tedy oblasti, kde jsme slabí zranitelní. Možná je dobré, být si vědom jaké tyto oblasti jsou... Pro někoho peníze, pro někoho sex, pro někoho vzdělání, pro jiné práce, moc atd.

SKORO poslušnost

Saul s amáleckými bojuje, bitvu vyhraje a podle rozhodnutí Hospodina skutečně vyhladí skoro všechno živé. Zní to šíleně a šílené to je. Zde vidíme, že Bible je psaná v konkrétní době a konkrétním kontextu, kdy tento způsob byl typický pro vedení války. Nicméně co dělá Saul? Dělá SKORO všechno, co od něj chce Hospodin. Vyhubí SKORO všechno, jen ponechá to nejlepší. Nebo jinak řečeno, že pobije jen to, co je bezcenné. Saul uvažuje zhruba v těchto dimenzích. Udělám Pana Bože

co chceš, obětují ti SKORO všechno, co chceš, jen to nejlepší si nechám. A nebo ještě vyhoceněji – dám ti jen to podřadné. Na tuto praxi naráží např. prorok Malachiáš:

Mal 3:7 Už za dnů svých otců jste se odchýlili od mých nařízení a nedbali jste na ně. Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám, praví Hospodin zástupů. Ptáte se: »Jak se máme vrátit?«

8 Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: »Jak tě okrádáme?« Na desátcích a na obětech pozdvihování. 9 Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod!

10 Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnáni? A bude po nedostatku.

V tomto textu jde sice i peníze, ale v obecnější rovině zde Pán Bůh vyzývá, dávejte mi nejlepší, ne odpad. Domnívám se, že naše středoevropské křesťanství je v určitém nebezpečí, které se jmenuje konzumerismus. Jsme obklopeni mnohými skvělými věcmi a nabídkami, mnoha možnostmi. Toto vše není zlé, zároveň nás toto vše může (nemusí) odvádět od Božích věcí nebo vést ke SKORO křesťanství.

Někdy slyším od křesťanů slova „nechci být fanatik“. Zcela tento strach chápu. Nicméně je nebezpečí, když za fanatismus začneme považovat nasazení se pro Boží věci, ochotu něco obětovat pro Boží království atd. Pána Boha alespoň dle tohoto textu, uráží polovičatost. Včera měla moje žena narozeniny. Nechtělo se mi jet do květinářství a tak jsem šel do nějaké večerky a tam prodávali umělé kytky a tělové krémy za 50 – 100 Kč. Myslíte, že by bylo lepší přijít s umělou kytkou a body lotionem za 50 Kč? Myslím, že by to byla urážka. Asi víte, kam mířím...

Neztratit tvář

Saul je konfrontován se svojí neposlušností a najednou nastane problém. Jedná špatně, zároveň ale nechce ztratit svoji tvář před druhými. Vysvětluje, proč to všechno udělal, že měl dobré a duchovní úmysly. Konkrétněji; že chtěl obětovat. Jenže Samuel ho přerušuje, nerozebírá jeho motivy a jde k jádru věci: *1 Kr 15,22 Tu řekl Samuel: "Líbí se Hospodinu zápalné oběti a obětní hody víc než poslouchat Hospodina? Hle, poslouchat je lepší než obětní hod, pozorně rozvažovat je víc než tuk beranů. 23 Vzdor je jako hříšné věštění a svěhlavost jako kouzla a ctění domácích bůžků. Protože jsi zavrhl Hospodinovo slovo, i on zavrhl tebe jako krále."*

D. Bonhoeffer řekl následující: „Jen věřící poslouchá, jen poslušný věří“. Tedy víra a poslušnost patří k sobě a ani oběť poslušnost nenahradí. Samuel nezpochybňuje Saulovy výmluvy, i když ty se později ukážou jako problematické. Zároveň jakoby říká: „I kdybys obětoval, stejně to není nejdůležitější. Nejdůležitější je poslušnost.“ Člověk může leccos konat pro Boží království, může dělat spousta dobrých věcí, ale toto nenahradí poslušnost a důvěru v Pána Boha. Nebo jinak řečeno, co děláš, nenahradí to, kdo jsi. Platí opak, tedy kdo jsi – tvůj charakter, bude hluboce ovlivňovat, co děláš a to platí jak v dobré, tak i ve zlém. Zároveň ani dobré skutky neospravedlňují naši neposlušnost. Saul pod vlivem argumentů nakonec přiznává: *1 Kr 24 Saul doznal Samuelovi: "Zhrěšil jsem, neboť jsem přestoupil Hospodinův rozkaz i tvá slova. Báł jsem se lidu, proto jsem je uposlechl."*

Tedy důvod proč ponechal nejlepší zvířata nebyla touha obětovat či sloužit Pánu Bohu, ale strach z mínění lidí. Nakonec se Saul přiznává – uposlechl jsem JE. Myslím, že v této větě se skrývá zápas mnohých z nás. Na jednu stranu chceme poslouchat Pána Boha, jenže na stranu druhou si to nechceme rozházet ani s lidmi. Zvláštní je, že slova „bál jsem se lidu“ říká muž, který je král a tedy má nad lidmi moc, který svojí postavou převyšuje svoje okolí a který se krátce před touto větou vrátil z bitvy. Tedy na první pohled chlap, který nemusí mít strach. Jenže naše největší strachy jsou někdy z mínění druhých lidí, co si o mně budou myslet. Strach zda dobře zapůsobím na druhém, zda na ně udělám dojem...

Saul podruhé - vv. 30 vyznává, že zhrěšil a pak hned prosí Samuele: *"Nyní mi však prosím prokaž poctu před staršími mého lidu i před Izraelem a vrať se se mnou."* Proč Saul prosí o Samuelovu intervenci? Protože se chce ukázat před staršími. Opět nechce ztratit tvář. Důvod pokání ale přece není, abych se mohl před někým ukázat a abych vypadal dobře.

Žijeme v době, která vymýšlí nepřeborné množství způsobů, jak zapůsobit na druhé. V tomto pokušení zřejmě měli lidé vždy, nicméně nikdy neexistovalo tolik možností, jak toto realizovat. Dokonce na tuto oblast dnes existují i odborníci. Nebezpečí „dvojitě tváře“ je v tom, že člověk investuje pouze do vnějších věcí či oblastí, které působí na druhé. V každém věku se jedná o něco jiného, ale princip zůstává... Když se dívám na svůj život, potom v mnohých ohledech bylo 44 let života

budováním tváře. Budoval jsem personu – tedy určitou masku, která se musela přizpůsobovat očekávání okolí, ve kterém jsem vyrůstal, a která mě chránila, abych mu nebyl vydán všanc. Jak svět kolem mě, tak církev, mi poskytly poměrně jasná kritéria, podle kterých mě budou hodnotit. Bylo to určité postavení, titul, úspěch, schopnosti a další viditelné věci. Církev stejně jako svět nabízí nepřehledné množství možností, jak všechny uvedené oblasti uvést v život. Na rozdíl od světa však v církvi existuje jistá past – vše výše uvedené si lze zdůvodnit tím, „že to děláte pro Pána Boha“. Problém, který se objevuje tkví v tom, že se postupně se vším popisovaným (postavením, úspěchem, schopnosti atd.) začneme ztotožňovat. Dobře tento posun popsal Jung, který se domnívá, že „ztotožnění se se svým postavením nebo titulem má v sobě cosi svůdného, neboť mnozí mají pocit, že by bez své hodnosti, kterou jim přiznává jejich okolí, nebyli ničím. Pod takovou fasádou by bylo marné hledat osobnost: pod takovou velkolepou okázalostí bychom našli jen ubohého človíčka. Nesmírně přitahuje úřad: představuje lacinou kompenzaci nedostatků“. V tomto stavu se lehce můžeme začít klást otázky typu „jak to, co říkám a dělám, působí na druhé?“ Nemyslím si, že se jedná o exhibicionismus. Spíše jde o jakýsi iracionální pocit neklidu, že někdo nahlédne pod personu, pod masku. Zde je jediné řešení – tedy pokud se s tímto stavem nechceme smířit. Konkrétně že to, co nalézáme ve vnějším světě, budeme muset v další pouti životem nalézt ve vlastním nitru. Jenže kde to hledat, když je nitro prázdné? Nebo konkrétněji – když v něm nemá místo Bůh?

Co s druhou tváří?

Pokud čteme tento text podrobně, asi nám je Saule líto. Udělá chybu, i když dost zásadní, a Pá Bůh s ním končí. Asi se nevyhneme srovnání s Davidem a Šalamounem, kteří též chybovali, a PB s nimi projevil na rozdíl od Saula, více trpělivosti. Jedna věc je, že nevidíme do srdcí a posuzujeme pouze podle vnějšího zdání. Když ale porovnáme třeba Saula a Davida, potom přece jen vidíme jednu věc. Když David zhřeší, vyznává: *2 Sam 12:13 David Nátanovi řekl: "Zhřešil jsem proti Hospodinu."* Jinde David vyznává: *1 Par 21:8 David volal k Bohu: "Velmi jsem zhřešil, že jsem učinil tuto věc. Nyní přenes prosím vinu svého služebníka, neboť jsem si počínal jako velký pomatenec."* Jinde: *Ž 51:6 Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích. A tak se ukážeš spravedlivý v tom, co vyřkneš, ryzí ve svém soudu.*

Ukazuje se, že skutečné pokání není pouze lítost, ale vědomí, že jsem se provinil nejen proti lidem, ale i vůči Bohu. Zároveň vidíme, že nakonec se David nestal „světcem“ díky své dokonalosti, ale díky své upřímnosti přiznat, že zhřešil a nejen přiznat – zároveň i snaze věci napravit, protože i to je součástí pokání. U Saule toto moc nevidíme a zřejmě i v tom je jeho tragédie. Stačilo mu, aby se mohl ukázat před staršími. Pokud bychom to vyjádřili ještě jinak – David poté, co zhřešil, strhl svoji masku. V 51. Žalmu nazývá hřích hříchem. Najednou mu je jedno, co si myslí okolí. Zároveň mu není jedno co si myslí Bůh.

Když čteme noviny, díváme se na zprávy, potom se nám musí zdát, že nejde o to žít čestně, ale najít tu nejlepší metodu, jak nečestnost zakrýt. Toto vede k závěru „nikdo není čistý“. Lidé se dělí na ty, kdo se lépe a hůře skryjí, nebo ošálí svoje okolí. Zde máme jiný ukazatel. Cesta k Pánu Bohu je v pravdivosti k sobě sama a pochopitelně k Němu samému.

Závěr: Viděli jsme krátkou epizodu ze života prvního Izraelského krále. Smutné na něm je, že určitou dobu uspěl jako král, tedy ve veřejné a nelehké funkci, ale před Hospodinem neuspěl. Máme tendenci Saula litovat. Je to pochopitelné, jenže to ukazuje na naše někdy pokřivené pojetí Boží svatosti. Così v nás se vzpíná tomu, abychom uvěřili, že PB skutečně vadí naše hříchy, přetvářka a polovičatost a že skutečně chce, abychom tyto oblasti řešili a to především skrze nahlédnutí na svoje selhání a skrze pokání. Vypadá to jednoduše, jenže jednoduché to není. Někdy je totiž složitější poradit si se sebou samým než z velkými a okázalými úkoly.

Otázky na základě textu o Saulovi

- V textu se hovořilo o „hlubinách duše“, o podvědomí, do kterého jsou zasunuty některé nechtěné oblasti, za které se stydíme, a kterých se i bojíme. O co se může jednat?
- Podívejte se ještě jednou na text z 1 Kor 5, 6 – 8. Co si konkrétně myslíte, že může být oním kvasem? Co to může být ve vašem životě? Co v životě sboru?
- Jak se kvasu zbavit? Máš nějaké konkrétní zkušenosti?

- Saul byl skoroposlušný. Proč Bohu nestačí ono „skoro“? Proč takový perfekcionismus? Nepřehání to Bůh ve svých požadavcích? Jak nekonkrétně může projevovat poslušnost ve tvém životě? Kde naopak hrozí jen ono „skoro“?
- Jak prožíváš tlak na to, abys neztratil tvář? Jak se ve tvém okolí buduje image? Na čem ve tvém okolí lidem záleží? (Jiné to bude na základce, jiné v byznysu).
- Jak si představuješ „strach z lidí“? (viz. Saula) a jak se s tím vyrovnáváš?
- Na konci kázání zazněla slova o stržení masky. Proč je to někdy tak nepříjemné? Jak to udělat konkrétně? Máš s tím nějaké zkušenosti? Jaké? Co ti to přineslo, vzalo?

DAVID – zákon, principy a moudrost

Úvod

Když jsem byl malý kluk, často jsem přemlouval rodiče, aby mi povídali o tom, „když byli malí“. Otvírali mi tak trochu jiný svět. Teď jsem se dočkal něčeho podobného. Moji synové mě někdy prosí, „tati povídej nám o tom, když jsi byl kluk“. Ještě raději mají různé historky z vojny. Oběma příklady chci ukázat, že je důležité vyprávět dětem něco ze svého života. Zároveň nemusí končit jen u vojenských nebo jiných historek. Je skvělé, když děti mohou slyšet něco z našeho života víry. Myslím, že něco podobného slychával malý Šalamoun od svého otce Davida. Určitě se k němu donesl legendární příběh, jak jeho otec když byl malý, přemohl obra Goliáše. Možná mu tento a mnohé další příběhy pomohly řešit dilema, když se měl rozhodovat mezi tím, zda spoléhat na svůj „selský rozum“, nebo zda důvěřovat Hospodinu.

Všichni známe příběh o Goliášovi. Přenesme se ale o pár dní později a podívejme se na reakci lidu na Davidovo vítězství: *1 Sam 18:7 A křepčící ženy prospěvovaly: "Saul pobil své tisíce, ale David své desetitisíce." Saul se velice rozlobil; taková slova se mu nelíbila. Řekl: "Davidovi přířkli desetitisíce, a mně jen tisíce. Už mu chybí jen to království."*

Jinými slovy řečeno, Saul je dobrý, ale David je vynikající. Saula tyto popěvky vytočili. Jednak proto, že jakýsi pasáček se stal přes noc slavným, jednak proto, že následníkem trůnu měl být jeho nejstarší syn Jonatán, určitě ne David. Reakce na sebe nedala dlouho čekat: *1 Sam 18:10 Druhého dne se Saula zmocnil zlý duch od Boha a on uvnitř paláce běsnil jako posedlý. David hrál na citaru jako každý den. Saul měl v ruce kopí.*

11 Náhle Saul kopím mrštil. Řekl si: "Přibodnu Davida ke stěně." Ale David před ním dvakrát uhnul. Jako správný muzikant David věděl, že když diváci hází předměty, je čas vyklidit pódium a tak prchá do pouště, kde několik let začíná hrát hru na kočku a na myš. Pochopitelně onou myší je on, kočkou potom Saul. Přenesme se nyní v příběhu do pouště Engedi... 1 Sam 24:1- 23

Pokusme se zamyslet nad celou situací. Saul se pokouší zcela nespravedlivě zabít Davida. David je v této době již pomazán za krále (1 Sam 16). Tedy ví, že on je tím vyvoleným. Po několika měsících pronásledování, které je vůči Davidovi nespravedlivé, najednou dochází k neuvěřitelné „náhodě“. Saul jde vykonat potřebu do odlehlé jeskyně, kde se skrývají David a jeho muži. Odejde od svých body-guardů, odloží zbraň a sedne si, zřejmě zády ke svým nepřítelům. Je v nejzranitelnější pozici v jaké může bojovník být. David ví, že někdo musí „jít z kola ven“. Buď Saul, nebo on. Otázka je pouze kdy. On i jeho muži vědí, že když zabije Saula, bude klid. Už nebudou muset prchat, spát někde venku, žít v neustálém napětí kdy ho někdo přepadne a navíc skončí nekonečné krveprolití. Z hlediska selského rozumu není jiná volba než Saula zabít. To si uvědomují i Davidovi muži, kteří v této situaci jednoznačně vidí „Boží nahrávku“. *V. 5... "Toto je den, o němž ti Hospodin řekl: »Vydám ti do rukou tvého nepřítele.«*

Davidovi druhové znali Boží zaslíbení, že Hospodin odstraní Davidovi nepřátele a že David bude králem. Tedy když zabijí Saule, pomohou Bohu naplnit hned dva jeho sliby.

V těchto několika sekundách, kdy Saul koná svoji potřebu, se David musí rozhodnout. Pojdme se zde zastavit a přemýšlejme hlouběji o našich rozhodnutích, které určují naši cestu životem.

Jeskyně rozhodnutí

Celý náš život je určován rozhodnutími, která jsou ovlivňována emocemi. Dobře to je vidět na dětech, které svoje emoce ovládat nedokážou. Někdy si třeba spoří a najednou něco vidí. Vy jim řeknete je to drahé, ale ony to tak moc chtějí, že nemyslí na důsledky svého rozhodnutí. Podobně ale někdy jednají i dospělí. Někdy něco „strašně chceme“ – nejen ve smyslu hmotných statků, ale i úspěchu, nějakého cíle, že ztrácíme objektivitu. Nakonec na tomto principu funguje reklama. Pokud se člověk rozhoduje jen na základě emocí, snadno se řídí pouhým selským rozumem, kulturními normami, morálkou davu a nebo třeba jen svými nedobrymi zvyky. Jaké jsou ony emoce? Strach z budoucnosti, nezvládnutá touha po čemkoli, vztek, ochrana své rodiny, potřeba být šťastný, přílišné ochránářství svých dětí atd. Toto vše není samo o sobě špatné, pokud se to ale nevymkne z rukou. Když se vrátíme do jeskyně, potom jaké emoce mohli cvičit s Davidem? Vztek, touha mít klid, pocit nespravedlnosti, pocit že mi někdo brání v tom, co si zasloužím. Toto možná „cvičilo“ s Davidovými kolegy. Proto mu radí zabij ho a ještě mu to odůvodňují Písmem. Proč to David neudělá? Protože v rozhodnutí existuje jiný rozměr než je selský rozum, emoce nebo touha dobře si zařídit život. Čím se ale řídit, když ne těmito třemi vlastnostmi? David nám podkryvá důvod svého rozhodnutí vv. 5. *Svým mužům řekl: "Chraň mě Hospodin, abych se dopustil něčeho takového na svém pánu, na Hospodinově pomazaném, a vztáhl na něho ruku. Je to přece Hospodinův pomazaný!"*

Davidovo rozhodnutí

1. Boží zákon

David svým mužům říká – chlapi, Saul je stále král. Pokud se něco mimořádného nestane, na krále nelze vztáhnout ruku. Tady není třeba hledat Boží vůli, modlit se, hledat nějaké texty v Písmu. Mimochodem už to, že David odřízl Saulovi kus pláště, ho vedlo k pocitu viny. Neměl jakýmkoli způsobem vztáhnout ruku na Božího pomazaného. Pokud toto vztáhneme do našich životů, potom v Bibli jsou některé jasně dané hranice a není třeba je opravovat nebo se dokonce modlit, zda speciálně pro mě Bůh nevymyslel jiné řešení. Když toto dotáhneme do svých životů, potom první otázku, kterou bychom si měli klást je, zda Bůh ve svém slově o tomto daném problému nemluví. Vím, že ne vždy je vše jasně, explicitně popsáno v Písmu, řada oblastí ale popsána je. A je potřeba hledat ve Slově co na to Bůh. Slyšel jsem vyznání ženatého muže, který hledal Boží vůli zda má opustit manželku, protože se zamiloval tou nejčistší láskou do jiné. Slyšel jsem o věřících rodičích, které vedli děti k tomu, aby ubližovali jiným dětem, protože takový je dnes svět. Slyšel jsem o nesmyslném zadlužování se, protože všichni kolem mě to přece mají... Bible hovoří mnoho o manželství, výchově, penězích a dalších oblastech a je třeba v ní tyto věci hledat. Než řekneme, že v Bibli o tom či onom nic není, je třeba hledat.

2. Boží principy

Druhá oblast je složitější. V Davidově případě šlo o to, že jedním z principů je, že člověk nemá měnit to, co ustanovil Bůh. Konkrétně - David věděl, že Saula pomazal Bůh a že Bůh, až bude chtít, Saula odstaví. Princip je v tom, že Bohu se nic nevymkne z rukou – ani Saulovo kralování, které bylo stále horší. Rozhodovat se podle Božích principů je složitější než podle toho, co je psáno. Často jsou tyto principy postaveny na příčině a následku. Pokud si u prvního rozhodování můžeme položit otázku „co na to Písmo“, potom u tohoto druhého si můžeme položit otázku: „Co od tohoto svého rozhodnutí očekávám? Po jakých výsledcích

toužím? Kam mě toto moje rozhodnutí dovede? Kam dovede moji rodinu?“ Odpovědi – pokud jsme upřímní k sobě samým, mohou být někdy velmi bolestivé. Někdy si dělám poněkud nesmyslnou legraci z dětí. Spíš by se dalo říci, že je tak trochu provokuji. Několikrát se mě moje žena zeptala – co od tohoto svého chování očekáváš? Co myslíš, že jim to dává? Pochopitelně odpověď byla mlčení, protože mi bylo jasné, že není co odpovědět. Můžeme si položit otázku – skutečně musím mít to a to? Musím dát peníze do této oblasti? Proč? Paradox je často v tom, že se rozhodujeme špatně proto, abychom byli šťastní. Problém je v tom, že šťastní jsme, ale jen krátkodobě.

3. Moudrost

Nakonec čteme o tom, že Davidův čas nastal. Když Saul odešel, David na něj volá a říká mu, co se stalo. Ukazuje se, že se chová více jako král, než král stávající, protože odmítl překročit Boží zákony (nevztáhneš ruku na pomazaného Božího) a Boží principy (Bůh má Saulovo kralování pod kontrolou). Ukazuje se, že ušetřit Saule bylo moudřejší. Pokud by Saule zabil ukázal by, že svoje kralování chce postavit své síle. Navíc a to je ještě důležitější, jeho rozhodnutí bylo moudré v tom, že uchránilo jeho pověst. Co mám na mysli... začínal jsem tím, jak mi táta povídal příběhy. Představte si jak jednou chová David na klín Šalamouna a ten se ptá „tatínku jak jsi se stal králem“? David odpovídá – byl jsem schovaný v jeskyni, tvůj děda šel na velkou a když tam tak seděl, tak jsem ho podřízнул. Ale Šalamoune – i když ti to nepřipadá moc chlapský, určitě to byla Boží vůle. Nesmíš se chovat stále jako chlap, ani jako Boží člověk a poslouchat vždycky Boha. On ten život je složitější a pokud chceš být dobrý následník trůnu, zbožný muž, musíš se naučit být jako chameleon. Alespoň občas...

Když hovoříme o třetím rozměru našeho rozhodování, potom myslíme na myslí následující – jaký příběh chceme předat svým dětem, přátelům a druhým? Příběh, na který můžeme být hrdí, protože jsme ve svých rozhodováních nechali jednat Boha, nebo příběh, kde mnoho věcí raději vymažeme, protože se za ně stydíme? Zabít Saule by bylo nemoudré mimo jiné i proto, že by to navždy ochromilo Davidovu pověst. V okamžitém hledisku by to přineslo výsledek, v dlouhodobém problémy. Zřejmě by mnohokrát slyšel – tak to je ten, kdo zabil Saula když byl na záchodě. David – „záchodový král“. Pro muže skutečně rajská hudba.

Závěr:

Díky tomu, že David následoval Hospodina dokázal odolat i „veřejnému mínění“. I když ho všichni okolo přemlouvali, David odmítá jednat proti Božím nařízením. Ví, že ne vždy je v našem rozhodování vše jasné, ale ono to nebylo jasné ani v době Davida. Doba je dnes složitá, ale z hlediska rozhodování není o nic složitější než byla kdysi. Když dnes stojíme před začátkem školního roku, potom zároveň stojíme před desítkami rozhodnutí. Proto je třeba si vědět, že nelze naplnit Boží vůli pro své životy, pokud porušíme Boží zákony, Boží principy a budeme ignorovat Boží moudrost. K tomu, abychom šli správnou cestou budeme nepotřebovat schopnost se podřídit – a to je cosi, co se nám nechce. Mám na mysli podřídit se Boží vůli, ale často i radám druhých. Tedy k tomu vybrat si správnou cestu nestačí jen informace. Sama o sobě nepomůže. Vybrat si znamená podřídit se. A to bych přál všem v dalším školním roce. Abychom se podřizovali dobrým Božím radám.

Otázky na základě textu o Davidovi:

Přečtete si ještě jednu text 1Sam 24, 1 - 23

Na rozehrání a zopakování (5 min. max!!!)

- Jak Boží zákon pomohl Davidovi neudělat to, co udělat mohl?

- Jak Boží principy pomohly.....
- Jak moudrost, kterou David měl od Boha

Otázky (pod kůži).

- Jak moc vás při vašem rozhodování ovlivňují emoce?
- V čem vidíte, že musel David odolat největšímu tlaku? Máte podobnou zkušenost? Jakou?
- Existují ve vašich životech oblasti o kterých víte, že jsou na hraně? Že děláte něco, kde překračujete Boží zákony/principy? V jakých oblastech cítíte největší tlak?
- Máte někdy pocit, že pokud byste se rozhodli podle Boží vůle, že by vám to zkomplikovalo život?
- Existuje (mimo vašeho partnera) někdo, s kým svoje klíčová rozhodnutí diskutujete?
- Proč vlastně svoje rozhodování podřizovat Bohu? Nekomplikuje to život?
- Jaké je, dle vás, hlavní poselství tohoto příběhu?

ŠALAMOUN

Davidův odkaz – co bys chtěl odkázat ty?

1 Kr 2:1 Když se přiblížil čas Davidovy smrti, přikázal svému synu Šalomounovi:

2 "Odcházím cestou všeho pozemského. Ty však buď rozhodný a mužný.

3 Dbej na to, co ti svěřil Hospodin, tvůj Bůh: Chod' po jeho cestách a dodržuj jeho nařízení a přikázání, jeho práva a svědectví, jak jsou zapsána v zákoně Mojžíšově, a tak budeš mít úspěch ve všem, co budeš konat, ať se obrátíš kamkoli.

Co byste řekli svým dětem vy? Co jim chcete předat? Co jim předáváte? David dosáhl mnoha poct, ale na konci života toto již nemá význam. Odkazuje svému synovi jen to nejdůležitější. Tím nejdůležitějším je, drž se Hospodinových nařízení a následuj ho. Jak se to Šalomounovi dařilo?

Skoro - láska

1 Kr 3:1 Šalomoun se spřiznil s faraónem, králem egyptským. Pojal faraónovu dceru za ženu a uvedl ji do Města Davidova, kde pobývala, dokud nedokončil stavbu svého domu a domu Hospodinova a hradeb kolem Jeruzaléma.

2 Lid však obětoval na posvátných návrších, neboť dům pro Hospodinovo jméno nebyl ještě v oněch dnech zbudován. 3 Šalomoun miloval Hospodina. Řídil se nařízením svého otce Davida, až na to, že obětoval a páčil kadidlo na posvátných návrších.

Hned na začátku Š. kralování vidíme jeho obrovskou slabinu. Nevím, zda šlo o ženy. Spíše šlo o politiku. Nemyslím si, že důvod toho, že si vzal faraonovu dceru bylo, že se do ní zamiloval. Stejně tak se nejednalo o sexuální vášeň jako kdysi u jeho otce Davida, který viděl Batšabe. Vzít si faraonovu dceru znamenalo především sjednat s faraonem mír bez toho, že by bylo třeba odvádět nějaký tribut. Tedy jednalo se o podobný krok, jaký známe z historie, kdy se mezi sebou braly různé rody a tím vytvářely politické koalice. Otázka zní, zda to, co dělal Š. bylo skutečně moudré. Z hlediska politiky ano, jenže z hlediska poslušnosti PB nikoli. V okamžitém ohledu tyto kroky přinášely ovoce – navíc přinášely to, co Š. jméno znamená, tedy pokoj. Jenže v dlouhodobém ohledu se ukázaly jako zničující. Podobné i s námi. Člověk nemusí těžce hřešit – jen si dělá v určitých životních oblastech co chce a ono to celkem vychází, stejně jako tomu bylo u Šalomouna. Všimněme si ještě jedné zmínky – Š. miloval Hospodina – až na jednu věc, obětoval kadidlo. Tedy nechal sloužit jiným bohům. Možná to bylo proto, že nechtěl urazit dvůr své ženy, možná že nechtěl urazit jiné bohy, nevíme. Jediné co je jisté je, že láska v Šalomounově podání byla tak trochu rozpolcená. Tedy miloval Hospodina ale nenašel odvahu tuto lásku přetavit v činy. Zde se naskytá otázka, jakou cenu má takováto láska?

Nedávno jsem se setkal s otázkou, proč křesťanství nejrychleji rostlo v první církvi a v Číně? Jedna z možných odpovědí je, že křesťané měli evangelium přede vším dalším nebo v kontextu toho, co píšou „milovali evangelium především dalším“. A proto pro něj byli ochotni trpět a obětovat...

4 Jednou šel král do Gibeónu, aby tam obětoval; bylo to největší posvátné návrší. Šalomoun tam na oltáři obětoval tisíc zápalných obětí.

5 V Gibeónu se Šalomounovi ukázal v noci ve snu Hospodin. Bůh řekl: "Žádej, co ti mám dát."

6 Šalomoun odvětil: "Ty jsi prokazoval velké milosrdenství svému služebníkovi, mému otci Davidovi, a on před tebou chodil věrně, spravedlivě a se srdcem upřímným vůči tobě. Toto velké milosrdenství jsi mu zachoval a dal jsi mu syna, který sedí na jeho trůnu, jak je tomu dnes.

7 Hospodine, můj Bože, ty jsi nyní po mém otci Davidovi ustanovil za krále svého služebníka, ale já jsem příliš mladý, neumím vycházet a vcházet. 8 A tvůj služebník je uprostřed tvého lidu, který jsi vyvolil, lidu tak početného, že nemůže být pro množství počítán ani sečten. 9 Kéž bys tedy dal svému služebníkovi srdce vnímavé, aby mohl soudit tvůj lid a dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem. Neboť kdo by dokázal soudit tento tvůj lid, jemuž je tak těžko vládnout?"

Na čem skutečně záleží

Je zvláštní, že Hospodin se setkává se Šalomounem v okamžiku, kdy jde obětovat na posvátné návrší. Místo aby ho odsoudil, jakoby ho zastavuje, a nejen to, nabízí mu ať si přeje co chce. Když vidíme rozpolcenost Š. potom na jednu stranu není schopen nebo ochoten se plně oddat Hospodinu na druhou stranu potom volí moudrost – tedy nechce víc majetku, moci atd. Zřejmě toto je rozpolcenost mnohých z nás. Na jednu stranu láska k Bohu na druhé neposlušnost. Na jednu stranu Pane chci tě následovat, na stranu druhou Pane zas tak moc ne.

Přes tyto vlastnosti vidíme, že Š. ví na čem skutečně záleží a nejen to, prosí, aby ve svém životě tyto nejdůležitější oblasti od Boha získal. Myslím, že přesně o toto v životě jde – tedy o moudrost. Žel, někdy to zjistíme až když je pozdě. Konkrétně, že člověk investoval do oblastí, které měly z hlediska věčnosti minimální cenu. Nicméně PB oceňuje, když člověku jde o Jeho věci především a to nakonec Š při své volbě prokázal.

1 Kr 5:12 Vyslovil tři tisíce přísloví a jeho písni bylo tisíc a pět.

13 Dovedl také mluvit o stromech, od cedru, který je na Libanónu, až po yzop, který roste na zdi, a dovedl mluvit i o zvířatech, ptácích, plazech a rybách.

14 Šalomounově moudrosti přicházeli naslouchat ze všech národů i ode všech králů země, kteří se o jeho moudrosti doslechli.

Vidíme Š. obrovskou moudrost, obdarování. Vidíme, že postupně získává všechno, po čem člověk touží. Postupně získává věhlas díky svému obdarování, získává bohatství, politický vliv

1 Kr 6:38 V jedenáctém roce v měsíci búlu, což je osmý měsíc, král (Hospodinův) dům dokončil podle všech svých směrnic a pokynů. Stavěl jej sedm let.

1 Kr 7:1 Svůj dům stavěl Šalomoun třináct let, než jej zcela dokončil. 1 Kr 7:8 Jeho dům, v němž sídlil, byl v jiném nádvoří stranou soudní síně a byl udělán jako ona. Šalomoun udělal stejným způsobem jako ona síň také dům pro dceru faraónovu, kterou pojal za ženu.

9 Všechno uvnitř i zvenčí bylo z ušlechtilého kamene, z kvádrů řezaných na míru pilou, a to od základu až k horním okrajům a od vnějšku až do velkého nádvoří.

Zde vidíme jistou disproporci – svůj dům Šalomoun staví skoro jednou takovou dobu než chrám. Zase je zde stálý refrén – Š. miluje Hospodina, ale... je zde ale. Navíc významnou součástí svého domu staví pro svoji egyptskou ženu.

1 Kr 9:1 Když Šalomoun dokončil budování Hospodinova domu i královského domu a všeho, co si s takovým zaujetím přál vykonat,

2 ukázal se Hospodin Šalomounovi podruhé, jako se mu ukázal v Gibeónu.

3 Hospodin mu řekl: "Vyslyšel jsem tvou modlitbu a tvou prosbu, s kterou ses na mne obrátil. Oddělil jsem jako svatý tento dům, který jsi vybudoval, a dal jsem tam spočinout svému jménu navěky. Mé oči i mé srdce tam budou po všechny dny.

Cena za úspěch

Hospodin Š. sděluje důležitou věc – dal jsem ti skoro všechno, ohromné vklady, ale ani moudrost, ani obdarování, které máš, ti automaticky nepřinesou požehnání. Nakonec Š. selhává.

1 Kr 11:1 Král Šalomoun si zamiloval mnoho žen cizinek, faraónovu dceru, Moábky, Amónky, Edómky, Sidónanky a Chetejky,

2 z těch pronárodů, o nichž Hospodin Izraelcům řekl: "Nebudete vcházet k nim a oni nebudou vcházet k vám. Jistě by naklonili vaše srdce ke svým bohům." Šalomoun k nim přilnul velkou láskou.

3 Měl mnoho žen: sedm set kněžen a tři sta ženin. Jeho ženy odklonily jeho srdce.

4 Když nadešel Šalomounovi čas stáří, jeho ženy odklonily jeho srdce k jiným bohům, takže jeho srdce nebylo cele při Hospodinu, jeho Bohu, jako bylo srdce jeho otce Davida.

5 Šalomoun chodil za božstvem Sidónanů Aštoretou a za ohyzdnou modlou Amónců Milkómem.

6 Tak se Šalomoun dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, a neoddal se cele Hospodinu jako jeho otec David.

Co se stalo? Š. slabinou byly ženy ale i snaha udržet pomocí sňatků pokoj za každou cenu. Proto jich měl tolik. Díky svému bohatství si mohl Š hodně věcí dovolit. To, co mělo být požehnání, se pro něj stalo pastí. Podobné tragédie se odehrávají i dnes. PB nám daroval zdraví, bohatství, vzdělání, víru, schopnosti, úspěchy a mnoho dalších věcí. Otázka je, zda se nám toto vše nestane pastí v tom smyslu, že veškerý život se začne točit okolo toho, abychom tyto dary udržely popř. se z nich stane mysl a cíl života. Důvod je jednoduchý – vše a mnohé další popisované se považuje za úspěch. Na úspěchu není nic špatného do chvíle, kdy se stane náhražkou Boha. Šalomounovi se dary které dostal, vlastně staly náhražkou Boha. Boha sice znal, dokonce je o něm řečeno, že jej miloval, ale díky bohatství, schopnostem a svým úspěchům, ho vlastně nepotřeboval. Vystačil si bez něj. Otázka, na kterou si musíme odpovědět je, jak moc na Boha spoléháme. Ne v okamžicích bolesti a nemoci, ale v okamžicích, podobných jaké prožíval Šalomoun. Tedy když se vše daří. Zároveň je třeba se ptát co jsou naše „ženy“, tedy pomyslná čertova kopyta, skrze které se nám dostává zlý.

Když srovnáme Š a Davida, potom David měl na svém kontě více „křiklavých“ hříchů. Protil více krve. Mnohem více než Š připomínal kmenového válečníka, než krále. Přesto byl Bohu blíže než Šalomoun. Důvod – počítal s Bohem. Sice hřešil, ale znova a znova toužil obnovit svůj vztah s Bohem. O Š. nic takového nečteme. Vidíme pouze to, že měl dobrý start, jenže to je málo – stejně jako když někdo dobře rozběhne svůj běh víry. Start je důležitý, ale rozhoduje až to, kdo doběhne do cíle. Jedna z nesmírně úspěšných strategií satana je zhruba tato. Když někde vznikla církev, začalo pronásledování. Byla snaha, aby církev zmizela z povrchu země po zlém. Skutečně mnoho lidí odpadlo. Nakonec to je znát i v naší zemi. Jenže časem se ukázalo, že ti, kdo vydrželi, svoje přesvědčení myslí skutečně vážně. A tak jakoby satan přišel s jiným scénářem – dám jim všechno po čem touží. Jejich neklid nebude plynout z obav, zda se zítra vůbec nají, ale z toho, zda jejich strava bude obsahovat všechny vitamíny nebo z bolesti břicha z přejedení... Ukazuje se, že druhá taktika je k rozkladu účinnější.

Šalomoun byl stejně jako my v mnohém ohledu úspěšný. Jenže v Božích očích v mnohém ohledu selhal. Měl rozpolcené srdce. Určitě miloval Hospodina, ale příliš miloval i svoje jistoty až ty ho nakonec svedli – a nejen jeho. Svým dětem sice předal majetek, ale nikoli živou víru. Po jeho smrti se království dělí a to především díky tomu, že na svůj dvůr dotáhl tolik žen a s nimi různé bohy.

Závěr: Zřejmě každý z nás je každodenně vystaven mnoha pokušením konat kompromisy a dosahovat úspěchů za jakoukoli cenu. Nebo konkrétněji, za cenu opuštění Božích cest. To, co je zvláštní, že ono to dlouho funguje. Proč? Protože to, že jsme mimo, bychom neměli zjišťovat až v okamžiku nějakého průšvihy, ale tím, že s Bohem počítáme, že s ním žijeme a tedy se jím necháváme oslovovat. Zároveň nám tento příběh ukazuje, že požehnání které jsme dostali v podobě hmotných statků a schopností, nám bylo pouze darováno do zprávy, ne do vlastnictví. Tedy že se nemá stát životním cílem. Přál bych

nám všem, aby pro nás byl Šalamoun jistým mementem v tom smyslu, že se nám nic z toho co máme, nestane osidlem a léčkou.

Otázky na základě textu o Šalamounovi:

- Co by jsi jednou chtěl odkázat svým dětem (viz. David a Šalamoun)?
- Proč si myslíš, že je tak důležitá moudrost? Co moudrost vlastně znamená?
- Znáš nějakého moudrého člověka? Jak se jeho moudrost projevuje?
- V čem vidíš Šalamounovu rozpolcenost? Tedy jeho lásku k Hospodinu a zároveň lásku k tomu, co vlastnil? Vidíš podobné rysy i mezi křesťany? Ve sboru? U sebe?
- Jak myslíš že zvládáš svůj majetek a vůbec vydělávání peněz? Dokážeš si říci dost?
- Šalamoun se snažil udržet pokoj za každou cenu – dělal to skrze sňatkovou politiku. Jak se může tato snaha znamenat v našem kontextu? V čem je špatná a v konečném důsledku ničivá?
- Kdybys měl shrnout hlavní důvody proč nakonec Šalamounovi nestačila ani moudrost. O jaké by šlo?
- Myslíš, že i dnes může křesťan chodit „za jinými bohy“? Jak?
- Jaké je hlavní poselství, které jsi z tohoto příběhu přijal?

JOB

Vize na úvod

Měl jsem vizi – satana rozzlobilo, že ve vašem městě vznikl sbor. Poté v něm uvěřilo několik lidí a satana to rozzlobilo ještě víc. Lidé v tomto sboru tvrdili, že „fakt věří“. A tak satan přišel za PB a řekl mu. Bože jak tak pozoruju tento sbor, pomalu začínám chápat proč ti lidé věří. Věřící ti proto, že se mají dobře. Sice procházejí problémy, to ano, ale nakonec mnohým jsi zachoval život když o něj málem přišli (F, D, M.) Dalším si z náruče smrti vychválit jejich děti (D,N). Mnozí z nich mají slušně placenou práci, jejich děti většinou jejich děti netrpí neléčitelnými chorobami, všichni mají kde bydlet. Co se týká jejich modliteb, měřeno našimi modlitbometry většinou se moc nemodlí, ale když mají problémy najednou ukazatel vyletí na 100 modlitbonewtonů. Sice jsem tvůj nepřítel, ale musím uznat, že se ti docela daří plnit, za co se modlí. Tedy když mají ty svoje problémy, tak jim je vyřešíš. Asi něco bude na tom, že jsi všemohoucí. V poslední době dusíš jejich pastora, ale zase to přežil, takže zase happy-end. Skoro jak u Joba... Ale Bože neraduj se že tady máš svůj lid. Řeknu ti jednu zajímavou teologickou novinku. „Věřící“ ti totiž vůbec nevěří proto, že tě chtějí uctít a že ti chtějí sloužit. Když vidím jak se jim vede, jak se modlí a jak jim mnoho z toho plníš, potom docházím ke zcela logickému závěru. Věřící ti proto, že se jim to silně vyplácí. Prostě to s nimi funguje stejně jako v čemkoli jiném – věří tomu, co se jim vyplácí. Bůh odpověděl – ne, tak to není, oni mě skutečně milují a já je. Satan – ok, tak se vsadíme. Já jim sáhnu na jejich děti, zdraví, majetek a uvidíš, že se jim jejich víra rozsype jako domeček z karet a že za pár let v tomto městě žádné CB nebude... A ještě ti připomenu jeden výrok...jednoho z tvých „věrných“. Nikdy nezapomenu na tuto noc, první noc v táboře (v Osvětimí), jež proměnila můj život v jedinou dlouhou, nasedmkrát zamčenou temnotu.

Nikdy nezapomenu na ten kouř.

Nikdy nezapomenu na tváře dětí, jejichž těla se před mýma očima měnila ve žhavé spirály pod němým nebem.

Nikdy nezapomenu na plameny, jež navěky sežehly mou víru.

Nikdy nezapomenu na noční ticho, jež mi zabilo mého Boha, mou duši a mé sny, jež ne mne hleděly tváří pouště...

A ještě ti připomenu slova P: Tillicha – vzpomínáš co psal po bitvě u Verdunu? Zhroutil se mi svět!

Jenže těmhle pohodářům na P13 se nic nehroučí a proto ti věří. Ale pamatuj Bože – je to jen byznis, který s tebou vedou, nic víc.

Do jaké míry zasahuje Bůh do lidských osudů? Do jaké míry platí, že nás nepotká zkouška nad naše síly a že se zkouškou přijde východisko? Měl Wiesel malou víru, když se mu při pohledu do

plamenů, kde se páčila těla malých dětí, zhroutila víra? Byla Tillichova důvěra v Boha postavena na vratkých základech, když tváří tvář Verdunským jatčím prožívá krizi víry? Nebo Bůh dopustil zkoušku, kterou prostě v daný moment neunesli. Bůh ale ve svém slově přece jasně říká, že takovouto zkoušku nedopustí – tedy chyba asi byla na jejich straně. Přesto se v nás cosi brání udělat takovýto závěr. Bůh nechýbje, ale člověk má jistou míru výdrže a ta když se překročí, člověk nevydrží. Můžeme to trpícímu člověku vyčítat?

Skutečně je kniha Job o utrpení?

Nechci teoretizovat – sám jsem v posledních letech prožil bolesti tolik, že jsem pochopil, že deset bodů proč Bůh dopouští utrpení moc nepomůže. Zároveň mi ale došla jedna věc v souvislosti s Jobem, kterou bych se asi neodvážil říci někde na fóru teologů. JOB – nejsem si jist, zda pointa této knihy je problém utrpení. Snad ano, ale dovolím si předložit ještě jednu tezi – druhá pointa je otázka proč lidé věří Bohu? Nebo jinak – je víra skutečně jakýsi druh odměny? Nakonec toto i otázka pro mě osobně. Doposud se mi dařilo mnoho věcí, tak bych nevěřil. Jenže najednou se to začalo sypat. Ano, může být hůř, lidé se mají hůř, ale stejně. Zda je pro nás víra jen určitým druhem byznysu – tedy způsobem jak si zajistit pokojný život, jak mít další pojištění poznáme podle odpovědi na otázku – jak vypadá naše modlitba? Tedy jak se modlím když zrovna nemám problémy? A když už se modlím, k čemu moje modlitby směřují? Jsou to prosby a opět prosby? Satan v dialogu s Bohem naráží přesně na tuto slabinu mnoha z nás. Zcela správně říká – když pozoruji jejich (Jobovu) víru mám jediný závěr – a co má být? Zároveň je pravda, že víra se tříbí uprostřed zkoušek a nesnází. Problém mnohých křesťanů je, že jejich největší nesnáze plynou ze snahy, se nesnázím vyhnout.

Podívejme se na rady J. přátel - (Ne)biblické rady

Podstatnou část knihy poté tvoří rozhovory Joba a jeho přátel. I zde nemohu souhlasit s mnoha komentáři které tvrdí, že ho jeho přátelé pastorovali špatně. Všimněme si, že jeho přátelé mu nedávají nesmyslné rady. Pojdme se podívat, jak se oni perou s otázkami utrpení. První rádce – Elífaz tvrdí, že přímý neupadne do záhuby (Job 4, 6) a hovoří tedy v podobném duchu jako Žalmista: „Hospodin nedopustí, aby se spravedlivý zhroutil. (Ž 55, 21). Dále hovoří o tom, že Všemocný kázní (Job 5, 16). V podobném duchu hovoří Žalmista, když mluví o tom, že Hospodin kárá (Ž 94, 12). Další rádce - Bilhad spojuje požehnání a naopak trápení s tím, jak se Job a jeho synové chovali. Na jednu stranu se nám tyto rady zdají špatné, jak již bylo napsáno, bezbolestný život není odměna za dobré chování, ale nečteme např. v 5 M. 7 jasnou spojitost mezi pozemským požehnáním a poslušností? Bilhadovi rady tedy dávají v kontextu některých biblických pasáží smysl. Bilhad dále hovoří že ti, kdo na Boha zapomněli, sejdou ze správné cesty, což je v duchu Žalmu 1, kde se píše o tom, že svévolníci neobstojí. Další rádce – Sófar vidí důvod Jobova utrpení v jeho nepravostech. Protože známe pointu příběhu tak vidíme, že toto nebyl důvod Jobova utrpení, zároveň ale i tento argument najdeme v Písmu – tedy že si lidé (nebo v tomto příběhu Job) za utrpení mohou díky svému hříchu sami díky svojí nepravosti.

Závěr: Má smysl rada, nicméně nesmírně důležité kdy a v jakém kontextu ji povíme. Někdy se během rozhovoru modlím za zjevení abych dokázal poradit. Totiž - Biblicky byly rady J. přátel správné, v tom smyslu, že citují správné verše. Jenže zde občas chybí moudrost jak určitou pravdu použít. Možná měli více pokračovat v tom, co čteme na konci druhé kapitoly – mlčet, plakat s Jobem a prostě být s ním... Když jsem před zhruba rokem ležel po operaci s bolestmi na JIP a manželka za mnou přišla, nevysvětlovala, „jen“ vedle mě seděla a držela mě. V té chvíli jsem si nic víc nepřál.

Boží (ne)odpověď

Nakonec promlouvá Bůh (Job 38 – 41). Čtenář by čekal, že nám konečně poodhalí jak to tedy je... ale Bůh nejen že Jobovi neřekne nic o svém rozhovoru se satanem, ale ani neřekne nic o smyslu utrpení! Pokud je kniha Job o utrpení, proč o něm Bůh Jobovi a jeho přátelům nic nesdělí? Tím, že Bůh v knize Job promlouvá o tom, co stvořil, nám naše otázky příliš neusnadňuje. Všechny otázky které Bůh ve své řeči klade, ukazují na jeho velikost a z toho plynoucí suverenitu. Tedy žádné filozofování nad smyslem zla a utrpení, ale ukázání toho, že vesmír a vše co se v něm děje, je pod Boží vládou. Více než že Bůh nám dá co chceme vidíme, že Bůh je suverénní a pokud nám něco dá, je

to pouze výraz jeho milosti, nikoli naší zbožnosti. Jiná věc ale je, všechny příklady ukazují do přírody, kdy příroda je ukazatelem Boží slávy. To stejné by potom mělo platit o nás.

Závěry z knihy Job:

Existencionální rovina poznání Boha

Boží zvláštní odpověď nicméně vybudí u Joba jedno klíčové poznání – „teď jsem tě spařil vlastním okem“. Nepochopil jsem tě, ale setkal jsem se s tebou. Poznal jsem tě. Doposud jsem tě jen chápal, nyní jsem došel ještě dál – k existencionálnímu setkání. K tomuto poznání dojde Job na konci. V polovině příběhu a svého utrpení – tj. 19 kapitole potom čteme ještě jednu klíčovou myšlenku: „Vím, že Vykupitel můj žije a jako poslední se postaví nad prachem (Job 19, 25)“. Nyní se chci zeptat, zda si myslíte, že by k podobným závěrům došel člověk poté, co by od Boha dostal odpověď typu „deset důvodů proč Bůh dopouští utrpení“. Pokud by toto Bůh pronesl, vlastně by se tím ospravedlňoval. Jenže Bůh se člověku ospravedlňovat nemusí. Proč? Protože je Bůh. Člověk Ho poznává ne tehdy, až mu Bůh vysvětlí proč dělá to co dělá, nebo, až se nám omluví za to co dělá, ale v existencionální rovině, která se odehrává, někdy právě v rovině utrpení. Job došel k tomu, že mnoho jeho „vědomostí“ o Bohu pocházelo jen z doslechu, tedy od druhých lidí. Zřejmě v této rovině uvázli Jobovi přátelé. Měli hodně myšlenek o Bohu, ale málo osobního poznání Boha. Ne každý kdo prošel a prochází utrpením dostává automaticky moudrost. Někdo se naopak zatvrdí. Nicméně pokud věříte – nedělejte si životní program „jak se vyhnout utrpení“. Zabezpečením svým, svých dětí, velmi vysokými příjmy, známostmi a nevím čím se utrpení stejně nevyhnete. Žijme v bázni před Bohem – toto by měl být náš životní program. Pak nás utrpení nejen nezlomí, ale naopak – povede k hlubšímu poznání Boha.

Další důležité věc, kterou Bůh ukazuje je, že prosperita, zdraví není odměnou za dobré chování, ani silnou víru ani ctnostný život. Věříme ne proto, že se máme dobře nebo protože bychom se mohli mít dobře, ale proto, že jsme poznali Krista a proto, že se mít dobře budeme – až se s ním setkáme tváří v tvář. Problém nás mnohých je, že si chceme udělat ráj již zde na zemi – a to nás od Boha spolehlivě odvádí.

Dále v Jobově příběhu vidíme, jak důležitou roli uprostřed utrpení hrají přátelé. Sdílená bolest je stále bolestí, ale přesto se dá spíše unést. Jobovi přátelé mu neradili vždy dobře, ale byly to přátelé. Dokázali s ním sedět, zajímali se o jeho bolest, i když jakkoli upachtěně.

Dále - lidé, kteří utrpením prošli a neztratili víru se stávají jakousi archetypem pro další ve smyslu „s Ježíšem se tím dá projít“. Nakonec příkladem je sám Kristus. Na nás, kteří s Bohem chodíme již pár let potom je, abychom měli co předat – konkrétně: „S Boží pomocí jsem tím prošel.“ Nechci trpět, asi většina z nás nebude o bolesti říkat to, co sv. František, který hovoří o „sestřičce bolesti“, přesto pokud bolest přijde v jakékoli podobě, může být cestou k povzbuzení dalších – kteří projdou podobným třibením.

A nakonec – zvláštní konec – Job uspěje, Boha nezapře a Bůh ho za jeho věrnost bohatě odmění. Ve SZ zákoně je vyjádřením požehnání prosperita. Mnohokrát čteme, že pokud budeš následovat, dám plodnost tvým ženám, dám ti stáda, majetek. NZ nás posouvá do jiné roviny. Žd 13:14 Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde. 15 Přinášejme tedy skrze Ježíše stále oběť chvály Bohu; naše rty nechť vyznávají jeho jméno. 2 Kor 4:16 A proto neklesáme na mysli: i když navenek hyneme, vnitřně se den ze dne obnovujeme. 17 Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy 18 nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné. 2 Kor 5:1 Víme přece, že bude-li stan našeho pozemského života stržen, čeká nás příbytek od Boha, věčný dům v nebesích, který nebyl zbudován rukama.

Otázky na základě textu o Jobovi

- Pokus se vyjmenovat dvě hlavní pointy knihy Job.

- Když máš problémy, na koho se s nimi obracíš? Kdo patří k tvým nejbližším přátelům?
- Co považuješ za největší zkoušku v posledním roce, v životě? Jak jsi ji prožíval ve vztahu s Pánem Bohem?
- Jedna z myšlenek knihy Job je, že víra je dobrý obchod ze štěstím. Tedy že věříme, protože nám to přináší výhody. Jak by jsi na tento argument odpověděl? Cpo vidíš v této souvislosti v knize Job?
- Jak jsi na tom s modlitbou, když ti aktuálně nic nepříjemného nehrozí?
- Projděte si odpovědi Jobových přátel. V čem jsou tak „mimo“? Přece jsou celkem biblické? Jaké poučení z jejich rad plyne pro nás, když chceme druhým radit v jejich utrpení?
- Proč Bůh nedává Jobovi přímou odpověď na smysl jeho utrpení? Proč mu říká o přírodě a dalších oblastech?
- Závěr této knihy končí „happy-endem“. Co z toho plyne pro nás? Na co nám konec Joba ukazuje?

KAZATEL

Marnost nad marnost

Pokud vám nic neříká existencialismu, pokuste se začít do následujících dvou krátkých úryvků od A. Camuse: "Existuje pouze jediný, vskutku závažný filosofický problém: tímto problémem je sebevražda. Posoudit, zda život stojí či nestojí za to, aby byl žit, znamená odpovědět na základní filosofickou otázku."

Druhý citát: "Někdy se stane, že se kulisy zhroutí. Vstávám, jedu tramvají, čtyři hodiny v kanceláři nebo v továrně, jídlo, tramvaj, čtyři hodiny práce, jídlo a spánek, a pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek a sobota, stále stejný rytmus - po této cestě se dá dlouho pohodlně jít. Ale jednoho dne se vynoří ‚proč‘ a touto omrzelostí smíšenou s údivem všechno začíná."

Možná namítnete, že se jedná o citáty vyšlé z mysli nevěřícího autora – proto je v nich tolik beznaděje. To je sice pravda, nicméně až do chvíle, kdy čteme knihu Kazatel, konkrétně její začátek: „Pomíjivost, samá pomíjivost, řekl Kazatel, pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí.“ Myslím, že slova kazatele jsou ve velmi podobném duchu jako slova A. Camuse. Obojí by se dalo shrnout do základní otázky: „Proč vlastně žijeme, když stejně všechno jednou pomine?“ Romano Guardiny napsal, že technika, kterou proti nám uplatňuje život tkví v tom, že nám na začátku velmi mnoho slibuje. Toto nekonečné zaslíbení, je cítíme zejména v období puberty a mládí, dodává člověku vzpruhu a odvalu. Následně cituje A. Schopenauera: „Člověk musí být zlákan, aby se vrhl do neznáma“. Jenže postupně se dostavuje velké vystřízlivění. Mnohé oblasti, od kterých člověk v životě leccos čekal, nepřinesou kýžené štěstí. A pak se obrátíme zpět a s... Camusem a Kazatelem konstatujeme, že se zhroutily kulisy resp. že vše je marnost. Skutečně hezká životní vyhlídka. Má vůbec smysl, tváří v tvář této realitě, o něco usilovat a přivádět na svět děti? Má vůbec smysl psát tento článek? Má vůbec cokoli smysl?

Vím, že většina lidí si tuto otázku zřejmě neklade a žije v tzv. nereflektované realitě. Prostě rodí děti, chodí do práce, jezdí na dovolenou, prostě žijí „normální život“ a nijak nad tím vším nepřemýšlí, protože takto žijí všichni kolem nich. Přesto se ale čas od času člověku stane, že si začne klást otázky „proč“.

Několik přístupů k životu

Pojďme se hlouběji podívat na knihy Kazatel. V první kapitola nám autor rozprostírá symboliku kruhu, která může znamenat jednak nekonečnost, na tomto místě ale spíše symbolizuje marnost ve smyslu, že se vše děje znovu a znovu. První obraz, který vidíme, je slunce, které pravidelně vychází a večer zapadá. Opakem této pravidelnosti je potom vítr, který se točí „jak chce“. Myslím, že v těchto obrazech lze vidět i dva přístupy k životu. Jeden přístup je určitý řád, pravidelnost vedoucí k určitým cílům a výsledkům. Možná jste slyšeli radu „chceš-li být v něčem dobrý, musíš to dělat každý den“. Skutečně – pravidelnost a řád nás mohou dovést k úspěchu. Oproti tomu vidíme i opačný přístup k životu, připomínající vítr. Jedná se o filozofii „brát život tak, jak přichází“. Jednou jsi nahore, podruhé dole, někdy se daří, někdy ne. Pokud o nic příliš neusiluji, alespoň se vyhnou zklamání. Tento přístup potom mnohokrát můžeme vidět třeba ve vztazích, které u mnohých více či méně připomínají nestálý vítr. Jedním z důvodů této nestálosti potom může být snaha vyhnout se zklamání z investice do dlouhodobého vztahu. Dalším obrazem je potom obraz nikdy nenaplnitelného

moře. Člověk může hromadit vědomosti, věci, tituly a nevím co ještě aby nakonec zjistil, že jeho touhy jsou podobné jako moře – tedy nenaplnitelné. Někteří úspěšní lidé tvrdí, že čím více mají, znají, znamenají tím více si uvědomují, že s dosažením jednoho horizontu, se rozkrývá horizont další. Kazatel jde dál, a aniž by věděl, kolik giga se vejde na i-pod hovoří o tom, že ucho nenaplní slyšením. Vždy budou nové hity, nové hudební trendy, nové skupiny atd. (ovšem až na Karla Gotta (-:) Aniž by Kazatel věděl, kolik giga filmů se dá stáhnout internetu, píše, že se nenaplní oko viděním. Vždy budou akčnější, romantičtější, legračnější a nevím jaké další – ější filmy. Vždy budou destinace, které jsme neviděli a které bychom rádi viděli. Vždy bude jeden z nejvýnosnějších průmyslu průmysl zábavní, který se zaměřuje na to více slyšet, vidět a zažít.

Nakonec v 10. verši se Kazatel ptá – Je něco, o čem lze říci. Hled', to je cosi nového? Odpověď je jednoduchá – není. Změnili se sice možnosti, ale nezměnili se lidé. Otázka ale nestojí zda je v tom všem něco nového, ale zda má smysl pro výše naznačené oblasti žít. Člověk se sice na chvíli poraduje, jenže pak se dostává kocovina a otázka proč to všechno?

V dalších kapitolách této knihy potom čteme další oblasti, do kterých autor investoval svůj život. Je to slast a potěšení, velkolepé stavby, majetek, krásné ženy a mnohé další oblasti. Nakonec ale jako refrén opakuje, že v tomto smyslu nenalezl, dokonce že k tomu všemu pachtění pojal nenávisť (vv. 2, 18). Jedna věc je něčeho dosáhnout, druhá potom náročná cesta k výšinám – tedy to, co často za úspěchem již vidět není.

Co s tím?

Jak se k tomuto všemu tedy stavět? Nejčastější fráze této knihy je „pod sluncem“. Celkem se zde vyskytuje 27krát. Tedy popisovaná marnost je marností z perspektivy slunce, ne nebe. Tím není řečeno, že na věcech pozemských nezáleží nebo dokonce že jsou méněcenné. To by šlo zcela proti duchu Bible. Jsou dobré, protože jsou Bohem stvořené. Zároveň se stanou špatnými, pokud se stanou životním smyslem a cílem. Ne kvůli nim samým, ale proto, že nás nemohou uspokojit. V Kaz 3, 11 se píše, že nám dal Bůh do srdce touhu po věčnosti, tedy po tom, co vydrží. Problém nastává, když chceme svoje srdce nasytit věcmi či oblastmi, které jsou pomíjivé. Jak může pomíjivé naplnit věčné? Nemůže. Zřejmě v tomto tkví paradox lidského života, který někdy připomíná honbu za větrem. Zřejmě nikdo na smrtelné posteli nelitoval proč více nevydělal, nebo nedosáhl více věcí, po kterých se slovy kazatele pachtíme. A přesto že to víme, někdy se pachtíme dál za věcmi „pod sluncem“ s tím, že si omluvíme slovy „dělám to přece pro rodinu“, nebo „potřebuji to mít, abych zvýšil kvalitu svého života“ atd.

(V posledních měsících několik mých kolegů – kazatelů rezignovalo na svůj kazatelský úřad. Shodou okolností – měřeno lidskou optikou, všichni byli velmi schopní. Pochopitelně neznám přesně důvod, nicméně jeden z důvodů byl pocit určité marnosti. Toto my došlo v souvislosti s tím, když jsem učil o syndromu vyhoření a pomáhajících profesích. Dostavuje se u nich nejčastěji a důvodem není větší přepracovanost než v jiných oborech lidské činnosti, ale pocit nikdy nekončící práce navíc většina práce se týká krizové intervence – tedy většinou řešíte lidské průšvihy (nemoci, smrt, bolest, vztahové krize atd.). Protože dost často tyto věci nevyřešíte, propadáte pocitu marnosti. Ještě jedno srovnání – ve vězeních byl jeden z nejhorších trestů, trest přenášení břemene z místa na místo. Prý z této nesmyslné činnosti lidem časem „hráblo“. Podobný pocit občas měli oni kazatelé. Jak konkrétněji by se to dalo popsat? Snaha nakrmit syté. Tato snaha je jednak odsouzena k neúspěchu – sytého nemůžete nasytit a jednak se jedná o podobný efekt, jako při přenášení břemen z místa na místo. Jak tento efekt souvisí s knihou Kazatel? Tak, že je velmi těžké duchovně sytit někoho, jehož život připomíná to, co čteme u Kazatele. Člověk pachtící se věcmi, které čteme u Kazatele, nakonec ani nehledá duchovní nasycení, v církvi se chce především pobavit popřípadě naplnit svoji potřebu socializace. Oni kazatelé nechťeli více hrát roli jakéhosi baviče či sociálního pracovníka... Tedy styl popisovaný Kazatelem duchovně paralyzuje nejen konkrétního člověka, ale i sbory a církev.)

Co s tím? Existuje řešení? Znamená to „žít jednoduchý životní styl?“ Je kniha kazatel polemikou s materialistickým a spotřebním životním stylem? Cesta existuje, nicméně není v tom, že si něco uvědomíme. To je strašně málo resp. jedná se jen začátek. Vraťme se ještě jednou k textu o touze po věčnosti. Pokud tuto touhu máme, potom jak jí naplnit? Víme již, že ne pomíjivými věcmi. Jenže co je nepomíjivé? PJ hovoří o pokladech – o těch, které si skládáme v nebi.

Mt 6:19 Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničtí mol a rez a kde je zloději vykopávají a kradou. 20 Ukládejte si poklady v nebi, kde je neničí mol ani rez a kde je zloději nevykopávají a nekradou. 21 Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.

22 Světlem těla je oko. Je-li tedy tvé oko čisté, celé tvé tělo bude mít světlo.

23 Je-li však tvé oko špatné, celé tvé tělo bude ve tmě. Jestliže i světlo v tobě je temné, jak velká bude potom tma? 24 Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým potom pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku. 25 Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv?

Kdo je ten druhý pán? První je majetek, druhý je PB. Text u Matouše nemluví „nelze věřit“ dvěma pánům, ale „nelze sloužit“ dvěma pánům. Myslím, že je to služba Božím záměrům, služba Božím království, spojená s důvěrou v Pána Boha, která nakonec člověku může dát naplnění srdce. Pochopitelně to co dělám, musí jít ruku v ruce s tím, kdo jsem, ale to nijak nepopírá to, co jsem říkal o naplnění lidského srdce. Někdo může namítnout, že tento přístup je tlakem na výkon, na konání. Opak je pravdou.

Když se podíváte na scénáře filmů, na obsahy knih, na příběhy, na fascinující životopisy, potom najdete společný jmenovatel. Život člověka se stal hodným zaznamenání v okamžiku, kdy se dotýčný dal do služeb nějakému vyššímu cíli. Sice byl nadále otcem, matkou, zaměstnancem, zaměstnavatelem a nevím čím ještě, ale významnou část svých peněz, času, nasazení, emocí obětoval pro vyšší cíle než na to, aby přežil. V našem případě oněmi vyššími cíly mám na mysli Boží království – tedy to, co je věčné a nepomíjivé.

Druhá oblast – *Kaz 12:1 Pamatuj na svého Stvořitele ve dnech svého jinošství, než nastanou zlé dny a než se dostaví léta, o kterých řekneš: "Nemám v nich zalíbení";*

Většinou to v životě chodí opačně – pamatujeme na stvořitele až ve dnech o kterých říkáme „nemám v nich zalíbení“. Autor zde ale varuje – nenech to dojít tak daleko. Pamatuj na Stvořitele dříve – dokud máš síly (jinošství symbol životní síly). V lékařství se tomu říká prevence. Mnozí lidé ve vztahu zdraví žijí v mentalitě, že se o něj není třeba starat a že až mi bude špatně, tak si vezmu lék, v horším případě půjdu na operaci a bude mi dobře. Jenže lepší přístup je prevence – tedy nečekat na stav, kdy jsem na kapačkách nebo se krotím bolestí. Velmi podobné rady udílí moudrý Kazatel. Nepromarni svůj život tím, že když máš síly, tak je všechny nasměruješ k pomíjícím věcem. Uč se žít tak, jako by tento týden byl tvůj poslední. J. Piper: Bůh nás stvořil, abychom žili s jedinou vášní: Ve všech oblastech života radostně zobrazovat Jeho nejvyšší vznešenost. Promarněný život je život bez této vášně. Bůh nás povolal k tomu, abychom se modlili, přemýšleli, snili, plánovali a pracovali ne k vyvýšení nás samotných, alek Jeho oslavě ve všech oblastech života,

Třetí oblast - *Kaz 12:13 Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí. 14 Veškeré dílo Bůh postaví před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé. Tento text nám připomíná slova apod. Pavla: 1 Kor 3:13 dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka. 14 Když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. 15 Když mu dílo shoří, utrpí škodu; sám bude sice zachráněn, ale projde ohněm.*

Nevíme přesně, jak bude tento soud vypadat, víme však, že Písmo hovoří i o to, že naše skutky budou posuzovány. Nemyslím si, že by nás toto mělo vést ke skutkaření, ke křeči. Zároveň to, jak žijeme na této zemi, bude PB hodnotit a posuzovat a nějak se toto odráží do věčnosti. Přemýšlej nad tím, komu – mimo tvoji rodiny, je tvůj život prospěšný. Komu neseš zvěst evangelia? Kolik za svých peněz, času, emocí, nasazení dáváš do služby Božím království, do služby PB? Jak a čím živíme svoje srdce? Víím, že to nejsou příjemné otázky, přesto si je položme na stůl s jedním cílem – aby nám PB jednou neřekl – tvůj život byla honba za větrem.

Otázky na základě textu o knize Kazatel

- Pociťoval jsi v poslední době pocity marnosti? O co šlo? Jak se s tím vyrovnáváš?
- Kdy ve svém životě jsi pociťoval marnost? Jak jsi se z toho dostal?
- Podívejte se na několik přístupů k životu, jak jsou popsána v textu. Jaký ti nejbližší? Jaký je nejbližší tvému okolí?
- Proč myslíš, že i když víme, že mnohé je „honba za větrem“, stejně se za větrem honíme?

- Co si představuješ „službou vyššímu cíli“? Není to idealismus? Potřebuje člověk žít pro něco vyššího než je přežití? Co to konkrétně může být?
- V textu se hovoří o pamatování na Stvořitele, dokud jsme mladí, což ale může znamenat i dokud máme síly. Pokud ještě máš životní sílu, tak tuto moudrou radu aplikuješ? Proč někdy jednáme naopak – tedy když máme sílu, na Stvořitele zapomínáme?
- Jaký význam přikládá Bible našim skutkům? Jak chápeš verš, že dílo každého z nás přijde na oheň? Myslíš, že to co děláš, projde ohněm? Proč ano, proč případně ne? Na čem si myslíš, že to záleží?

MARIE - Lukáš 1, 26 – 58

Když přemýšlíme nad příběhem Marie, potom nám přijde jaksi automatické, že Marie počala z Ducha svatého. Sice se takovéto početí nestává příliš často, ale v Bibli je více zázraků, a tento je jeden z nich. Jiný pocit nabudeme, když se na celou situaci podíváme z pohledu Marie, Josefa a židovského kontextu. Židé měli nejdříve zasnubky a samotná svatba se konala zpravidla rok po zasnubách. Pochopitelně bylo nemyslitelné, aby dívka během tohoto období začala poměr se svým nastávajícím natož s někým dalším, natož aby otěhotněla. Vdávat se s bříškem bylo ponižující – pokud vůbec myslitelné. I proto čteme u Matouše zmínku, že Josef, se Marii „rozhodl potají propustit“. Měl ji rád, nechtěl z jejího otěhotnění dělat skandál a proto jí chce propustit potají. Prostě první Josefova reakce byla úplně stejná, jako by byla reakce kohokoli se zde přítomných mužů, kdyby se dozvěděli, že manželka je těhotná a toto radostné oznámení vaší ženy by bylo doprovázeno komentářem, že dítě nemá s vámi, ale z Ducha svatého. Je třeba si uvědomit, že to, aby se děti rodili z Ducha svatého bylo stejně neobvyklé tehdy jako dnes a z tohoto úhlu pohledu je třeba celou situaci pozorovat. Marie měla před sebou ještě několik měsíců čekání na svatbu a najednou je všechno jinak.

Síla poslušnosti

Pokud jste četli nebo poslouchali kázání o narození Jana, které zde bylo před týdnem, potom je v obou příbězích jistá paralela a to ta, že oba páry nemají dítě. Zachariáš a Alžběta protože jsou staří, Maria a Josef protože ještě nejsou manželé. Obě děti se nakonec rodí poněkud „nestandardně“. Podívejme se ale na reakce, tak jak je popisuje Písmo, protože ty se rozcházejí. První, kdo se o narození Jana dozví je Zachariáš. Člověk, který je knězem, který poctivě sloužil Bohu, který se modlil a dával naději druhým. Člověk, o kterém je napsáno, že žil bezúhonně a byl spravedlivý před Bohem. Když ho navštíví anděl s radostnou zprávou, Zachariáš nevěří a proto zůstane několik měsíců němý (představte si, kdyby toto postihlo nás za naši nevěru – možná by časem neměl kdo kázat). Ani Marie nereaguje hned pozitivně. Ptá se zcela logicky – jak se to stane, když nejsem vdaná? Anděl jí vysvětluje co se má stát a poté Marie reaguje slovy: „*Jsem služebnice Páně, staň se mi podle tvého slova*“. Pokud bychom neznali popisované reakce, potom by nás mohlo napadnout, že Lukáš svůj příběh tak trochu pomotal. Kdo jiný než kněz by měl reagovat slovy, kterými reagovala Maria!? Zachariáš měl určitě mnohem více zkušeností s Bohem, než Marie, znal mnohem lépe Písmo, být Božím služebníkem bylo jaksi v jeho popisu práce... a přesto je to Marie, která přijímá Boží vůli. Myslím, že zde je skryto velmi důležité tajemství. Jednak tajemství ženské spirituality, kdy to jsou často ženy, které dokážou hlouběji důvěřovat Bohu a mít s ním mnohem hlubší vztah než my, muži. Snad proto, že jsou svým biologickým nastavením zranitelnější, snad z jiných důvodů. Druhá a důležitější věc je, že často to jsou lidé, kteří nejsou na pomyslném pódiu světa ale i církve, ti, o kterých bychom řekli „maličcí“, kteří jsou těmi, od kterých bychom se měli učit. Velmi často zveme na pomyslné pódium lidi, kteří „něco viditelného a měřitelného dokázali“ a uniká nám, že Bůh posuzuje lidi ještě jinak. Zároveň ti, kdo na pomyslném pódiu nejsou, mohou mít pocit, že přece jenom nejsou pro PB až tak klíčoví. Jsem „jenom“ matka v domácnosti, „jenom“ dělník, „jenom“ zaměstnanec, jenom, jenom, jenom... Sice víme, že nás PB miluje, ale přesto. Jsem „jenom“. První housle hraje někdo jiný. Marie tuto matematiku zcela otáčí. H. Nouwen toto komentuje: „*Máme problém uvěřit, že spása vzešla ze zbytku Izraele. Máme problém uvěřit, že něco velmi dobrého vzešlo na neznámém místě. Máme problém uvěřit, že Bůh je Bohem který přišel naprosto nenápadným způsobem a stal se služebníkem. Hodně svých činů posuzujeme podle toho, jak jsou vidět. Nejnavštěvovanější filmy, neprodávanější knihy nebo auta... Tolik se snažíme, abychom byli vidět (nebo alespoň naše děti), že nás ani nenapadne, že něco neznámého, nenápadného nebo skrytého může mít svou cenu.*“ V církvi mám to štěstí, že se pohybuji jak mezi těmi, kdo vidět jsou i těmi, kdo vidět

nejsou. Od té doby snad příliš nepoužívám slovo „jenom“ v kontextu hodnocení člověka. O určitou integritu zápasí všichni. Navíc Bůh neposuzuje nikoho slovy „jenom“. Dívá se na nás ze zcela jiného pohledu. Marie nám v tomto příběhu ukazuje, že jednou z největších vlastností, kterých si PB cení, je poslušnost, ne jak moc jsem vidět. Byl to D. Bohnoeffler, který řekl, „že jen věřící poslouchá, a jen poslušný věří.“

Síla slabosti

Jedno z tajemství Mariiny reakce jsou její slova „*jsem tvoje služebnice*“, doslova ale přeloženo otrokyně. Tato slova se dobře řeknou, ale hůře žijí. Domysleme co vlastně slovo otrok znamenalo. Jednalo se o člověka, který musel být plně k dispozici svému pánovi. Jeho vůle tedy byla hodně omezená a tedy i jeho svoboda. V podstatě nemohl mít své plány, protože o něm rozhodoval někdo jiný. Dále byl na svém pánu existenčně závislý. Institut otroctví byl v antickém světě zcela běžný. Židé se lišili od Římanů mj. i tím, že nesměli otroka zmrzačit nebo usmrtit. Přesto i v židovství být otrokem znamenalo především být vydán někomu všanc. Pro naše vnímání světa je toto těžko přijatelné. Mimo jiné i proto, že důležitou hodnotou naší doby je „uspět“, což v případě otroka je problém. Otrok vlastně byl nástrojem k tomu, aby uspěl jeho pán, ne on sám. „*Od dětství se nám vštěpuje, že uspět v tomto světě je naší povinností. Život je prezentován jako řada bitev, ve kterých musíme buď zvítězit, nebo prohrát. Když vítězíme, naplňujeme společenské očekávání, když prohráváme, mohou za to naše osobní nedostatky.*“ (H. Nouwen) Vzpomínám si jak vždy na konci pololetí ve třídě viselo pořadí podle průměru. Protože jsem patřil mezi špatné žáky, bylo to hodně nepříjemné, protože všichni viděli, že jsem neuspěl. Jinou zkušenost jsem měl, když jsem dělal v továrně. Když jsem už byl dospělý, bylo zajímavé, že když jsem někam přišel v montérkách, tak mi lidé většinou tykali. Protože jsem byl „jen“ dělník. Člověk měl pocit, ne že je otrok, ale že neuspěl.

Když Marie řekne, že je jen otrokyně, potom vlastně vyznává, že vládu nad jejím životem má někdo jiný. Konkrétně Hospodin. Že jeho úspěch je jejím úspěchem, byť by jí na tomto světě nikdo neoceníl a ona úspěch neměla. Ještě jednou H. Nouwen: „*Největší paradox obsažený v Písmu říká, skutečnou svobodu získáme, že jestliže se ponížíme a zřekneme sebe sama. Boží cesta je cestou ponížení*“. Tím není myšleno sebeponižování se, pocit, že za nic nestojím – to by se jednalo o falešnou pokoru. Jedná se o postoj, který nám ukázal PJK – tedy že zde jsem proto, aby si mě použil Pán Bůh, jsem tu pro druhé. V tomto duchu hovoří i Ježíš, když říká: „*Amen, amen, pravím vám, jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek. Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný. Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce.*“

J 24, 24 – 26

Marie se stává nástrojem v Božích rukou, protože je ochotna přistoupit na podmínky, které klade Hospodin a jeho úspěch je jejím úspěchem. A tak na jednu stranu vidíme Marii, která pochybuje – ptá se: „Jak se toto všechno má stát?“ Na druhou stranu vidíme Marii, která důvěřuje, protože, pokud to řekneme trochu odlehčeně, jak se to stane je Boží problém nebo v terminologii otroka, je to problém mého pána. S touto důvěrou se Marie odevzdává Pánu Bohu. Myslím, že každý máme oblasti, které potřebujeme nově nebo možná poprvé odevzdat Bohu s důvěrou, že on si s nimi poradí, že mi mu nemusíme radit a řídit ho.

Síly bezmoci

Když se podrobněji podíváme na Mariin chvalozpěv, potom je v něm obsažena podobná myšlenka o které jsem hovořil před chvílí. Čteme o rozptýlení pyšných, svržení vladařů, poslání bohatých pryč s prázdnou. Naopak zde čteme s vyvýšení ponížených, nasycení hladových a povýšení služebníka Izraele. Možná bychom řekli – Marie zadrž, takto to dneska ve světě skutečně nechodí. Zřejmě se o tebe pokouší laktační psychóza! Dnes se prosadí silní, bezohlední, marketingově schopní atd. Jenže Marie vychází ze své osobní zkušenosti – tak jako se sklonil ke mně, obyčejné dívce, sklonil se k těm, kteří ho očekávají. Sklonil se k těm, kteří z pohledu tohoto světa moc neznamenají. Nemyslím si, že klíčovou myšlenkou je zde chudoba, jako spíš poukázání na lidi, kteří z pohledu světa jsou bezmocní a to ne proto, že jsou neschopní, ale proto, že to co mají dali do rukou Pána Boha. Peníze, kariéru, schopnosti, pověst atd. Tedy nezřekli se těchto oblastí, ale drží je v napřažené dlani

s postojem, „Bože použij si to“. O několik let později učedníci toho, kdo se Marii narodí vyznávají: „*Tento poklad máme však v hliněných nádobách, aby bylo patrné, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás. Na všech stranách jsme tísněni, ale nejsme zahrnutí do úzkých; jsme bezradní, ale nejsme v koncích; jsme pronásledováni, ale nejsme opuštěni; jsme sráženi k zemi, ale nejsme poraženi. Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven. Vždyť my, pokud žijeme, jsme pro Ježíše stále vydáváni na smrt, aby byl na našem smrtelném těle zjeven i Ježíšův život. A tak na nás koná své dílo smrt, na vás však život.*“ 2 Kor 4, 7

Učedníci neříkají nemáme žádnou moc, ale přesně naopak – hovoří o obrovské moci, kterou mají a které si jsou moc dobře vědomi. Jenže tajemství není v jejich charismatických schopnostech, ale v tom, že dávají průchod moci Boží, která je v každém z nás, pokud jsme přijali Ježíše Krista do svého života. Dávají jí průchod tím, že jsou poslušní a že nežijí ze svých dovedností.

Ve čtvrtek, když jsem jel na ETS jsem opět dostal jeden ze svých bolestivých záchvatů břicha. Jel jsem ve frontě aut a tak jsem s tím nemohl nic moc dělat, jen doufat, že to přestane. Nepřestalo, ale díky Bohu jsem po několika minutách alespoň mohl sjet ze silnice a lehnout si na zadní sedadlo. Bolest po několika minutách nakonec pominula. Celý den jsem poté prožil v určitém otřesu. Ne z bolesti, ale najednou na mě padl strach z bezmoci. Strach, že se to bude opakovat, že nedokážu dokončit, co bych dokončit měl, strach, že mi případné komplikace se zdravím zkříží plány atd. Najednou jsem se cítil jako „hliněná nádoba“ a že se toho hrozně moc bojím. Později jsem si kladl otázku, kolik věcí mi dává pocit bezpečí. Když navážu na Mariin chvalozpěv, potom si nemyslím si, že bych/bychom byli pyšní pokud pýcha znamená postoj, že jsem lepší než ti druzí. Nicméně pokud pýcha znamená žít jako kdyby Bůh nebyl, protože si vlastně stačím sám, potom mám/máme možná problém. Příběh Marie ukazuje známý princip, že Bůh dá těm, kdo k němu přichází s prázdnýma rukama, bez podmínek. K nim se sklání, tak jako se sklonil kdysi před mnoha lety k dívce z Nazareta.

Závěr:

Název tohoto kázání byl „jistota v pochybnostech“. Marie byla z toho, co zažila překvapená, divila se, snad i pochybovala. Jenže nedopustila, aby pochybnost měla poslední slovo. Zajímavé a inspirativní je, že to co nám Lukáš zanechal, je důraz ne především na její víru, ale na její poslušnost a pokoru. Někdy příliš rychle hovoříme o víře, ale bez poslušnosti se víra snadnou může stát jen psychickou vlastností, která připomíná pozitivní myšlení nebo schopnost riskovat. Jenže to není Biblická víra. Víra se musí opírat o poslušnost, kdy následují Krista navzdory tomu, že okolnosti jdou proti mně nebo že se „na to necítím“. Moc bych přál každému z nás, aby právě v těch oblastech, ve kterých se nacházíte, jste mohli vyznat – „zde Pane Bože jsem“, nevím co se mnou zamýšlíš, kam mne povedeš, ale ať to bude kamkoli, chci, aby to bylo s tebou.

Otázky na základě textu o Marii

- V čem je pro tebe příběh Marie inspirativní?
- Čeho (nebo o co) se v životě nejvíce bojíš? Jak to řešíš s Bohem?
- V čem prožíváš největší pochybnosti? Jak to řešíš s Bohem?
- V čem konkrétně potřebuješ více důvěřovat Bohu?
- Jak se vyrovnáváš s duchem doby – konkrétně s filozofií, že „jen silný se prosadí“? Pokud máš děti, jak to řešíš s nimi?
- V textu čteme slova: *Když Marie řekne, že je jen otrokyně, potom vlastně vyznává, že vládu nad jejím životem má někdo jiný. Konkrétně Hospodin. Že jeho úspěch je jejím úspěchem, byť by jí na tomto světě nikdo neoceníl.* Jak konkrétně vypadá vláda Hospodina nad tvým životem a nad tvou rodinou? Jak se o tento stav snažíte?
- Zažil jsi někdy doteky Boží moci? Jak to vypadalo, co tomu předcházelo?
- Kdybys měl vybrat jednu vlastnost, kterou tě Marie inspiruje, co by to konkrétně bylo?

ZACHARIÁŠ a ALŽBĚTA - Lukáš 1

Úvod

Naši oba synové chodí na klavír. Je někdy zajímavé poslouchat maminky, které čekají na své ratolesti nebo vidět rodiče, v jakých autech přijíždějí pro své děti. Prosím, aby mi bylo rozuměno. Nezávidím, jen vidím jiný svět. V současné době je zásadní otázka kam s dětmi na lyže. Ukazuje se, že ideální destinace je Itálie. Mnohé děti – jak jsme se dozvěděli, po absolvování lyžařské školy již v pěti letech sjíždí černou sjezdovku. Nevím jaké lyže jsou „in“. Ovšem vím, že je základ jezdit pro celoročně své ratolesti terénním autem. Zřejmě maminky očekávají prudké zhoršení povětrnostních podmínek (-: Nemám nic proti tomu, co jsem popisoval, nemyslím si, že je v tom jakási závist. Jen si na těchto rozhovorech uvědomuji, co svět kolem nás považuje za úspěch a zřejmě i do velké míry za hodnotu.

Když Bůh neodměňuje

I v našem příběhu je určitá charakteristika lidí, jenže charakteristika z pohledu Pána Boha. Charakteristika, která nastavuje především jiné hodnoty. Čteme, že byli spravedliví před Bohem a žili bezúhonně. Možná bychom řekli, že to patří tak trochu do středověku, že se posunula doba. Doba se ale neposunula, jen se posouvá to, co my považujeme za smysluplné a za to, pro co stojí za to žít. Zachariáš byl kněz, který ale v chrámu sloužil jen několik dní v roce. Jinak se věnoval zřejmě zemědělství nebo nějakému řemeslu. Alžběta se zřejmě starala o domácnost. Tento pár ale prožívá bolest a tou je bezdětnost a asi i ztráta nadějí, že se toto někdy změní. Oby manželé byli pokročilého věku. Pokud je někdo bezdětný v naší době, potom důvodem jeho smutku je především touha po dítěti. V Izraeli byl tento problém poněkud složitější, protože bezdětnost byla považována Boží trest a naopak mít děti znamenalo být požehnaný. Nyní se dostáváme k jistému paradoxu – Zachariáš a Alžběta žijí bezúhonně, Zachariáš je navíc kněz, jeho jméno znamená „Hospodin pamatuje“ a zde jakoby Hospodin zapomněl. Alžběta byla z rodu kněze Árona a její jméno znamená „Bůh je moje přísaha“, nebo též „Bůh je věrný“. Když si dáte dohromady jejich charakteristiku, jejich jména a jejich bezdětnost, jaksi nám to moc nejde dohromady. Problém je, že toto jsou kupecké počty, které platí ve světě obchodu, ale ne u Pána Boha. Pán Bůh nám nedává odměny podle míry naší zbožnosti. Někdy je to právě trápení, které nás vede k prohloubení naší víry a důvěry. Z. a A. se svojí bezdětností nemohli nic dělat. „Pouze“ prosit Boha, aby na shlédl a skrze to se učil důvěře a vytrvalosti. Zároveň ale i očekávat, protože Bůh je Bohem překvapení, nových začátků. Je Bohem, pro kterého není nikdy pozdě. Věřím, že každý z nás má nějaké touhy či sny. Tak, jako to pro tento bezdětný pár byly děti, může to pro někoho dalšího být něco jiného. Otázka je, zda se nám to či ono stane tím, okolo se točí veškeré naše přemýšlení, život, za čím jsme ochotni i schopni jít „i přes mrtvolu“. Nebo zda svoje sny dokážeme čestně Bohu sdílet a zároveň u důvěřovat...

Mlčící kazatel

Příběh pokračuje zvláštní zkušeností Zachariáše v chrámu. Pro kontext je třeba vědět, že kněží v Izraeli byli rozděleni do tzv. tříd nebo v některých překladech oddílů. Každý oddíl mohl jednou za čas poslat své kněze aby sloužil jeden týden v chrámu. Každý den se losovalo co který kněz bude v chrámu dělat. Nejvyšší počta byla obětovat kadidlo ve svatyni. Protože kněží bylo hodně, mohl toto kněz vykonat jen jednou za život. Během této své kněžské služby se najednou dozví, že bude mít dítě. Jenže z Božího rozhodnutí oněmí. Proč? Důvod máme popsany naprosto přesně – „protože jsi neuvěřil slovům o tom, že se to narodí syn.“ Možná je to i naše zkušenost – sice se za něco nebo někoho modlíme, ale jedná se spíše o modlitbu naučenou, mechanickou, která se jen těžko dere přes rty. Jenže bych zde rád akcentoval jinou myšlenku – je příznačné, že Zachariáš je kněz. Němý kněz, kazatel je jako obchodník, který zapomněl sčítat nebo řemeslník, který přišel o ruce. Pán Bůh prostě Zachariáše odstaví. Alžběta odchází za Marií aby se podělila o svoji radost a Zachariáš je sám vlastně celou dobu, po kterou Alžběta čeká Jana. Možná Bůh během tohoto období učí Zachariáše co to znamená slovo důvěra. Nechá ho, aby si některé věci znovu promyslel, snad i promodlil. Aby si dal dohromady některé svoje priority, aby si věci utřídil a seřadil. Zde vidíme, že žádný čas není ztracený – i dokonce čas, kdy jsme odstaveni z každodenní rutiny. Někdy se naopak zdá, že čím více se do své každodenní rutiny zahrabáváme, tím více jsme mimo.

Boží slitování

Je svůdné tento příběh interpretovat tak, že Jan byl vyslyšený, nebo jak rádi říkáme „vymodleným“, dítětem. Skoro bychom řekli čítankový příklad vyslyšené modlitby. Jenže pointa

příběhu bude možná ještě trochu jiná. Okolí říká rodičům, aby dítě dostalo jméno po otci – tedy „Hospodin pamatuje“. Není jasnější důvod než takto malého pojmenovat. Hospodin na Zachariášovi pamatoval! Jenže dítě dostává jména Jan, což znamená „Hospodin se slitoval“. Jak víme, Jan se stává ohlašovatelem příchodu Mesiáše – Krista. Stává se ohlašovatelem Božího slitování. Zároveň je tím řečeno, že to co dostáváme, je výraz Božího slitování, Boží milosti ne našich zásluh. To, co Bůh Z. a A. dal, nebyla žádná jeho povinnost, přesto tak učinil, protože se slitoval. Boží milost a Boží slitování nám ukazuje, že vše co máme je jaksi navíc. Že věci jako život, láska, domov, děti atd. jsou darem. Ta nejzákladnější lidská reakce potom za dar poděkovat. Možná jsme někdy v pokušení se spíše dívat, jaké dary ještě nemáme.

A co děti???

Poslední věc – V. 15 – 17. Bude veliký před Pánem, tedy bude sloužit Hospodinu. Asi víte, jak Jan skončí – předčasně, protože je popraven. Zřejmě dělal to, co viděl u svých „obyčejných“ rodičů, které ale obyčejní nebyli. Následoval Hospodina. Zároveň vidíme, že Zachariáš i Alžběta vidí jako počtu, že jejich dítě bude použito Bohem. Když jsem odcházel z hudebky a díval se na odjíždějící terénní auta, ve kterých se odváželi rodinky směřující na dovolenou do Dolomitů, musel jsem nad tím vším přemýšlet. Vůbec ne nad auty a Dolomity, ale nad tím, co považuji za úspěch a k čemu vedu svoje děti. Zda skutečně toužím po tom, aby uvěřili... Zde je vedu k tomu, aby se stali nástrojem v Božích rukou.

Slavný závěr

Po těchto prvních kapitolách již o Zachariášovi a Alžbětě nic nečteme. Jan svůj život skončí o pár kapitol později. Přesto mě životy těchto tří lidí fascinují a přitahují – proč? Protože svůj život dali do rukou Božích a to nejen ve svém přesvědčení, ale ve svém konání. Přál bych toto každému z nás...

Otázky na základě textu o Zachariášovi a Alžbětě

- Jak moc pro tebe znamená slovo úspěch? Jak pro tvoje okolí? Pro tvoji rodinu, do které jsi se narodil?
- Zachariáš a Alžběta ani když byli zbožní, neměli dlouho dítě. Bůh v této oblasti mlčí. Zažil jsi ve svém životě Boží mlčení ve smyslu, že jsi nedostal, po čem jsi hodně toužil? Jak jsi se s tím vyrovnával?
- Nehrozí ti, že jsi schopen jít někdy za svým cílem „přes mrtvoly“, tedy za každou cenu?
- Zachariáš v jistém okamžiku nemůže (skoro) nic dělat. Stává se němým kazatelem. Jak snášíš nečinnost? Jak snášíš, když něco prostě nemůžeš? Jak do těchto pocitů pouštíš Boha?
- Podívejte se do textu, co Jan znamená a jaké měl mít jméno. Proč tato záměna?
- Zažil jsi v poslední době doteky Boží milosti? Jak se projevovali, projevují? Myslíš, že je tvůj život charakteristická vděčnost? Nebo spíš vidíš, co nemáš a co by jsi mít chtěl?
- Nakonec vidíme v našem příběhu trochu jiný pohled na úspěch, než který nám ukazuje svět kolem nás. Jaký? Jak k tomu vedeš sebe, svoji rodinu? Co by jsi chtěl případně změnit?

Kleofáš a jeden z učedníků - Zjevení na cestě do Emauz

Lk 24, 13 - 34

Bolest ze ztráty

V tomto oddíle vidíme dva učedníky, jak spolu jdou do Emauz. Kdosi první verše nazval „vracejí se domů, ale domov už není domovem“. Ten, který jim dal život skončil v nicotě. Pokud by se dalo všechno co čteme shrnout do jednoho slova, potom bychom použili slovo ztráta. Ztráta bolí, přesto že náš život je plný ztrát – vlastně od dětství něco ztrácíme: když se narodíme, ztrácíme bezpečí matčina lůna, když jdeme do školy ztrácíme bezpečí domova, když nastoupíme do zaměstnání ztrácíme svobodu mládí, když do manželství, svobodu výběru, když stárneme ztrácíme hezký vzhled, když onemocníme tak ztrácíme fyzickou nezávislost, a nakonec zemřeme a ztrácíme všechno. Nad tím vším ale existuje ještě jedna ztráta – ztráta víry – víry, že život má smysl, že má smysl usilovat. Nemyslím odpadnutí od Boha, jako zjištění, že to co nás dlouho drželo nad vodou jako např. služba,

modlitby, svátosti, život ve sboru, věrnost Bohu ztratilo svůj účinek. Najednou jsme v pohodě schopni bez tohoto všeho žít, Bůh v našem životě už nehraje podstatnou roli. Co s našimi ztrátami? Zamaskovat je? Udržíme je v tajnosti? Budeme z nich někoho obviňovat? Zaženeme je činností?

Jedna z naznačených cest je naznačena v textu – jdeme vedle sebe a nasloucháme jeden druhému. Nicméně ani toto nestačí – pokud naději ztratil i druhý. Otázka zní, zda naše ztráty vedou k zahořklosti, nebo k vděčnosti. Zda se sdílíme druhému o tom, jak mi celý svět ublížil, nebo zda ztrátu vnímám jako zlomení, skrze které mne Bůh vede. Asi před týdnem jsem dostal dopis od jednoho člověka – dopis na čtyři strany, který se vracel k dávno minulým věcem. Byl to dopis plný hořkosti, v kterém se odrážela určitá neschopnost přijmout určitou ztrátu. Snad ztrátu prestiže, snad ztrátu svých představ, nevím. Bylo pro mne poměrně snadné nad tímto dopisem pokrčit rameny, politovat tohoto zklamaného člověka, zároveň jsem si ale kladl otázku, kolik je v mé duši zákoutí, kde nosím zášť, smutek, nejistotu ze svých ztrát.

Ve verších 21 – 24 ale vidíme náznak naděje. V učednících je na jednu stranu smutek a skepse, na druhou nicméně druhá část jejich bytosti se brání tomuto uvěřit a musí říci co se stalo – Kristus tam nebyl. Jako by u každého člověka pod nánosem skepse, zlomení, zášti bylo něco, co se brání uvěřit, že svět je skrz naskrz zkažený, že není naděje.

Jste nechápaví.

Cizinec se vůbec nepokouší se představit, jen jim řekne „jak jste nechápaví“ a začne jim vyprávět – vypráví jim příběh. Cizinec nepopírá co se stalo, ani neříká to bude dobré, ani je nechlácholí. Spíše vše potvrzuje jako součást daleko větší události, příběhu, kterého se stali i ono součástí. V čem jsou oni ale i my nechápaví? V tom že nevíme, že naše životy vůbec nejsou tak malé, ale že jsme součástí velkého tajemství, mystéria, které zahrnuje mnoho generací. Jste nechápaví, protože vidíte jen svoji perspektivu života. Pokud neuvidíte, že vaše ztráta není náhoda, ale je součástí něčeho mnohem většího, potom zůstanete zahořklí, potom svoje ztráty nikdy nebudete schopni přijmout. Potom se vám snadno stane, že uvíznete ve vzpomínkách na to, jak to kdysi bylo a nebo v sebelítosti, jak to mohlo být kdyby... Budeme žít uvěznění ve svých minipříbězích, v kterých je největším dramatem dostat děti na školu, co si o mne myslí druzí, jak se zajistit atd.

Ježíš se připojuje k učedníkům a hovoří s nimi – o čem? O Písmu. Prostě jim otevírá slovo Boží, které jim zapaluje srdce. Je to slovo, které zapaluje. Je to slovo, které vytrhuje ze smutku. Jenže co je vlastně cílem slova? Co bylo cílem slov, které učedníkům řekl Kristus? Je to kvůli správným informacím? Ne, cílem slova není především informovat, ani instruovat – tedy dát návod, dokonce ani inspirovat, ale zprostředkovat přítomnost samotného Krista. Problém je, že posloucháme slovo jako něco, co nás především informuje a proto se nás slovo jen velmi málo kdy dotkne. Boží slovo je posvátné tím, že zpřítomňuje to, co označuje. Ježíš se jim zpřítomňuje svými slovy ne svou podobou. Tím že mluví, se jim dává poznat více, než aby jim hned řekl kdo je. A tak se ptám – jak k nám přichází Bůh, když poslouchám slovo? Když mi někdo řekne „miluji tě nebo nenávidím tě“, potom tato slova jsou více než jen informací, tato slova se mnou něco udělají. Myslel jsem na to, kdy se mnou slovo Boží skutečně něco dělalo a zda věřím, že slovo Boží skutečně zpřítomňuje Krista...

Pozvání cizince

Cizinec dává poutníkům nový význam. Zvou ho domů. Jejich prázdný domov se stal novým místem, i když je na stejném místě. Najednou se cizinec stává přítelem – přece přítele zveme domů. Možná jsme si zvykli na myšlenku, že nás Ježíš zve, ale pravda je i ta, že Ježíš chce být pozván. Pokud ho nepozvou, bude pokračovat na jiné místo. Pokud ho nepozvou, navždy zůstane jen zajímavým cizincem, který dal velmi zajímavé informace, ale jen cizincem. Byl to snad fascinující člověk, který zapálil svými myšlenkami srdce, ale cizinec. Toto je charakterické i pro nás – vyměníme si informace. Nicméně navázat hluboké přátelství je něco jiného. Otázka je, zda chceme, aby Ježíš skutečně poznal naše nejtajnější zákoutí, zda ho chceme představit lidem, se kterými žijeme, zda chceme, aby nás viděl v každodenním životě.

Poté, co jsme totiž vyslechli jeho slova, můžeme říci: „To bylo zajímavé“. Nebo se můžeme odvážit říci: „Věřím ti, svěřuji se ti a nechci mít před tebou žádné tajemství. Chci, abys byl nejen spolecestující, ale i nejhlubší přítel mé duše“. Najednou nejedeme je stejným směrem, nemáme jen stejnou vizi, ale sedíme proti sobě, stolujeme spolu, jsme pod jednou střechou. Několikrát jsem se

v rodině musel přemáhat nad výbuchem. Kluci postupně snášejí všechny hračky na stůl, kde jíme – tedy na stůl v kuchyni. Tam se žije. Myslím, že cítí, že stůl je místo, kolem kterého se schází rodina, kde je jakási pohoda. Proto si tam chtějí i hrát a proto je necháváme. Zároveň u stolu může být bolest.

Jenže je tu jedna zajímavá věc – poté, co ho učedníci pozvou, se stávají oni jeho hosté.

Ježíš – hostitel

Poté, co *oni* Krista pozvali, jim *on* láme chléb a vlastně spolu slaví eucharistii. Je zde jediná věta, která nás vede k jádru tajemství – když jim dal najíst, když ho konečně poznali, když by si na něj konečně mohli sáhnou...jim zmizel. Najednou vidíme jinou rovinu společenství. Je to společenství tak svaté, tak důvěrné, tak duchovní, že se ho naše smysly nemohou dotknout. Později se jim dává poznat znova – tělesně ale ne tomto případě. Toto první poznání je jiné.

Vlastně do té doby když s nimi JK chodil, ho nikdy plně nepoznali, i když ho viděli. Někteří toto místo vykládají jako obraz VP – kdy vstupujeme do nejužšího spojení s Kristem skrze stolování s ním. Myslím, že je zde i další princip – nechali si posloužit samotným Kristem. Přijali od něj požehnání. Ne jejich aktivita pro něj, ale jeho nekonečné zdroje se stávají zdrojem. Všimněme si jiné věci – učedníci jsou opět sami, ale ne s tou samotou která je obklopovala na počátku jejich cesty. Již se nedívají se skloněnými hlavami k zemi. Dívají se na sebe a říkají což nám nehořela srdce? Najednou jsou spolu a nemluví o posledních novinkách, ale o tom, který šel s nimi. Jsou sami, protože jim zmizel, ale spolu, protože ho každý z nich přijal a tak se skrze něj stali jedním, novým tělem – církví.

Vyslání

To, co prožili a co změnilo jejich perspektivu nesmí zůstat jen pro ně. Navíc Kleofáš a jeho přítel již nejsou lidé, kteří si mají jen dodat útěchu. Jsou lidmi nového poslání, kteří mají něco naléhavého, co nelze skrývat, co je nutno vyznat. Všimněte si, že chtěli s JK jít domů, protože už byl pozdní den, pak se spolu najedli, což trvalo nějakou dobu. Tedy muselo být pozdě, a snad právě proto LK poznamenává, že *ještě* v tu hodinu se vrátili do Jeruzaléma – to ale bylo tři hodiny. Tedy hodně dlouhá cesta. Vidíme obrovský rozdíl mezi jejich cestou do Emauz a cestou zpátky. V té druhé cesta je naděje a zároveň touha zvěstovat co viděli a zažili. I druzí se potřebují dozvědět, že Kristus žije. Latinské mše je od slov „Ite, missa ex“, tedy jděte, toto je vaše poslání. Nezůstávejte doma, i když se tam cítíte bezpečně. Platí zde staré zemědělská moudrost – když necháte hnůj na hromadě, začne smrdět. Proto je třeba jej rozházet – nejen aby nesmrđěl, ale aby dal užitek. Stejně platí s církví ... Konec příběhu tedy není společenství, ale poslání. Umožněte druhým aby i oni měli podíl toho, co jste i vy zažili. Problém je, že pokud zůstane jen u poslání bez přijmutí síly Ducha Božího, pokud je to jen poslání bez toho, že vychází ze společenství s Kristem, stane se nám toto jen slovem budící pocit viny, nebo slovem prázdným.

Závěr:

Jako by příběh šel po linii pěti myšlenek: bolest – slovo – pozvání – přijímání – vyslání. Bolest se může stát ztrátou či výzvou. Slovo se může stát buď informací nebo zpřítomněním, pozvání Krista je naše volba, stejně tak zda si jím samotným chceme nechat sloužit. Toto se následně vede k poslání – tedy sdílení o tom, co se mnou Kristus učinil.

Slovo závěrem:

„Nevíte, že to, a co si právě naříkáte, se může stát cestou k něčemu novému? Možná je nemožné změnit to, co se vám stalo, ale stále ještě máte svobodu se rozhodnout, jak s tím žít.“

Otázky na základě textu o Kleofášovi a jednom z učedníků

- Jak se vyrovnáváš s tím, když nad něčím ztrácíš kontrolu? Co pro tebe byla nejhorší ztráta v posledním roce?
- Jak chápeš slova „být uvězněn ve svém minipříběhu“? O co se může konkrétně jednat?
- Vnímáš slovo spíše jako informaci, instrukci, inspiraci nebo zpřítomnění Krista? Uvažoval jsi někdy takto nad slovem? Co to Slovo v posledním měsíci dávalo (kázané a čtené)?

- Co si představujete pod tím „připustit si Ježíše k tělu“? Jak to prakticky realizovat? Co nám v tom brání?
- Co znamená „nechat si Kristem posloužit“?
- Jaký význam má pro tebe Večeře Páně?
- Závěr příběhu nekončí obecnstvím, ale vysláním. Jak se toto konkrétně realizuje ve tvém životě? Ve tvém sboru?
- Co tě na tomto příběhu nejvíce oslovilo?